

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1—, lanskolletne 2—; me-
sečna naročnina Din 20—, za tu-
jino 30—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 212

Ljubljana, nedelja, dne 13. septembra 1931

Leto II.

Novi volivni zakon

Volitve na en dan v vsej državi — Splošno, direktno in javno glasovanje — Vseh poslancev nad 305 — Dravska banovina ima 25 poslancev — Enotne kandidatne liste za vso državo — V vsakem srezu mora biti postavljen kandidat enotne državne liste — Aktivni državni uradniki nimajo pasivne volivne pravice — Glasuje se le o potrjenih državnih kandidatnih listah — Kazenske določbe — Prehodne določbe

»Službene novine« z dne 12. septembra 1931.
objavljajo ta-le zakon:

MI

ALEKSANDER I.

po milosti božji in volji naroda kralj Jugo-
slavije, na predlog našega ministra za no-
tranje zadeve, predsednika našega ministr-
skega sveta, predpisujemo in proglašamo:

Zakon o volitvah narodnih poslan- cev za narodno skupščino.

I. Splošne odredbe

§ 1. Volitve poslancev za narodno skupščino,
ki se na redno sklicanje sestane v Beogradu
dne 20. oktobra vsakega leta, se vršijo za pe-
rijodo štirih let po določilih tega zakona.

Samo v primeru vojne ali kakšnega drugega
zadržka sme skupščina zborovati izven Beo-
grada.

Narodna skupščina se redno ali izredno skli-
cuje s kraljevim ukazom na predlog notranjega
ministra.

V primeru, da se narodna skupščina razpusti
pred potekom štiriletnega roka, mora ukaz o
njem razpustu vsebovati naredbo o novih
volitvah, ki se morajo vršiti najdalje v roku
treh mesecev, ter o sestanku narodne skupščine
najdalje v roku štirih mesecev. Tako se bo po-
stopalo tudi v primeru, če poteče navedeni štiri-
letni rok.

§ 2. Volitve narodnih poslancev, ki se bodo
vršile enega in istega dne v nedeljo, se raz-
pišejo s kraljevim ukazom na predlog notra-
njega ministra in po zaslišanju ministrskega
sveta. Ukaz bodo objavile »Službene novine«.

§ 3. V času 15 dni pred volitvami in tri dni
po volitvah ne sme nobena oblast sklicati volil-
ce h kakršnikoli dolžnosti, kakršne so: skupno
delo ali kuluk, vojna smotra ali vaje, razen v
primeru izredne potrebe. Prav tako ne morejo
sklicati niti posameznih volilcev, razen v pri-
meru neodložljive potrebe ali v primeru, ko je
treba zasledovati zločince in preiskovati pre-
stopke kakršnekoli vrste.

V občinah, v katerih se volitve ne bi vršile
onega dne, ki ga določa ukaz, se bodo razpisale
druge volitve. To velja tudi za takratne volitve.
Če so bili volilci prej kakorkoli pozvani ali
zbrani, se morajo odpustiti najkasneje 16. dne
pred volitvami.

Število mandatov

§ 4. Število mandatov narodnih poslancev
znaša:

Za mesta: Beograd, Zemun in Pančevo, ki
tvorijo eno področje, se volijo trije poslanci.

Za posamezne banovine se sorazmerno s šte-
vilom njihovih prebivalcev volijo tako-le: za
dravsko banovino 25, za savsko 58, vrbasko 22,
primorsko 20, drinsko 37, zetsko 20, dunavsko
51, moravsko 32 in varždarsko 37.

Poleg tega se voli še toliko poslancev, kol-
kor je nosilec državnih kandidatnih list, ki so
dobili nad 50.000 glasov.

To število mandatov po banovinah se bo raz-
delilo na administrativne srece, poleg njih pa
tudi na sedeže banovin, ki imajo preko 50.000
prebivalcev, in sicer za 50—100.000 prebivalcev
po enega, za več ko 100.000 pa po dva.

Državni odbor

§ 5. Najvišji volilni organ je državni odbor.

Ta državni odbor sestavljajo predsednik in
podpredsednik senata, predsednik in podpred-
sednik narodne skupščine, predsednik in pod-
predsednik državnega sveta, predsednik kasa-
cijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v
Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu in veli-
kega sodišča v Podgorici, ali namestniki vseh
teh predsednikov odnosno podpredsednikov, če
so slednji zadržani.

Zastopnike predsednikov in podpredsednikov
senata in narodne skupščine izbereta že naprej
senat in sama skupščina.

§ 6. Najkasneje petega dne po dnevu od uka-
za, s katerim so se razpisale volitve poslancev,
se sestane ta državni odbor na poziv predsednika
senata. Odbor določi, koliko in v katerih občin-
nah bodo volišča odnosno koliko občin bo ime-
lo skupno volišče (§ 34), katere osebe bodo
predsedniki volilnih odborov.

Ta posel bo državni odbor izvršil in v »Služ-
benih novinah« objavil najkasneje 15. dne pred
dnem volitev.

Predsednik senata ali njegov namestnik skli-
cuje, odpira, vodi in zaključuje sestanke držav-
nega odbora ter skrbi, da dovrši državni odbor
svoje delo pravilno in pravočasno. Predsednika
senata nadomešča pri vodstvu državnega odbora
eden izmed podpredsednikov senata.

Vse državne in občinske oblasti so dolžne
staviti državnemu odboru takoj na razpolago
podatke, ki jih rabi in pojasnila, ki jih zahteva,
v roku, ki jim ga za to določi državni odbor.
Organ, ki ne izpolni zahtev državnega odbora,
bo kaznovan po § 71. tega zakona. Državni
odbor sme zaradi kakšnega pojasnila pozvati
na svoje seje ministra notranjih zadev in mini-
stre, ki mu bodo pri njegovem delu potrebni.

II. Kdo ima volilno pravico

§ 7. Pravico, da voli poslance za narodno
skupščino, ima vsak državljan, ki je dovršil 21.
leto starosti in ki je državljan kraljevine Jugo-
slavije.

§ 8. Aktivni častniki kakor tudi podčastniki
in vojniki pod zastavo ne morejo izvrševati
volilne pravice. Ta odredba ne velja za urad-
nike in uslužbenke civilnega reda v vojski.

§ 9. Volilne pravice nimajo oni:

1. ki so obsojeni na robijo, dokler se jim ne
povrne njihove pravice;
2. ki so obsojeni na izgubo častnih pravic, za
dobo, dokler traja ta kazen;
3. ki so pod stečajem;
4. ki so pod varštvom;
5. ki so obsojeni na izgubo volilnih pravic
zaradi volilnih prestopkov.

III. Kdo more biti poslanec

§ 10. Za poslanca v narodni skupščini more
biti izvoljen samo oni, ki ima volilno pravico,
brez ozira na to ali je vpisan v volilnem ime-
niku ali ne.

§ 11. Od vsakega poslanca se zahtevajo ti
pogoji:

1. da je državljan po rojstvu ali po prirojo-
nju v kraljevini Jugoslaviji;
2. da je dovršil 30. leto starosti in
3. da govori, čita in piše službeni (narodni)
jezik.

Narodni poslanci ne morejo biti istočasno
državni dobavitelji ali državni podjetniki.

§ 12. Aktivni državni uradniki ne morejo
kandidirati za državne poslance.

Policijski, finančni in šumarski uradniki, ka-
kor tudi uradniki za agrarno reformo ne more-
jo postati kandidati, razen v primeru, da so
svojo službo opustili leto dni pred razpisom vo-
litve. Predsedniki občin morejo kandidirati. Če
se izvolijo za narodne poslance, morajo takoj
po verifikaciji v narodni skupščini izjaviti, ali
obdrže mandat ali pa ostanejo predsedniki
občin.

Ministri, aktivni in na razpoloženju, morejo
kandidirati.

Nihče ne more kandidirati v več nego enem
srezu oz. mestu, ki po tem zakonu voli enega
ali več narodnih poslancev.

§ 13. Mandat izgubi oni poslanec:

1. ki izgubi volilno pravico;
2. ki se za časa svojega poslanskega man-
data sprejme v državno službo;
3. ki za časa svojega poslanskega mandata
opravlja z državo dobaviteljske ali podjetni-
ške posle;

4. ki preneha biti član one skupine, kateri
pripada nosilec državne kandidatne liste, na
katero je bila njegova kandidatura vezana.

Odredbe pod odstavkom 2. se ne nanašajo
na ministre.

§ 14. Ko nastopi kakšen takšen primer ali
sploh ko nastane vprašanje o izgubi ali izpo-
polnitvi poslanskega mesta, mora verifikacijski
odbor najkasneje po preteku enega meseca, od-
kar je bil prijavljen primer, predložiti o njem
skupščini poročilo. Če v tem roku odbor ne
predloži poročila, sporoči predsednik skupšči-
ne na prvi naslednji seji narodne skupščine,
da je poslansko mesto prazno, in o tem sklepa
nato skupščina še na isti seji.

§ 15. Glasovanje pri volitvah narodnih po-
slancev se vrši javno in ustmeno na občinskih
odnosno mestnih voliščih, to pa po sestavljenih
volilnih imenikih.

IV. Volilni imeniki

§ 16. Stalni volilni imeniki se sestavljajo,
potrjujejo, objavljajo in popravljajo po določi-
lih zakona o volilnih imenikih.

V. Kandidatura nosilec državnih kandi- datnih list in sreskih kandidatov

§ 17. Najkasneje 25 dni pred dnem volitev
se morajo predložiti kandidate nosilcev list
pri kasacijskem sodišču v Beogradu, da jih
potrdi.

§ 18. Kandidatura nosilcev državnih kandi-
datnih list se sestavlja tako-le:

Na čelu se označi dan volitev, za tem se
imenjuje nosilec liste, navede njegov poklic in
bivališče;

pod nosilčevim imenom se napišeta posebej
imeni dveh zastopnikov te skupine za glavni
volilni odbor in dveh njenih namestnikov;

k tej listini se priložijo listine s podpisani 60
predlagateljev iz vsakega administrativnega
sreza, kakor tudi iz vsakega banovinskega se-
deža, za katerega se voli poslanec, in iz uprav-
nega področja mesta Beograda. Nepismene pod-
pišejo po eden izmed prisotnih državljanov, ki
se tudi zase podpišejo;

k listi o kandidaturi nosilca so dolžni pred-
lagatelji predložiti sodišču tudi spisan akt o
pristanku nosilca državne kandidatne liste;

brez vprašanja in odobrenja ne sme nihče
označiti za predstavnika ali namestnika nosilca
državne kandidatne liste in ga zapisati na listi;
če kdo izve, da je na katerikoli listi zabele-
žen za predstavnika ali namestnika, ne da bi
sam to vedel ali odobril, ima pravico izjaviti
kasacijskemu sodišču, da kandidate ne sprej-
me, in sodišče ga je dolžno črtati ter o tem ob-
vestiti enega izmed podnosilcev državne kan-
didatne liste.

§ 19. Za zastopnike državne kandidatne liste
v glavnem volilnem odboru morajo biti ozna-
čeni na listi tisti, ki so vpisani v volilnem
imeniku katerekoli občine v državi.

§ 20. Kot predlagatelji smejo podpisati kan-
didaturo nosilca državne kandidatne liste le
oni, ki so vpisani v stalnem volilnem imeniku.
Za vse predlagatelje je treba istočasno predlo-
žiti uverjenje njihovih pristojnih sreskih, od-
nosno prvomestnih sodišč, da uradno potrdi,
da so navedeni v stalnih volilnih imenikih.
Takšna uverjenja izdajo sreska, odnosno prvo-
mestna sodišča v roku treh dni.

Podpis more oporekati samo oni, katerega
ime je podpisano.

Sodišča morajo vsakomur povedati, ako to
izrecno vpraša, ali je on podpisan ali ne. Od-
govor sodišč more biti ustmen ali pismen po
zahtevi onega, ki vpraša. Ako kdo izmed ne-
pismenih predlagateljev da pred sodiščem ust-
meno ali pismeno izjavo, da je brez svojega
pristanka podpisan kot predlagatelj, ga mora
sodišče črtati in o tem obvestiti enega izmed
podnosilcev državne kandidatne liste, ki smejo
nato najkasneje v roku pet dni postaviti na
njegovo mesto koga drugega. V nasprotnem
slučaju bo sodišče odredilo in v listih objavilo,

da ta lista ne velja, če na njej ni po zakonu
predpisano število predlagateljev.

Na poslednji strani kandidacijske listine se
pusti prazno mesto za sodnijsko potrdilo.

§ 21. Vsaka državna kandidatna lista mora
imeti najmanj po enega sreskega kandidata v
vsakem administrativnem srezu, po enega kan-
didata v vsakem banovinskem sedežu, v kate-
rem se voli po en poslanec, po dva v onem, v
katerem se volita po dva poslance, in tri kan-
diate za upravno področje mesta Beograda.
Vsak od teh kandidatov mora imeti svojega na-
mestnika v istem administrativnem srezu, od-
nosno v banovinskem sedežu, odnosno področ-
ju mesta Beograda. Državna kandidatna lista
more imeti več sreskih kandidatov, odnosno,
kjer se volita po dva ali trije kandidati, več
kandidatnih list.

Kandidate sreskih kandidatov morajo po-
trditi pristojna sreska ozir. prvomestna sodi-
šča. Sodišče bo potrdilo samo one kandidatne
liste, ki vsebujejo: dan volitev, ime in priimek
nosilca državne kandidatne liste, kateri pri-
pada;

ime in priimek kandidata in namestnika,
njun poklice in bivališče;

spisan pristane kandidata in namestnika, da
kandidirata za administrativni srez ta in ta ...
odnosno za mesto to in to ... na listi, na ka-
teri je nosilec ta in ta;

spisan in potrjen pristane dotičnega nosilca
državne kandidatne liste, da se omenjeni kan-
didat more vezati z njegovo poslansko kandi-
daturu;

podpis najmanj 200 predlagateljev, volilnih
upravičencev iz navedenega administrativnega
sreza oz. mesta;

predstavnika liste in po enega predstavnika
in namestnika za vsako volišče.

Za predlagatelje in pravilnost liste ni obvez-
no, da se na kandidadni listi omenijo predstavi-
niki in njegovi namestniki za ona volišča, v
katerih jih ni.

Zastopnik sreskih kandidatov in njihovi na-
mestniki morajo biti iz občine, v kateri se vrši
glasovanje, in morajo biti vpisani v stalnem vo-
lilnem imeniku.

§ 22. Beograd s svojim upravnim področjem,
kakor tudi tista mesta, ki kot sedeži banovin
volijo po dva poslance, morajo predložiti sodi-
šču v potrditev listo s po dvema kandidatom
oz. s tremi kandidati in pa z dvema oz. s tremi
namestniki.

§ 23. Vsa mesta tvorijo s srez, na katerih
ozemlju leže, eno volilno enoto, izvenših mesta,
za katera se kot banovinske sedeže po § 4
voli posebej poslanec oz. poslanci.

VI. Potrjevanje kandidatskih list

§ 24. Nosilci kandidatskih državnih list, na
katerih kandidature je vezan vsaj po en kan-
didat za vsak upravni srez in za vsak bano-
vinski sedež, za katerega se voli poslanec, ka-
kor tudi za upravno področje mesta Beograda,
morajo kadar jim pristojno sodišče potrdi te
kandidate, predložiti kasacijskemu sodišču
vse kandidatne liste v potrditev, kar se mora
zgoditi vsaj 10 dni pred volitvami. Kasacijsko
sodišče bo te liste potrdilo, ko se prepriča:
da je kandidatura nosilca po § 20 in 21 v redu
potrjena, da je na njegovo kandidaturo vezan
vsaj po en sreski kandidat (§ 21) in da so vse
te sreske kandidate pristojna sodišča kot pra-
vilne potrdila.

§ 25. Po dva izvoda tako sestavljene kandi-
datske državne liste mora najmanj pet podpis-
nikov predložiti kasacijskemu sodišču v Beo-
gradu v potrditev in jih izročiti predsedniku
ali njegovemu namestniku, ki izda takoj revers
o prejemu list. Sodišče se bo nato prepričalo iz
volilnih spiskov, ki so mu jih predložila okraj-
na, oz. prvostopna sodišča, ali so predlagate-
lji vpisani v stalne volivne imenike, ali jih je
zadostno število za vsak upravni srez in vsako
mesto (§ 21) in ali je nosilec dal pismeni pri-

stanek za kandidature. Ko se o tem prepriča, potrdi listo. En potrjen izvod vrne nato proti reverzu najkasneje v 24 urah po prejemu predlagateljem, drugi izvod pa hrani pod svojim pečatom na varnem kraju. Od tega izvoda pošlje takoj prepis upravi državne tiskarne, ki mora listo objaviti v prvi prihodnji številki »Službenih novic kraljevine Jugoslavije in v »Službenih glasilih« banskih uprav pod naslovom: Kandidatje za narodne poslance.

§ 26. Poleg izvirne kandidatne državne liste morajo predlagatelji predložiti še toliko tiskanih izvodov liste, kolikor je v srezu oz. mestu volišča in po dva izvoda za sodišče. Na tiskanih izvodih mora biti označen samo nosilec liste, ter kandidat in njegov namestnik za dotični srez oz. mesto (§ 21). in pa predstavnik s svojim namestnikom. Na vsakem takem izvodu državne kandidatne liste mora biti na vrhu natisnjeno: »Za volilni kraj Beograd, Zagreb, Ljubljana...«. Na izvodih, ki so namenjeni za tista volišča, kjer se vrši volitev v več okrajih ali kvartih, mora biti na vrhu natisnjeno: »Za volišča...«.

Sodišče se mora prepričati, ali so na vseh tiskanih izvodih imena predlaganih oseb označena tako, kakor v izvirnih kandidatnih listah, nakar jih potrdijo s podpisom in pečatom sodišča.

Od vseh tiskanih izvodov se mora razposlati v roku treh dni pristojnim sreskim oz. prvostopnim sodiščem za vsako občino oz. vsako volišče po en izvod, vse proti reverzu o prejemu.

Volilni odbor mora listo na dan pred volitvami prilepiti na volišču na vidnem mestu.

§ 27. Vsakomur je na prosto dano, da prepíše ali pretisaka vsako kandidatno listo in vsako kandidaturu, kadar se izroče javnosti.

§ 28. Kandidatura v srezu ali v mestu kakor tudi kandidatura na državni listi, ki je bila izročena sodišču, se ne more preklicati tudi če ni bila potrjena, niti se ne morejo izvršiti nobene izpembe. Če pa kateri od predlaganih kandidatov umre ali izgubi pravico, da bi bil izvoljen, se more na njegovo mesto predložiti drug kandidat. Za tak predlog mora biti isto število predlagateljev, kakor je bilo potrebno za kandidaturu, ki je odpadla. Take spremembe v kandidatnih listah se morejo napraviti samo še do petega dne pred volitvami. Potrdi se na isti način, kakor se potrdi tudi cela kandidatna lista.

§ 29. Ako sodišče potrdi samo eno kandidatno listo, se vrši volitev samo za to listo.

VII. Volilni materijal

§ 30. Notranji minister bo odredil vse, kar je treba, da se v državni tiskarni pripravijo in o pravem času razpošljejo vsem občinam v državi v potrebnem številu obrazci za volilne zapisnike.

§ 31. Obrazce za zapisnike in poročila volilnega odbora predpiše notranji minister.

§ 32. Oskrbovanje občin s tem materijalom gre v breme proračuna notranjega ministrstva.

VIII. Volišča, volilni odbori na voliščih in volitev

§ 33. Volilci smejo glasovati vsak samo enkrat, samo osebno, samo na volišču svoje občine in samo za potrjene kandidatne državne liste.

Volišča

§ 34. Volišče mora biti v poslopju občinskega sodišča. Če je to poslopje nepripravno in če se volitev vrši na več krajih, se morajo volitve izvršiti v šolskih ali drugih poslopjih, ki jih občinsko sodišče za to določi. V nobenem slučaju se volitev ne more vršiti v cerkvi (molitnici). V občinah, ki imajo nad 800 volilcev, se vrši volitev na več krajih po oddelkih in sicer po tem, kjer volilci stanujejo. Za vsak oddelak je po eno volišče. Če pa so stanovanja v kateri občini zelo oddaljena od poslopja, kjer se mora vršiti glasovanje, tako da bi volilci težko prišli na volišče, lahko državni odbor tudi manjše občine razdeli na oddelke.

Kraj, kjer se glasuje, in poslopje, v katerem se glasuje, mora občinsko sodišče vsaj 10 dni pred volitvami objaviti. Kjer so občine majhne, sme državni odbor, če je to potrebno, določiti za več občin samo eno volišče, toda v tem slučaju ne sme biti več kot 800 volilcev dodeljenih enem volišču.

Hkrati, ko občinsko sodišče predloži sodišču stalni volilni spisak v odobritev, mora podati pristojni banski upravi poročilo o tem, koliko bi bilo glede na to treba volišč v tej občini. Ta poročila mora banska uprava takoj dostaviti notranjemu ministrstvu, ki bo na njihovi osnovi stavilo državnemu odboru predlog o številu volišč v dotični občini.

Če bi državni odbor ugotovil večje ali manjše število volišč, kakor pa je bilo v tej občini določeno in pristojnemu sodišču predloženo v odobritev stalnih volilnih imenikov za dotično občino, mora to sodišče v roku 3 dni potem, ko prejme poročilo o tem, preurediti stalne volilne imenike po rešenju državnega odbora in jih predložiti pristojnemu sodišču v potrditev.

§ 35. Vsako poslopje, v katerem se vrši glasovanje, mora, ako ni samo dovolj prostorno, imeti ograjeno dvorišče, ki se da zapreti.

§ 36. Za vsak kraj, kjer se vrši glasovanje, mora biti določen volilni odbor, ki je sestavljen iz enega občinskega odbornika, katerega določijo sreski načelnik, dalje iz enega predstavnika za vsako kandidatno listo in iz predsednika volilnega odbora, katerega določijo državni odbor.

Če volilci iz več občin glasujejo na enem kraju (§ 34), pride v volilni odbor iz vsake občine po en občinski odbornik.

Predsednik volilnega odbora ima pravico voliti v občini, kjer na dan volitev opravi svojo predsedniško dolžnost, če predloži potrdilo, da je vpisan v stalni volilni imenik svoje občine. To potrdilo se priključi zapisniku volilnega odbora.

§ 37. Najdalj 15 dni pred dnevom volitev določi državni odbor za vsako volišče predsednika volilnega odbora. Če bi kdo od tako postavljenih predsednikov imel posebno važne vzoroke, da te dolžnosti ne sprejme, mora v treh dneh potem, ko je bil razpored državnega odbora objavljen, s posebno vlogo zaprositi državni odbor, za oprostitev in navesti vzoroke, zaradi katerih ne more te dolžnosti sprejeti. Če državni odbor te vzoroke upošteva, bo razrešil prosilca dolžnosti in določil na njegovo mesto drugega.

Če pa državni odbor ugotovi, da vzočki, ki jih je navedel prosilec, niso opravičeni, ga obvesti preko prvostopnega upravnega oblastva, da se od njega navedeni vzrok ne more upoštevati.

Po označenem roku se upošteva prošnja za oprostitev samo v izrednem slučaju, ki ga ni bilo mogoče predvideti prej, in le če bi določenega predsednika volilnega odbora kakšen nepremagljiv razlog oviral, da pride. V tem slučaju, ga nadomešča predsednik občine ali njegov namestnik, v občini, kjer se vrši volitev samo na enem kraju. Kjer pa se vrši volitev na več krajih, določi za zastopnika predsednika volilnega odbora sreski načelnik, katerega od kmetov ali občinskih odbornikov dotične občine ter mu izda o tem proti reverzu akt.

Državni odbor izda vsaki osebi, ki jo določi za predsednika volilnega odbora, proti reverzu akt o postavitvi. Ta akt podpisuje predsednik ali kateri član državnega odbora, ki ga predsednik določi. Osebam, ki stanujejo v Beogradu, se bodo akti o postavitvi razdelili neposredno, drugim osebam pa po pristojnih upravnih oblastvih. Te so dolžne reverz o izročitvi akta o postavitvi takoj vrniti državnemu odboru.

§ 38. Prav tako mora sreski načelnik 5 dni pred volitvami določiti enega od odbornikov za člana volilnega odbora in enega od odbornikov, ki prvega nadomešča.

§ 39. Na dan pred volitvami se morajo ob 3 popoldne zbrati vsi člani volilnega odbora ali njihovi namestniki v poslopju, kjer bo glasovanje. Tu prevzamejo proti reverzu od občinskega sodišča stalni volilni imenik, knjigo za vpisovanje volilcev, knjigo za zapisnike, kandidatne liste, občinski pečat in vse drugo, kar je treba. Vse kandidatne liste se prilepijo na vidno mesto v sobi, v kateri se vrši volitev.

§ 40. Kadar volilni odbor vse to uredi in izbere tudi potreben število pisarjev in drugih pomočnikov ter sploh vse, kar mu je za drugi dan, za sprejemanje glasov potrebno, mora napraviti o vsem tem svoj zapisnik, v katerem mora posebej označiti vse prejete kandidatne liste. Zapisnik morajo podpisati vsi člani volilnega odbora. Nazadnje določi volilni odbor stražo, ki mora neprestano stražiti poslopje, v katerem se bo vršilo glasovanje.

§ 41. Na dan volitev se volilni odbor ob 7. uri zjutraj zbere v poslopju za glasovanje in odredi, da se volitve prične.

Volitev

§ 42. Za vzdrževanje reda med volitvijo skrbi predsednik volilnega odbora. Predsednik je upravičen zahtevati, če je potrebno, pomoč od občinskega in državnega oblastva, to pa je dolžno odzvati se predsednikovemu pozivu. Člani odbora, kateri mislijo, da to ni bilo potrebno, imajo pravico, da dajo svoje mnenje zapisati v zapisnik.

§ 43. Med volitvijo morata za volilno mizo sedeti vsaj dva člana volilnega odbora. Od teh dveh mora biti vedno eden predsednik volilnega odbora, ali pa občinski odbornik, ki je član volilnega odbora ali njegov namestnik.

§ 44. Če kateri od predsednikov kandidatnih list odide z volišča in ne pusti namestnika, se volitev nadaljuje tudi brez njega. V zapisniku pa se to zapiše.

§ 45. Nihče ne sme stopiti na volišče pod orožjem, ali z orožjem, ki bi bilo uporabno za boj, izvzemši slučaj, ki ga ima v mislih § 42. tega zakona, kadar predsednik volilnega odbora pokliče zaradi vzdrževanja reda na volišču oboroženo pomoč. Državni ali samoupravni uslužbenici, ki po svoji službi nosijo orožje, ne smejo z njim priti na volišče, da bi tam izvršili svojo volilno pravico.

§ 46. V sobo, kjer se glasuje, se pušča volilci po vrsti eden ali več, nikdar pa ne več, kakor po pet naenkrat.

§ 47. Vsak volilec mora, ko pride v volilno sobo, pred volitvijo povedati glasno, tako da ga čujejo vsi člani volilnega odbora, svoje ime, priimek in poklic, a v mestih, kjer je več volišč, tudi svoje stanovanje. Predsednik volilnega odbora s prepričali, ali je volilec vpisan v volilni imenik. Če volilca nihče od volilnega odbora ne pozna, ga vpraša predsednik ali je res on tista oseba, pod katere imenom se je prijavil k volitvi. Nato ga opozori na zakonske posledice, če bi volil na tuje ime. Ko volilec potrdi, da je on tista oseba, pod katere imenom se je javil k volitvi, se sestavi zapisnik, v katerem je treba podati popis osebe in pa ulico

in hišno številko njegovega stanovanja. Predsednik ima pravico, da da takega neznanega volilca tudi takoj fotografirati ali daktiloskopirati. Če tak nepoznan volilec na zahtevo volilnega odbora ne predloži dokaza o svoji istovetnosti, ki bi bil po oceni odbora zadosten za ugotovitev njegove istovetnosti, ga odbor ne pripusti k volitvi.

Če se dogodi, da se o kakem volilcu pojavi v odboru sum o njegovi istovetnosti, odloči volilni odbor, z večino glasov, ali naj se ta volilec pripusti k volitvi.

Predsednik volilnega odbora pokaže vsakemu volilcu vse kandidatne liste in ga vpraša, za katero listo glasuje. Če volilec ni pismen, mora na njegovo zahtevo predsednik, ali kateri od članov volilnega odbora, prečitati vsa imena nosilcev kandidatnih list in sreskih kandidatov za ta srez oziroma za ta kraj na vsaki kandidatni listi. Če se vse to ne stori, ima vsak član volilnega odbora pravico, da da k temu pripombo in da da po končani volitvi vpisati v zapisnik svoj protest proti nepravilnemu postopanju odbora.

Volilec glasuje za listo javno s tem, da imenuje ime nje nosilca in sreskega oz. mestnega kandidata. To se zapiše v poseben spisak, ki se vodi za vsakega sreskega kandidata posebej.

§ 48. Čim je volilec oddal svoj glas, mora takoj zapustiti volišče. Za volišče se smatra zgradba, v kateri se glasuje, in njeno dvorišče (avlija).

§ 49. Volilni odbor ne more zabraniti glasovanja nikomur, če je vpisan v stalnem volilnem imeniku, če pa ima kdo izmed članov volilnega odbora kakšno pripombo, tedaj mora volilni odbor ali oni njegov član, ki napravi to pripombo, pripombo zabeležiti v zapisniku. Če se prijavi kakšen volilec k glasovanju, a je na njegovo ime že kdo drugi glasoval, tedaj postopa predsednik volilnega odbora po odstavku 1. § 47. in se nedvoumno prepriča o njegovem vpisu v stalnem volilnem imeniku, glede takšnega volilca pa odredi, da se njegovo ime, priimek in poklic vpiše v poseben imenik, ki se vodi kot imenik takšnih oseb; volilec samemu ne sme dovoliti, da bi glasoval. Ta imenik priloži volilni odbor k volilnim aktom, v volilnem zapisniku pa zabeleži vsak takšen primer in označi število vseh takšnih oseb. Pri verifikaciji volitev mora skupščina vzeti v poštev vse primere takšnih oseb, če bi ti odločilno vplivali na rezultat volitev.

§ 50. Glasovanje traja ves dan do 6. ure popoldne. Le v primeru neredov se morajo volitve prekiniti za ves čas, dokler se zopet ne vzpostavi red. Povod neredov in čas prekinitve volitev je treba navesti v volilnem zapisniku. Ob 6. uri popoldne se zapre dvorišče ali zgradba. Odlej se ne sme nihče več pripustiti na dvorišče ali v zgradbo. Glasovati pa smejo nato še oni volilci, ki so ostali na dvorišču ali v zgradbi, ko so jo zaprli. Če je bilo glasovanje zaradi neredov prekinjeno več kot eno uro, se mora za prav toliko časa podaljšati glasovanje čez 6. uro popoldne.

§ 51. Za časa glasovanja se vodi zapisnik o vsem, kar se zgodi ali kar smatra katerikoli član volilnega odbora, da je treba navesti. Vsi člani volilnega odbora se morajo ob koncu zapisnika podpisati. Če se zastopnik kakšne kandidatne liste noče podpisati, velja zapisnik tudi brez njegovega podpisa.

Vsak član volilnega odbora sme povedati svoje posebno mišljenje in staviti svoje pripombe.

§ 52. Točenje ali dajanje kakršnihkoli alkoholnih pijač je v vsakem primeru zabranjeno, in sicer dan pred volitvami, na dan volitev in dan po volitvah. To prepoved mora objaviti pristojno sodišče.

IX. Zaključek glasovanja in urejevanje volilnih poslov na voliščih

§ 53. Ko se izvrši glasovanje, se po volilnem imeniku prešteje in dožene, koliko volilcev je glasovalo. To število je treba s črkami zapisati ob koncu volilnega zapisnika. In nato se podpisajo vsi člani volilnega odbora.

§ 54. Ko je to izvršeno, se v volilnem zapisniku navede, kdaj se je glasovanje zaključilo, koliko volilcev je glasovalo po stalnem volilnem imeniku, kakor tudi vse ostalo, kar se nanaša na potek volitev. Ko je vse to zabeleženo, se podpisajo vsi člani volilnega odbora, a vsak izmed njih ima pravico izraziti svoje mišljenje in pristaviti svoje pripombe.

§ 55. Po vsem tem se prične preštevanje glasov, ki so bili oddani za posamezne sreske odnosno mestne kandidate. Na vsakem posameznem spisku se navede državna kandidatna lista in sreski, odnosno mestni kandidat, za katerega so glasovali volilci, navedeni v spisku. Zabeležiti je treba število volilcev za posamezne sreske, odnosno mestne kandidate, in koliko je bilo oddanih glasov za vsako državno kandidatno listo. To poslednje število se zapiše z besedami na koncu vsakega spiska, nakar se še na vsakem spisku podpisajo vsi člani volilnega odbora. Za tem se volilni zapisnik, stalni volilni imenik in spiski, v katerih so navedeni glasovi za vsako kandidatno listo posebej, zložijo v omot in ta se zapečati z občinskim pečatom ter naslovi na pristojno sresko, odnosno prvostopno sodišče za glavni volilni odbor v Beogradu.

Ko je vse to izvršeno, zapusti volilni odbor volilno sobo, pred katero postavi stražo, ki mora neprestano stražiti sobo, v kateri so shranjeni volilni akti. Ključ od sobe shrani predsednik odbora pri sebi.

Straža, ki se to noč postavi na stražo pred volilno sobo, ne sme pod nobenim pogojem nikogar pustiti vanjo.

§ 56. Dan po izvršenih volitvah se ob 7. uri zjutraj setanejo vsi člani volilnega odbora pred vrati volilne sobe, jo odpro in stopijo vanjo. Ko se prepričajo, da je vse v takšnem redu, v kakršnem je bilo, ko so zapustili sobo, naložijo ves volilni materijal na pristojno sodišče in od njega dobijo reverz.

Če bi pa našli kaj v neredu, sestavijo poseben zapisnik in ga priložijo k ostalim volilnim aktom, ki jih naložijo na sresko oz. prvostopno sodišče za glavni volilni odbor. Za tem vzame predsednik odbora omot, ki je pripravljen za glavni volilni odbor, se odpravi na pot in ga izroči pristojnemu sreskemu, odnosno prvostopnemu sodišču.

X. Glavni volilni odbor, zaključno urejevanje volilnih poslov in proglašanje narodnih poslancev

§ 57. Glavni volilni odbor sestavljajo predsednik in podpredsednik državnega sveta, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, velikega sodišča v Podgorici, ali njihovi namestniki, katere oni sami določijo in ki pripadajo istim sodiščem, in po dva zastopnika vsake kandidatne liste. Predsednik glavnega volilnega odbora je predsednik državnega sveta ali po rangi najstarejši član volilnega odbora.

Glavni volilni odbor se sestane in takoj prične delovati prvega dne po izvršenih volitvah ob 9. dopoldne. Njegovo poslovanje je veljavno, če so prisotni predsednik in njegov namestnik ter najmanj še trije člani. Vse navzoče je treba navesti v zapisniku.

§ 58. Volilne akte pošlje predsednik glavnega volilnega odbora osebno starešini sreskega, odnosno prvostopnega sodišča proti reverzu. Ko sprejme starešina sreskega, odnosno prvostopnega sodišča volilne akte za vse srese, jih pošlje v istih zapečatenih omotih, ki jih ne odpre, po enem sodniku glavnemu volilnemu odboru v Beograd. Določeni sodnik, ki prinese volilne akte glavnemu volilnemu odboru, mu jih izroči v zapečatenih omotih skupno z volilnimi akti in naknadnimi zapisniki (§ 56.), če ti obstojajo.

O izročitvi volilnih aktov se sestavi kratek zapisnik, katerega podpisuje predsednik glavnega volilnega odbora ali njegov namestnik in sodnik, ki je volilne akte prinesel.

§ 59. Če se volitve določenega dne zaradi neredov ali kakršnegakoli drugega vzroka na enem ali več voliščih niso izvršile, odredi glavni volilni odbor takoj, da se na vseh teh krajih volitve ponovno vrše naslednjo nedeljo. Predsedniki občinskih sodišč bodo razglasili v dotičnih občinah ponovne volitve še istega dne, ko prejmejo obvestilo glavnega volilnega odbora.

Če se tudi takrat na enem izmed prizadetih volišč volitve ne vršijo, opravi glavni volilni odbor svoj posel, ne da bi jemal v poštev neizvršene volitve.

§ 60. Glavni volilni odbor bo pregledal vse volilne akte, ki jih prejme, ocenil navedena mišljenja in pripombe, ki so zabeležene v zapisnikih.

Pri sklepih glavnega volilnega odbora smejo zastopniki državnih kandidatnih list glasovati le v primerih, ki se nanašajo na njihove državne kandidatne liste.

§ 61. Na osnovi volilnih rezultatov dožene glavni volilni odbor predhodno, katere državna kandidatna lista je dobila največje število glasov (relativna večina). Pri tem sešteje vse glasove, ki so jih dobili vsi oni kandidati, ki so nastopili v okviru te liste v vsej državi.

Nato proglasi glavni volilni odbor za poslance vse one nosilce državnih kandidatnih list, ki imajo več kot 50.000 glasov v vsej državi.

Nato se proglasijo za poslance mesta Beograda in njegovega upravnega področja vsi trije kandidati z one beogradske kandidatne liste, ki je pri volitvah nastopila za najjačjo državno kandidatno listo. Če je za najjačjo državno kandidatno listo nastopilo več beogradskega kandidata, tedaj se proglasi za poslance vsi trije kandidati z one beogradske liste, ki so dobili v Beogradu in na njegovem upravnem področju relativno večino glasov.

Državni kandidatni listi, ki je dobila največje število glasov v vsej državi, dodeli glavni volilni odbor dve tretjini vseh narodnih poslancev in sicer od onega števila, ki pride na vse banovine. Odlomke, ki nastanejo pri izračunavanju teh dveh tretjin, glavni volilni odbor ne vzame v poštev.

Dve tretjini mandatov, ki pripadeta državnim kandidatnim listi z največjim številom glasov, se razdelita med banovine sorazmerno s številom njihovih prebivalcev in sicer odpade na Dravsko banovino 16, Savsko 39, Vrbasko 14, Primorsko 13, Drinsko 25, Zetsko 13, Dunavsko 35, Moravsko 21, Vardarsko 24 poslanskih mandatov.

Ti mandati v posameznih banovinah se razdelijo po srezih z največjim številom glasov, ki so jih dobili v teh srezih, odnosno banovinskih sedežih kandidati, ki so vezani na državno kandidatno listo, ki ji pripadeta dve tretjini vseh mandatov.

Zatem proglasi glavni volilni odbor za narodne poslance teh srezov kandidate, ki so med ostalimi kandidati teh srezov — vezani na večinsko listo — dobili relativno večino.

Za mesta, ki so banovinski sedeži in v katerih se voli po en poslanec, je treba postopati, kot pri ostalih administrativnih srezih. V ma-

stih z dvema mandatoma se bosta proglasila za poslanca ona dva mandata, ki sta po količini glasov, ki so bili oddani za vsako kandidatno listo v tem mestu, vezana na večinsko listo. Če je več kandidatnih list, ki so vezane z najjačjo državno kandidatno listo, tedaj se proglasita za poslanca oba kandidata one liste, ki je dobila med temi navedenimi listami relativno večino.

Število mandatov, ki preostane od dveh tretjin, kateri sta pripadli najjačji državni kandidatni listi, razdeli glavni volilni odbor na ta način:

Če se dožene, da je državna kandidatna lista dobila manj glasov, kakor jih potrebuje državna kandidatna lista, ki je dobila v vsej državi večino, tedaj se razdelijo ti glasovi na vse državne kandidatne liste, tudi na listo, ki je dobila največje število glasov v državi. Število mandatov se razdeli tedaj po banovinah v sorazmerju z njihovim prebivalstvom in sicer dobi dravska 8, savska 19, vrbaska 7, drinska 12, zetska 7, dunavska 16, moravska 11 in var-darska 13 mandatov.

To število mandatov, ki še pripade vsaki banovini, se razdeli med vse državne kandidatne liste v sorazmerju z njihovimi glasovi, ki so jih dobili v posameznih srezih kandidatje, vezani s temi kandidatnimi listami; to pa na ta način:

Število glasov, ki jih je vsaka posamezna kandidatna lista dobila skupno v vsej državi, se v poedinah banovinah deli z 1, 2, 3 itd. in končno s številom, ki odgovarja številu teh mandatov v banovini. Od dobljenega števila se dodelijo mandati vsaki listi. Razmerje števila mandatov, ki pripade vsaki posamezni državni kandidatni listi v poedinah banovina srezih ali mestih, odloča o proglasitvi za poslanca one-ga kandidata, ki pripada prizadeti državni kandidatni listi.

Glavni volilni odbor proglasi za narodne poslanece kandidate teh srezov odnosno mest, ki pripadajo oni kandidatni listi, ki je dobila v srezu odnosno mestu največje število glasov.

Če vsota glasov iz vseh ostalih kandidatnih državnih list znaša več, kakor število glasov kandidatne državne liste, ki je dobila relativno večino, ali je število enako, tedaj se kandidatna državna lista z največjim številom glasov pri razdelitvi tega ostanka mandatov ne jemlje pri pošte. Razdelitev mandatov in dodeljevanje mandatov posameznim sreskim kandidatom, se vrši, kakor pod 1., samo da pri razdelitvi ni udeležena najmočnejša kandidatna državna lista.

3. Če katera od kandidatnih državnih list po vsej državi ni dobila niti toliko število glasov, kakor je potrebno predlagateljev, potem se ne upošteva pri razdeljevanju mandatov pod 1. in 2. Sploh se število njenih glasov ne upošteva pri preračunavanju in razdeljevanju mandatov pod 1. in 2.

Ako bi se dogodilo, da bi imeli dve najmočnejši kandidatni listi enako število glasov, potem se volitve drugo prihodnjo nedeljo ponove, prej pa je moral glavni volilni odbor ugotoviti rezultat prvih volitev.

§ 62. Ko glavni volilni odbor konča svoj posel, mora takoj objaviti rezultat in izdati izvoljenim poslaneom pooblastila, katera so dolžni podpisati predsednik in vsi člani glavnega volilnega odbora. Pooblastila se izvoljenim poslaneom takoj izroči. Če izvoljeni poslanec ne biva v mestu in mu glavni volilni odbor ne more takoj osebno izročiti poslanskega pooblastila, potem pošlje poslansko pooblastilo v zapечатem ovitku, na katerem zapiše: »Glavni volilni odbor. Poslansko pooblastilo za NN...« pristojnemu upravnemu oblastvu proti reverzu in z naročilom, da ga oblastvo najkasneje v 10 dneh izroči naslovniku. Formularje za pooblastilo predpiše notranji minister. Pečat za pooblastilo je pečat Državnega Sveta.

§ 63. O vsem svojem delu vodi glavni volilni odbor zapisnik, iz katerega se mora razvideti vse, kar se je po vrsti pojavilo in rešilo in vse, o čemur je bilo naprej odrejeno, da se prouči in reši. Posebno mora biti v zapisniku podrobno navedeno, koliko je v vsem bilo predloženih kandidatnih državnih list, katere osebe in na katerih listah, kateri sreski oz. mestni kandidati so bili na te liste vezani, koliko glasov je vsaka lista dobila, katere osebe in s katerih list so bile proglašene za poslanece in dobile pooblastila. Zapisnik morajo podpisati vsi člani glavnega volilnega odbora, toda vsak ima pravico, da poda svoje posebno mnenje in svoje pripombe.

§ 64. Tako pripravljene in podpisane zapisnik se pošlje prihodnji dan z vsemi prilogami in z vsemi volilnimi spisi, kar jih je glavni volilni odbor prejel z raznih volišč Narodni skupščini.

Hkrati mora poslati glavni volilni odbor »Službenim Novinam« kraljevine Jugoslavije in banovinskim službenim glasilom kratko poročilo o izidu volitev. V tem poročilu se mora navedeti:

1. koliko je bilo vsega volilcev po stalnih volilnih imenikih;
2. koliko je bilo v vsem volilcev pri volitvah;
3. koliko glasov je dobila vsaka lista; in
4. katere osebe so izvoljene in proglašene za narodne poslanece.

Na osnovi poročila glavnega volilnega odbora, ki se natisne v »Službenih Novinah«, napra-

vi državni odbor spisek vseh izvoljenih poslancev in ga pošlje Narodni skupščini, skupaj z vsemi volilnimi spisi.

§ 65. Vse pritožbe proti volitvam se pošljejo Narodni skupščini, bodisi neposredno, bodisi po notranjem ministrstvu. Pritožbe vložijo lahko vsak volilec, pa tudi notranji minister.

§ 66. Ako po kakršnekoli slučaju ostane poslansko mesto nosilca kandidatne državne liste prazno, ostane to poslansko mesto za vso periodo nepopolnjeno. Če se po kakršnem koli slučaju izprazni mesto sreskega poslanca, se vpokliče njegov namestnik. Če se izprazni mesto namestnika, potem pride na njegovo mesto tisti sreski kandidat iz istega sreza, ki je imel izmed kandidatov vezanih na istega nosilca kandidatne državne liste, največje število glasov za sreskim poslancem, ki je mandat izgubil. Če ni bilo več sreskih kandidatov, ki bi bili vezani na istega nosilca državne kandidatne liste, potem pripade mandat srezu iste banovine, kjer je vsota glasov vseh sreskih kandidatov, vezanih na istega nosilca, največja za srezom, v katerem se je poslansko mesto izpraznilo. Mandat dobi oni kandidat tega sreza, vezanega na istega nosilca, ki ima največje število glasov. Prav tako se postopa, če se kasneje izprazni poslansko mesto. To dopolnitev izvrši sama Narodna skupščina v roku 5 dni potem, ko se je mesto izpraznilo in odredi, da se o tem obvesti tisti, ki se mora obvestiti.

§ 67. Narodni poslanci so dolžni, da s svojim pooblastilom na dan pred sklicanjem skupščine pridejo v mesto, kamor je s kraljevim ukazom sklicana Narodna skupščina, da tem na dan sklicanja izroči svoja pooblastila.

§ 68. Narodni poslanci, ki ne stanujejo v mestu, kjer se vrše seje Narodne skupščine, dobivajo iz državne blagajne povrnjene potne stroške za dohod in povratek in sicer v vsoti, ki jo odredi Narodna skupščina. Vsi narodni poslanci, dobivajo ves čas svojega delovanja v Narodni skupščini dnevnice, ki jih odredi Narodna skupščina.

§ 69. Člani državnega odbora, člani glavnega volilnega odbora, člani odborov na vseh voliščih, dobivajo iz državne blagajne dnevnice in povračilo potnih stroškov, kakor jih določi notranji minister. Toda predsedniki in člani občinskih odborov ne dobivajo dnevnice, kadar so člani volilnega odbora v svoji občini. Ti predstavniki list in njihovi namestniki, dobivajo, kadar nosijo s predsednikom volilnega odbora glavnemu volilnemu odboru volilne spise, povrnjene potne stroške. Vse osebe, ki dobivajo plačo iz drž. blagajne, kadar so člani volilnih odborov v svoji občini, kakor tudi predstavniki kandidatnih list, ne dobe nobene dnevnice iz državne blagajne.

Kadar predsednik občine ali njegov zastopnik, v slučaju § 37 tega zakona fungira kot predsednik volilnega odbora, dobi po 1. odstavku tega paragrafa dnevnice in povračilo potnih stroškov iz državne blagajne za nošenje volilnih aktov glavnemu volilnemu odboru.

§ 70. Ko Narodna skupščina pregleda poslansko pooblastila in reši vse pritožbe in vprašanja, ki so se pojavila, vrne ministrstvu za notranje zadeve vse stalne volilne imenike, da jih odpošlje občinam, katerim pripadajo, druge volilne akte pa shrani.

XI. Kazenska določila in kazenski postopek

§ 71. Vsak organ občinskega oblastva, ki opusti ali odreče, da bi izvršil o pravem času dolžnost, ki mu je s tem zakonom naložena, ali ki komu prepreči, da uporabi pravico, ki mu jo daje ta zakon, se kaznuje z zaporom 30 dni do 6 mesecev in denarno globo od 300 do 3000 Din. Izvzemajo se slučaj, za katere nadaljnji paragrafi tega zakona ali kazenski zakon predpisuje težjo obsodbo.

Če sodni uradnik ali drug državni uradnik opusti ali neče izvršiti tega, kar mu je naloženo po tem zakonu, se kaznuje z zaporom do 2 let.

§ 72. Kdor z nasiljem ali s pretnjo prepreči enemu ali več državljanom, da uporabi svojo volilno pravico, se kaznuje z zaporom od 1 meseca do 2 let.

§ 73. Kdor volilec da ali obljubi darilo, ali mu ponudi ali obljubi mesto v javni ali privatni službi, da bi ga s tem zapeljal, da podpiše ali da ne podpiše kandidatno listo, ali da že dani podpis preklicale, ali da za določeno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje, se kaznuje z zaporom do 1 leta in denarno od 30 do 500 Din.

Prav tako se kaznuje tudi volilec, ki sprejme za to dejanje darilo ali obljubo darila.

§ 74. Kot storilci dejanj, ki so naštet v §§ 72. in 73. se kaznujejo tudi tisti, ki so dali sredstva, ali pomagali, da se stori katero od teh del.

§ 75. Volilci, ki bi več kot enkrat volili, se kaznujejo denarno s 50 do 500 Din in z zaporom od 1 do 6 mesecev.

§ 76. Kdor bi namesto drugega in pod njegovim imenom glasoval ali se prijavil, da glasuje, se kaznuje z zaporom od 3 mesecev do 1 leta.

§ 77. Poleg kazni, ki so odredene v § 73., se krivce obsodi tudi na izgubo volilne pravice najmanj za eno leto, a največ za 6 let.

Kadarkoli se kdo obsodi na izgubo volilne pravice, kakor tudi v slučaju zapore, se mu čas, za katerega je krivec obsojen, računa od dne, ko je odsedel kazni, ali bil oproščen od obsodbe na zapor.

§ 78. Volilec, ki se pri glasovanju nedostojno vede, ali ki potem, ko je glasoval, na za-

htevo predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča, se kaznuje z zaporom od 1 do 6 mesecev in v denarju od 300 do 2.000 Din. Takoga volilec mora predsednik volilnega odbora odpraviti z volišča na zahtevo kateregakoli člana volilnega odbora ali predstavnika kandidatnih list, ali pa pravega volilca. To se mora v volilnem zapisniku zapisati.

Tako se kaznuje tudi tisti, ki pride na volišče in ni vpisan v stalni volilni imenik, pa se na opomin pristojne osebe ne odstrani.

§ 79. Kdor razžali volilni odbor ali katerega njegovih članov, se kaznuje z zaporom od 30 dni do 6 mesecev.

§ 80. Kdor dejansko napade volilni odbor ali kateregakoli njegovih članov, se kaznuje z zaporom od 3 mesecev do 2 let, če ni ta delikt tak, da bi se po kazenskem zakonu strožje kaznoval.

§ 81. Kdor pride na volišče oborožen z orožjem, ki je uporabno za boj, se kaznuje z zaporom od 1 meseca do 1 leta. Predsednik volilnega odbora je dolžan vsako tako osebo takoj odstraniti z volišča. To velja tudi za vse tiste državne ali samoupravne uslužbenice, ki po svojih službenih dolžnostih nosijo orožje, če pridejo na volišče z orožjem, razen slučaja, kadar so po § 42. poklicani, da vzdržujejo red, ali da po § 55. drže stražo.

§ 82. Kdor na volišču radi agitacije raznaša lažnive vesti ali širi slike, plakate, ali druga sredstva za agitacijo, se kaznuje z zaporom od 2 do 6 mesecev.

Prav tako se kaznuje tudi tisti, ki s kričanjem, ali s pretnjami moti volilni odbor ali posamezne volilce pri njihovem delu. Vsako tako osebo mora predsednik volilnega odbora odstraniti z volišča, in sicer po svoji službeni dolžnosti, ali na zahtevo članov volilnega odbora, ali volilcev, kadar se prepriča, da se je dotična oseba pregrešila proti predpisom tega paragrafa. To je treba zapisati tudi v volilni zapisnik.

§ 83. Če pregreške, označene v § 81 in 82, zagreši več oseb skupaj, potem se vsaka oseba kaznuje z zaporom od 3 mesecev do 2 let.

§ 84. Kdor namenoma poškoduje, uniči, ali odnese kakršnokoli listino za volitve ali kakršnekoli predmet, ki služi volitvam, ali ki spremeni število glasov, ki so bili oddani za posamezne kandidatne liste, se kaznuje z zaporom od 1 do 5 let in z izgubo častnih pravic. Tu se kaznuje tudi poskus.

Na isti način se kaznuje tudi straža, ki je po § 55 določena, da čuva volilno poslopje in ki dopusti, da kdo v poslopju zagreši katero od prej navedenih del.

§ 85. Če člani volilnega odbora, razen predstavnikov kandidatnih list in njihovih namestnikov, ali obojeni pisarji ali pomočniki, katerim je bilo sporočeno, da so izbrani za ta posel, ne pridejo ob določenem času na svojo službo in ne morejo opravičiti svojega izostanka, ali če p. ediš na mesto ob opravičenem razlogu nočejo vršiti ali nočejo podpisati zapisnika o volilnem postopanju ali pooblastil za izvoljene poslanece, se kaznujejo z zaporom od 3 mesecev do 1 leta in denarno od 1000 do 3000 dinarjev.

Prav tako se kaznujejo tudi oni, ki jih je državni odbor določil za predsejnice na voliščih, če o pravem času ne pridejo na določen kraj in niso bili od državnega odbora razrešeni, niti se ne morejo izgovoriti z neodoljivimi vzroki, ki so jim preprečili, uiti na določen kraj.

§ 86. Člani volilnega odbora se kaznujejo z zaporom od 1 do 6 mesecev v teh-le slučajih:

1. Ako vedoma dopuste, da voli kdo, ki ga ni v volilnem imeniku in ki tudi ne predloži sodne odločbe, da bi bil moral biti vpisan v volilni imenik, a če dopuste, da voli kdo, ki je že volil.
2. Če brez opravičenega razloga skrajšajo ali podaljšajo čas za sprejemanje glasov;
3. ako spremene kraj volišča, ki je bilo na pristojni način določeno in objavljeno.

Kazenska določila

§ 87. Kdor namerno nepravilno vodi seznam volilcev ali volilne zapisnike ali bi v njih delal popravke ali vrinke potem, ko so že podpisani — izvzemši primer iz § 28. — se kaznuje z zaporom od 6 mesecev do 2 let.

§ 38. Kdor bi brez poziva predsednika volilnega odbora odredil ali brez naloga privedel na volišče oboroženo silo, se kaznuje z zaporom od enega do 5 let in denarno od 500 do 2000 Din.

§ 89. Kdor proti predpisom § 52. toči ali na kakršnekoli način daje alkoholne pijače, se kaznuje z zaporom od 15 dni do 6 mesecev in denarno od 100 do 1000 Din.

§ 90. Dejanja, ki so tukaj navedena, pa bi se po kazenskem zakoniku kaznovala s strožjo kaznijo in dejanja, ki niso tukaj navedena, so pa navedena v kazenskem zakoniku, se kaznujejo po kazenskem zakoniku.

§ 91. Dejanja, ki se po tem zakonu ne kaznujejo s kaznijo, višjo od 6 mesecev zapore ali z denarno kaznijo večjo od 1000 Din, zastarajo v 6 mesecih, vsa ostala dejanja, kazniva po tem zakonu, pa zastarajo v enem letu, ako v tem času ni vložena ovadba pri državnem tožil-

stvu. Od dneva, ko se vloži ovadba, se vsa dejanja, ako niso medtem zastarela, kazniva po tem zakonu, kaznujejo po predpisih kazenskega zakonika.

§ 92. Vsa kazniva dejanja, ki so navedena v tem zakonu, pa se izvršijo od državnih volitev, preiskujejo in sodijo v prvi stopnji okrožna sodišča na tožbo državnega tožilstva. Zasebne osebe smejo vložiti pri državnem tožilstvu prijavo.

V kazniva dejanja, ki so navedena v tem zakonu, se smatrajo za prestopke in sodišča jih preiskujejo in sodijo kot nujne zadeve.

Za pristojnost sodišč v posameznih primerih, veljajo splošna zakonska določila.

§ 93. Vsa kazniva dejanja, ki so navedena v tem zakonu in ki bi se pripetila šest dni pred volitvami ali na dan volitev, mora volilni odbor opisati v svojem zapisniku z označbo imen krivcev.

§ 94. Osebe, ki zagreše dejanja, kazniva po tem zakonu, sodijo redna civilna sodišča.

§ 95. V vseh primerih veljajo določila zakona o takсах.

XII. Prehodna in zaključna določila

§ 96. Pri prvih volitvah, ki se bodo vršile po tem zakonu, vrši dolžnost predsednika, predsednik državnega sveta ali njegov po činu najstarejši član.

§ 97. Minister pravde se pooblašča, da daje avtentična tolmačenja volilnega zakona, v kolikor bi se pojavile nejasnosti, minister za notranje posle pa, da izda vsa potrebna navodila za izvrševanje tega zakona.

§ 98. Ta zakon stopi v veljavo in dobiva obvezno moč, ko se objavi v »Službenih novinah«.

Niška Banja, dne 10. septembra 1931.

Aleksander S. R.

Predsednik ministrskega sveta	Predsednik ministrskega sveta
minister za notranje posle	minister za notranje posle
častni adjutant	častni adjutant
Nj. Vel. kralja	Nj. V. kralja
armijski general	armijski general
P. R. Živković	P. R. Živković s. r.

zakon objavljen v »Službenih novinah« z dne 12. septembra 1931.)

Videl

in pritisnil državni pečat

čvar državnega pečata

minister pravde:

S. Kojić s. r.

Jesenice

»Jugoslovanci« dobite na Jesenicah v postajni trafiki g. Nikolaviča Antona, v trafiki gđ. Mici Mesarijeve in na Savi v trafiki gđ. Ane Klinarjeve.

»Jugoslovanci« dobite na Jesenicah v trafiki gđ. Mici Mesarijeve, v postajni trafiki g. Nikolaviča Antona in na Savi v trafiki gđ. Ane Klinarjeve.

Nov žolski zobozdravnik. Jesenice dobe v prihodnjih dneh šestega zobozdravnika v osebi g. dr. med. univ. Keržana Bartola, ki bo ordiniral v »Peklarjevi hiši«.

Znižane cene mesu. Jeseniški mesar g. Ambrožič Jože je naznanil z lepaki, da bo prišel prodajati goveje meso po 10 in 12 Din, kar je za Jesenice kot industrijsko mesto vsekakor zelo ugodno.

Ljutomer

Priključitev Strigove. Odkar je zgrajena železnica Ormož—Murska Sobota, je za zapadni predel Mečurja najbližja železniška postaja Ljutomer. To se pozna osobito pri izvozu svinj, telet, goveda, sadja, krompirja in vina; vse te produkte spravljajo kmetje in trgovci iz označenega predela na naš kolodvor. Tudi drugače so trgovski stiki našega mesta in Medmurja jako živahni. Iz obmejnih krajev hodijo otroci celo v tukajšnje šole. Vsa ta dejstva so odločilni krogli upoštevali, ko so obširno občino Strigo prideli Dravski banovini, oziroma Ljutomerskemu srezu. Oba kraja bosta imela od tega samo korist.

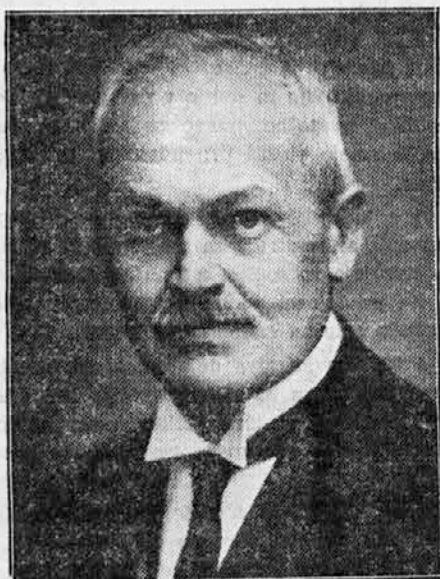
Izpremema posesti. Vilo g. Alojza Čerčka na Medjim. irski cesti je kupil g. Franc Zitek.

Nova trgovina. V hiši g. škofa na Starem trgu, kjer je avtoprometna družba imela garažo, je otvoril g. Ivan Poljanec trgovino s čevlji.

Marenberg

Predrzo izzivanje. So ljudje, ki še vedno mislijo, da živimo v onih časih, ko se lahko delalo kar se je hotelo in tudi izzivalo Slovence po mili volji. Takim bo treba enkrat pošteno stopiti na prste, da se to ne bo več ponavljalo. — Te dni se je kopala znana narodna rodbina inž. P. iz Vuhreda v svojem kopališču. Tam se koplejo tudi drugi ljudje. Neki mladenič jih je neprestano izzival s precej izbranimi izrazi. Ko ga je omenjena gospa pozvala k redu in dostojnosti, ji je izzivalno odgovoril: »Man sieht, dass sie eine Slovenin sind!« — Vse kar je prav, toda mimo takih stvari ne moremo in ne smemo molče preiti, da bi celo tuji druge narodnosti zasmehovali naše ljudi zato, ker so Slovenci. Vsem tem povemo, da so oni časi že davno minuli, ki so nas lahko izzivali. Saj komur ni všeč pri nas, lahko gre na ono stran, saj je meja čisto blizu. — Ravno mi Slovenci ob meji spoštujemo vsakogar, pa bodi te ali one narodnosti, toda izzivanje ne trpimo! Zavedamo se, da smo na svoji zemlji sami svoji gospodarji.

K današnji skupščini CMD v Laškem

Dr. Kušej, novi predsednik CMD.

Kakor smo že poročali, je bil na žalni seji CMD za pokojnim predsednikom notarjem Hudovernikom izvoljen za predsednika CMD vseučiliški profesor dr. Radoslav Kušej, ki bo predsedoval jutrišnji redni skupščini CMD v Laškem.

Dr. Kušej, redni profesor cerkvenega prava na juridični fakulteti ljubljanske univerze, je bil rojen 21. julija 1875 v Libuči, župnija Pliberk, politični okraj Velikovec (Völkermarkt) na Koroškem kot edini sin posestnika Aleša Kušaja, p. d. Hrasta, in njegove žene Urše, rojene Kralj. Osnovno šolo je pahal v Pliberku, kjer niso trpeli slovenskega pouka, tako da se je moral sam naučiti slovenskega čitanja in pisanja. Radi izvrstnih uspehov na osnovni šoli ga je vpisal oče jeseni l. 1888 v gimnazijo o. o. benediktincev v St. Pavlu v Labodski dolini, kjer je bil v naslednjih letih kot prvi v razredu odlikovan s posebnimi premijami. Od l. 1890—1896 je pahal gimnazijo v Celovcu in položil 6. julija na istem zavodu maturo z odliko.

Od l. 1896 do 1900 je študiral pravne in državoslovne vede na pravni fakulteti na Dunaju (Wien) in bil 17. junija 1901 promoviran za doktorja prava.

Dne 31. julija 1900 je vstopil kot sodni kandidat pri deželni sodišču v Celovcu v prakso in bil koncem septembra iztega leta imenovan za avskultanta, meseca 1905 pa za sodnika v Crnomelj, toda službe ondi ni nastopil, ker je bil pozvan julija 1905 v tajništvo višjega deželnega sodišča v Gradcu. Se isto leto mu je podelil naučni minister potovalno stipendijo za Nemčijo in svrhu izpopolnitve studij na polju cerkvenega prava. Podal se je na univerzo v Bonu in ondi vstopil v vrsto številnih učencev profesorja Ulrika Stutza, sedaj v Berlinu, na čigar pobudo je po daljših studijah v domačih in dunajskih arhivih dovršil delo: »Joseph II. u. die küssere Kirchenverfassung Innerösterreich«, ki je izšlo l. 1908 v Stuttgartu v zbirki: »Kirchenrechtliche Abhandlungen, herausgegeben von Ulrich Stutz, Heft 48—49.« Zemljevid, dodan tej knjigi, ki kaže predlozišinske diocese v Notranji Avstriji v različnih barvah, je bil tiskan s pomočjo posebne podpore naučnega ministrstva. Delo je našlo najlepšo oceno in priznanje doma in v inozemstvu.

Po izteku študijskega dopusta je bil dr. Kušej l. 1906, nekaj mesecev dodeljen okrožnemu sodišču v Celju, jeseni istega leta pa se je preselil v Gradec, kjer je služboval v različnih oddelkih ondotnih sodišč z najboljšim uspehom do prevrata l. 1918. Nemškimi kolegom ni bilo prav, da mu je podelil justični minister l. 1911 mesto stalnega sodnika, l. 1912 pa mesto okrajnega sodnika pri deželni sodišču v Gradcu, ker je bilo s tem po Slovincu v štajerski prestolici posestno stanje nemških sodnikov za eno mesto prikrajšano. Slovenci so bili dotlej v malem številu zastopani samo pri višjem deželni sodišču, ne pa pri deželnih in okrajnih sodiščih v Gradcu. Justična uprava je pač vedela, da je narodno zaveden in sposoben slovenski sodnik v strogo nemškem Gradcu politično neopasen, kar ne bi bil v svoji koroški domovini ali na Spodnjem Štajerskem.

V svetovni vojni je bil radi nepogrešljivosti v sodni službi služboval v vojski oproščen. L. 1917 je podpisal povelje žene in tačasno najprijavil narodnemu svetu v Ljubljani, da ga vpklice v službovanje v domovino, čim bodo prilike za to dozorele.

Z odlokom z dne 16. novembra 1918 ga je poverjenik za pravosodstvo Narodne vlade v Ljubljani g. dr. Ravnihar imenoval za začasnega vodjo okrajnega sodišča v Gornji Radgoni, kjer je bilo ljudstvo samo ondotnega nemškega sodnika pregnalo, a dne 28. novembra je bil postavljen za začasnega vodjo okrajnega sodišča v Pliberku, in to na željo ožjih rojakov, ki so hoteli imeti domačina kot sodnega predstojnika. Istočasno ga je Narodna vlada v Ljubljani imenovala za deželno sodnega svetnika.

Na potu iz Ljubljane v svoj službeni kraj Pliberk je po nalogu g. poverjenika za pravosodje izročil mariborskim rodoljubom potrebne odloke za prevzem mariborskega okrožnega sodišča po slovenskih uradnikih ravno 24 ur po izvršeni razorožitvi mesta po generalu Maistru.

Dne 27. novembra 1918 je ob asistenci junaka Malgaja, ki je nekoliko dni poprej dospel z malo četo v Pliberk, prevzel vodstvo ondotnega sodišča in ostal na tem mestu do 4. maja 1919., ko se je moralo naše uradništvo z vojaštvom vred umakniti pred koroškim Landwehrom.

Ko so koncem meseca maja 1919. naše čete zavzele Celovec, je dobil Kušej nalog, da prevzame mesto obolelega višjega sodnega svetnika Siterja vodstvo ondotnega deželnega sodišča, do česar pa ni prišlo, ker so se morale naše čete na pritisk pri Beljaku stoječih Italijanov umakniti iz mesta.

Po povratku iz Celovca je bil Kušej dodeljen okrožnemu sodišču v Celju, meseca septembra 1919. pa ga je minister za pravosodje imenoval za deželno sodnega svetnika v Ljubljani, v katerem svojstvu je služboval do 20. februarja 1920.

Med tem ga je bil z najvišjim odlokom z dne 27. januarja 1920. postavil kralj Peter I. za izrednega profesorja za cerkveno pravo na juridični fakulteti ljubljanske univerze. Z ukazom z dne 27. avgusta istega leta je bil imenovan za rednega profesorja in deluje v tem svojstvu še danes.

V akademskem poklicu mu je bila glavna naloga, pisati v domačem jeziku sistem cerkvenega prava, ki bi služil teologom in juristom kot učbenik, praksi pa kot priročnik in aktualnih cerkvenopravnih in cerkvenopolitičnih vprašanj. Njegovo »Cerkveno pravo« je izšlo l. 1923. v prvi in l. 1927. v drugi, popolnoma predelani in znatno pomnoženi izdaji. Knjiga je bila vrlo pohvalno ocenjena tudi v nemških in rimskih strokovnih revijah, poznajo jo dobro tudi Čehi in Poljaki. Poleg tega glavnega dela je spisal Kušej vrsto znanstvenih razprav, ki imajo več ali manj ozke zveze s problemi, ki so se v poprevarni dobi pojavljali v praksi.

Ena največjih zmot, ki je po osvobodjenju in združenju osvojila naše ljudi, je bila misel, da nam odslej ni več treba narodno-obrambnih društev, ki bi delovala na jugoslovanskem ozemlju. Ta zmot je napravo mnogo škodo, ker se vsled nje niso naši ljudje več tako zanimali za naša obrambna društva, zlasti pa ne za našo velezaslužno Ciril-Metodovo družbo. Naravna posledica tega je bila, da Ciril-Metodova družba vsled tega ni mogla tako razviti svojega plodonosnega delovanja, kakor bi ga hotela in mogla, a tudi morala.

Kajti nobenega smisla nima, da bi si zakrivali resnico. Naše zverna meja ima piko šibkih mest, ki jih mora v prvi vrsti utrditi privatna inicijativa. Država pomoč more priti šele v drugi vrsti, ko je privatna inicijativa že pripravila tla. Ne more država sama vzgajati v državljanih narodni duh, temveč to je dolžnost družbe, ki je zopet pod uplivom narodnih društev v

ogroženih krajih predvsem pod uplivom narodno-obrambnih društev. Ta morajo z intenzivnim delom vedno znova in znova opominjati ljudi na njih narodno dolžnost, zlasti pa skrbeti, da bo mlada generacija že čisto prevzeta od pravega in samozvestnega nacionalnega duha. In v tem pogledu naša CMD tudi že deluje in na ljudskih šolah je ona tisti dobri striček, ki skrbi, da imajo tudi najrevnejši otroci svoje šolske potrebščine. A tudi sicer jim pomaga Ciril Metodova družba. Tako spoznava mladina že v šolski dobi, da je nacionalna ideja tudi socialna ideja in da nacionalna skupnost ni le prazna beseda.

Seveda pa ima Ciril Metodova družba še mnogo večje naloge, ki pa jih more izvrševati v zadovoljivi meri le, če uživa dovolj podpore javnosti. Tako je res že skrajni čas, da bi se pričelo delati tudi na to, da bodo vsa posestva ob severni meji v rokah zanesljivih nacionalnih ljudi. Zlasti pa ne bi smeli biti na ljudje na severni meji odvisni od tujega kapitala.

Tuji kapital pa je tudi sicer poglavje za sebe. Mi vedno pozdravljamo tuji kapital, ki pomaga v naših krajih dvigati naravne zaklade, in vedno smo tudi pripravljeni, da mu priznamo pravico na dober zaslužek. Ne moremo pa dopustiti, da bi ta tuji kapital izkoriščal svojo moč v ponemčevalne svrhe. Vsi pa vemo, da se danes to dogaja in v marsikaterem kraju Sp. Štajerske se je moglo prijaviti dovoljno številno otrok za otvoritev nemškega razreda le vsled upliva tujega kapitala. Vemo pa tudi to, da je ta tuji kapital tem bolj agresiven, čim manj odpora je z naše strani. In če smo odkritosrčni, potem moramo priznati, da je tega odpora zelo malo, kolikor ga je, pa je še ta neorganiziran. Vsled tega postaja ponekod ponemčevanje že resna nevarnost, ki je tem večja, ker se je v nekaterih slojih že udomačilo nacionalno mrtvilo.

Proti ponemčevalnim poizkusom tujega kapitala je Ciril Metodova družba naravno poklicana kot organizatorica našega odpora. Boj za otroka se mora vsaj na jugoslovanskem ozemlju docela končati z našo zmago na vsej črti.

Ciril Metodova družba, ki je naša tako preizkušena narodno-obrambna organizacija, bo gotovo na svoji današnji letni skupščini poskrbela, da bo imelo njeno delo čim večji uspeh. Nujno pa je, da se vsa naša javnost zaveda svoje dolžnosti do Ciril Metodove družbe in da ji z vsemi sredstvi prisloži na pomoč.

Sreča v šoli

(Ernst Lothar: Glück des Lehrens. Z dovoljenjem avtorja poslovenil dr. F. Jesenko.)

Da je nekdo odgovoril na vprašanje, kaj je najlepša na svetu, biti učitelj, in da je bil tisti, ki je to rekel, sam učitelj, nam že s tem postane ta mož simpatičen kot učitelj — in kot človek. Sedaj ga ni več. Samo v svojih zapiskih: Meine Schüler še stoji pred nami, ljubiv in dober, kakor je bil. On ne vzdihuje, ne lamentira in ne pomiluje samega sebe, kakor profesorji tako radi delajo. Čist zrak je bil namreč v teh šolskih sobah, kjer je ta učitelj učil in bil srečen, ker je učil, kajti profesor Leon Keller je bil zares učitelj in dobro srčen učitelj v tistih časih, ko dobrota in blagovoljnost še niso smele v šolo. »Oh, gospod kolega, čemu ta obzirnost, natančnost in rahlostnost s temi paglavi; to je vendar prismojarija.« Leon Keller je bil tako prismojen. Koncem preteklega stoletja je bil namreč velik greh, če je bil profesor v šoli dober z otroci, in se je reklo: ta profesor ni dosti resen. O moj Bog, tisti časi in takratna gimnazija! Tisti proforski katalogi in tisti tenki svinčniki z belo buničo na koncu. In vse tisto trpljenje — jaz sem ga prenašal. Dokler bom živel, bom v dno duše sovražil profesorja Umrata. Pa ta ni sam. Če me danes živci zapuščajo, da si včasih komaj pomagam, ni kriv nobeden drug kakor moj šolski tirani. Mene so trpinčili in vas.

Ali se spominjaš? O, spominjam se, spominjam. Še sedaj mi gre smaz po hrbtu, če se spominam na tistega človeka, ki je imel mineralogijo v peti. Več kakor sto kristalnih modelov je prinesel na deski v razred: smo že vedeli, spraševal bo. Iz levega žepa frakaste suknje je potegnil notez; tako ga vidim, kako odvija gumast trak in ga spusti, da poči na platnicah. Potem spravi ven počasi in nežno še svinčnik z buničo, naredi šobe, zgubančič čelo, obrača liste in — pokliče mene. »Prihajajte sem,« je imel navado reči. Pa tako milo in hinavsko je spregovoril, da je človeku, ki je vedel, kaj ga sedaj čaka, kar zastala kri. Čakalo ga je namreč tam več kakor sto lesenih in papirnatih kristalov — pinakelni smo jim rekli — in te je bilo treba kristalografsko določiti. In prvi pogled si moral reči tej spopani papirnati stvari, da je rombendodekaeder ali pa ikositetraeder monoklinskega ali ne vem še kakšnega sistema, ki je zraven na posebno umeten način zvezan še z drugim sistemom. In ko sem bodel

z očmi na papirnato stvar, ki sem jo čutil kakor da bi držal cent v roki, sem jo v strahu nehote malo obračal. »Ne obračati,« je zatull eksaminator in bobnal s svinčnikom po katedru. Vse se mi je vrtele v glavi. No, nazadnje pa slišim: »marš noter.« Svinčnik je zapisal 5... konferenca, premestni izpit, cvek v izpričevalu, izgubljeno leto... Pa to ni bil sam, ta izprašujoči kavalierist.

Kje le je tisti debeluhar, ki me je prvič, ko je bil pri nas, vzel na piko, in mi je po uri rekel, da nisem tako oblečen kakor se spodobi, in da naj povem doma, da me ne smejo pošiljati v šolo v kratkih nogavicah, v šolo da se hodi v nogavicah, ki so čez kolena. To je bil tisti, ki nas je pri latinskih plezalnih turah: on bi bil bil premagan bil, če bi ne bil, bil bi... kratko ustavil: »ne znate!«. To je bil tisti, ki je potuhnjen kakor ris prežal s katedra dol, potem se je pa zakadil na svojih kratkih nogah med klopi, v sladostrastnem hrepenenju, da bo vjel tistega, ki ima tiskan latinski prevod pod klopio. In kje so tisti predstojniki, ki so v geografiji zahtevali, da povemo, kako je treba napasti sovražnika, ki maršira čez Adido, da ga popolnom pokoljemo, kakor da smo »festungskommandant« v Franzensfeste; kje so tisti germanisti, ki so nas učili primerjati: Vogel, Feder, Schiff.

Kje so tisti gimnazijski feldvebelni, ki so bili strah in trepet v vsaki šoli. — Res je, gu-lili smo se pri njih in zato smo odnesli nekaj malega, ali neprimerno več so nam zapravili ti komandanti. Izgubili smo zaupanje v same sebe in tudi vse optimistično veselje je šlo v nič. Osem let v gimnaziji je bilo kakor osem let »na gradcu«.

Upajmo, da je danes vse drugače, in da so sedaj po gimnazijah kar od kraja samo taki profesorji kot je bil Leon Keller. Vendar pa niso spomini starih časov, ko smo hodili v šolo, samo historični ostanki, temveč imajo stalno vrednost za presojo otrok, ki so v šoli. Kaj pa je šolar, učenec, dijak? Kakšni pa so? Čudno, na tako enostavno vprašanje dobimo vedno tako neodločne, zamotane odgovore. Ta opredeli učence po strokovnih zmožnostih, drugi pozna nadarjene in manj nadarjene in če vprašaj tretjega, ti govori zopet o značajih. Nobenemu pa ne pade v glavo, da bi dal vse skupaj v en

OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA!

koš, da bi vzel vse skupaj v eno naročje, v naročje mladosti. Učenec, dijak, šolar je — otrok. Če je šest, dvanaest ali pa osemnajst let star pa stoji pred profesorjem in je »oprašan« — stoji tam otrok.

Pot v šolo ni — kot se tolikokrat zamenjuje — pot v življenje, temveč se v šolo hodi pred življenjem. V šolarju je še vse neodločeno, mehko in gibko. Vse se da še izpremeniti. Otoplost in nejevolja se izpremeni v veselje in v takih otrok, ki so bolj počasni pri delu, postanejo lahko še živahni delavci. Poslušne pripravši, da se ti upirajo, če ne znaš ravnati z njimi, nasproti pa vzbudiš tudi lene k marljivosti, če se potrudiš. — Ali ne vidite? Otroci so pred vami. Ali ne veste, kako gibčno je še vse pri otrocih, pa zahtevati od njih tako strašno mnogo in tako strašno malo. Vsak dijak je otrok; šolar je, uči se, več vedeti hoče in sam bi se rad tako izpremenil, da bi bilo prav. Pa pravite, s tem šolarjem ni kar ničesar napraviti. Saj ni res. Vsak šolar je otrok in do neke mere je mogoče izpremeniti vsakega otroka, če mu pomagaš. — Ne verjamem, da bi bila svojeglavost tako pribita v otroku, da bi se kar nič ne dala omežati. Tudi ni nobenega otroka, ki bi mu bilo vseeno, če ga ima kdo rad ali ne. Nikar me tako čudno ne glejte. Otroci so. Pri otrocih se pa lahko še toliko doseže.

Profesor Keller pride v začetku leta prvič v šolo. V I. A je razrednik. Štirideset parov očes je pričakuje uprtih v gospoda razrednika, razrednik pa ogleduje te šolarčke, ki jih danes prvič vidi in s katerimi bo sedaj več let skoro vsak dan skupaj. Štirideset ugank je pred njim. Črnolasi so in svetlolasi, zdravi in slabotni, slabo in boljše oblečeni, zali in grdi... ne, grdih ni, vsaj za razrednika I. A ni nobenega teh štiridesetih obrazov grdega. Fletni so, celo lepi, ker na obrazkih se jim vidi, da so vsi, prav vsi pripravljeni, da vsi samo čakajo. Dolgo jih je treba gledati, pa se prav dobro vidi, kako zelo so pripravljeni sprejeti vso, kar jim šola dati more. In profesor Keller ve dobro, da na ničesar ne sme po pozabiti in na nobenega ne: ne na »repetent«, ne na tiste, ki znajo »prepisati«, ne na »odličnjake«, ne na dobrega »suflerja«, ne na strašno šibo »šolske naloge«, ne na puste »šolske izlete«, ne na teške čase, predno »se dobe izpričevalac«, pa tudi ne na srečni trenutek, ko zvonec zadnjikrat pozvoni in pove: sedaj se pa prično »velike počitnice«. Glavico ob glavici se vsujejo skomč vrata: pridni in zanikrni, leni in dobri, vsek drugačen, vsi enaki — otroci.

Tako je. In tem otrokom naj vladajo predstojniki, ki samo ukazujejo »od tu do tuc, izprašujejo in zapisujejo reče v notez, v razred pa pridejo le zato, da opravijo svojo uradno uro. — »Ne,« pravi Leon Keller, »učitelj učiti. — Zares uči in vzgaja pa le tisti učitelj, ki ima veselje učiti in ima srce zato. Čemerni, malenkostni, domišljivi ljudje, ki podo-žajo tako povsod dobro voljo, niso za šolo.

Vlada bi pa storila blagoslovljeno delo, če bi plačala učiteljem njih delo čez mero radodarno, kajti človek, ki trpi pomanjkanje in ga grizejo skrbi, ne more biti vesel in dobre volje, učitelj, ki ni vesel, pa učiti ne more. Napravite šole veselo, ker kdor je vesel, je tudi voljan.

Stara, težka in rdeča vina so najbolje mošajo

RADENSKO GIZELA MINERALNO VODO.

Ta ne spremeni barve vina ter ustvari res prijetno in zdravo pijačo.

Dr. Curtius

nemški zunanji minister, ki je govoril včeraj v Ženevi o stališču Nemčije glede velikih vprašanj evropske politike

Slava artiljerijskega polka kr. garde

Beograd, 12. septembra. I. Artiljerijski polk kraljeve garde in pionirska četa sta danes proslavili svojo slavo v spomin na dan ustanovitve polka v letu 1924. Slave se je udeležil tudi ministrski predsednik general Peter Živković. Nj. Vel. kralj Aleksander pa je poslal to-le brzojavno čestitko: »Topničarjem in pionirjem moje dične garde priskrbeno čestitam k današnji slavi, prepričan, da je v vršenju svoje službe v zvestobi in vdanosti napram kralju in očetnjavi na čelu svoje hrabre vojske. Na to vam pošiljam svoj kraljevski pozdrav. — Aleksander.«

Katastrofa francoskega letala v Rusiji

Moskva, 12. septembra. d. Francosko letalo »Pomislaj« je danes med svojim poletom v Tokio v guberniji Ufa v sovjetski Rusiji padlo na zemljo. Od treh mož posadke sta dva ubita.

Smrt pomočnika francoskega vojaškega atašea

Beograd, 12. septembra. AA. Pomočnik vojaškega atašea francoske republike v Beogradu major Servony je v noči od petka na soboto po nevarni operaciji v Dubrovniku umrl. Pokojniško truplo prepeljejo v Beograd, ker je po bojnik izrazil svojo poslednjo željo, naj bi ga pokopali na beograjskem francoskem vojaškem pokopališču in naj bi mu jugoslovanska vojska izkazala poslednjo čast.

Nemški nakupi žita

Pariz, 12. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina, da bo Nemčija navzlic temu, da bo sklenila velike nakupe ameriškega žita, kupila žito tudi v drugih agrarnih državah.

Nemčija in teroristične akcije na Poljskem

Varšava, 12. septembra. AA. »Ilustrovani kurier Poznanj«, ki je pred nekaj dnevi objavil senzacionalne dokumente o nemškem podpiranju subverzivskih akcij na Poljskem, odgovarja nemškemu listu »Vossische Zeitung«, ki izraža dvome o avtentičnosti teh dokumentov. Poljski list naglašja, da je pripravljen pred sodnijo dokazati pristnost dokumentov in predlaga njih grafološko proučitev.

Poljski listi zelo živo komentirajo odkritja omenjenega poljskega lista.

Šef ameriškega gen. štaba v Franciji

Pariz, 12. septembra. n. Šef generalnega štaba ameriške vojske Douglas Arthur je prišel v Reims, da se udeleži jesenskih manevrov francoske vojske.

Polet Berlin—Kitajska

Berlin, 12. septembra. AA. Davi se je letalo Junkersovega tipa vzdignilo z letališča v Tempelhofu na polet na Kitajsko. Cilj prve etape je Beograd. Ta proga meri 2150 km.

Tekma za Schneiderjev pokal odgodena

London, 12. septembra. AA. Po uradnem poročilu se tekma za Schneiderjev pokal zaradi slabega vremena danes ne bo vršila.

Letalski poveljnik Orlebar, vodja angleškega moštva, je sporočil, da je vreme preslabo. Če se bo izboljšalo, bo tekma jutri. Letala bodo pripravljena za polet od 8. zjutraj dalje. Po pravilih se tekma lahko odloga od dneva do dneva. Zato bodo letala pripravljena, na polet ob prvi ugodni priliki. Vest, da je tekma odgodena, je izzvala med številnim občinstvom, ki je hitelo na letališče, veliko nezadovoljstvo.

Orkan uničil celo mesto

London, 12. septembra. AA. Po uradnem poročilu kolonijalnega urada je v četrtek popolno strahovito orkan skoraj popolnoma porušil mesto Belize, ki šteje 13.000 prebivalcev. Skozi cenijo na 200.000 funtov sterlingov. Po do sedanjih uradnih poročilih je mrtvih 50 oseb, vendar se boje, da je število smrtnih žrtev veliko večje. Po časopisnih poročilih znaša nad 400. Ranjencev je nad 600. Po orkanu je poplavlilo mesto še morje 5 do 9 čevljev globoko.

Italijanski golob-pismonoša v Dalmaciji

Šibenik, 12. septembra. k. V neki vasi blizu Omisa so ulovili goloba-pismonoša, ki je imel na nogi obroček z značko »Italia« ter še neke druge nerazumljive znake. Stvar nadalje raziskujejo.

Nadaljevanje ženevske debate o razorožitvi

Govor nemškega zunanjega ministra — »Glavni cilj DN je razorožitev« — Nemčija za predlog Italije o premirju v oboroževanju

Ženeva, 12. septembra. n. Davi sta na zborovanju Društva narodov govorila portugalski delegat in belgijski zunanji minister Hymans. Kot tretji je povzel besedo nemški zunanji minister dr. Curtius. V svojem obširnem govoru je dr. Curtius naglasil, da sta na dnevnem redu dve zelo važni vprašanji. Prvo se nanaša na gospodarsko krizo, drugo pa na priprave za razorožitveno konferenco.

Naglasil je, da do sedaj dosežene rezultate stremljenj DN za rešitev gospodarske krize ni mogoče tako oceniti, ko da bi DN ne bilo opravilo glavnega posla. Zahteval pa je, da DN posveti še večjo skrb gospodarskim problemom, posebno onim izven Evrope, ker se je doslej brigala v prvi vrsti le za evropsko gospodarstvo. Zavzel se je za idejo, da DN pošlje v Južno Ameriko komisijo gospodarskih strokovnjakov, ki naj bi tam proučila obstoječe gospodarsko stanje. Dr. Curtius je nato govoril o finančnem položaju, o pomanjkanju kapitala v državah, ki plačujejo reparacije, in o izobilju kapitala v drugih državah. Poudaril je zgodovinske zasluge predsednika USA

Hooverja in pomen njegovega moratorija. Dejal je pa, da je kljub temu treba rešiti pred vsem vprašanje vojnih dolgov. Nemška vlada je izvedla največjo štednjo. Zato ima pa tudi pravico, da zahteva, da se napravi vse ono, kar je mogoče doseči z mednarodnim sodelovanjem. DN seveda ne more urediti vprašanja vojnih dolgov, ker se to vprašanje tiče le nekaterih njenih članic. Vendar zavisi uspeh vsake takšne akcije od mednarodnega zaupanja.

Prešel je nato na bližnji poset francoskih državnikov Berlinu. Dr. Curtius je dejal, da je srečen, da bo ta poset dal priliko za razgovore, ki bodo pripravili zblizanje in učvrstitev miru.

O razorožitvi je dr. Curtius izvajal, da je to glavni cilj DN, od katerega zavisi ves njegov obstanek. Nemčija ne more odobriti vseh idej, ki so se izrazile v govorih na zborovanju DN. Zato pa se tem bolj sklada z Grandijevim predlogom, da tvorita mirno reševanje sporov in razorožitev pogoj za mednarodno varnost. Pakt DN pa pozna samo eno varnost za vse države. Za to varnost pa je potrebna enakost v oboroževanju vseh držav. Izrazil je svoje zadovoljstvo, da se je zavnil predlog o odgoditvi razorožitvene konference, katero vsi narodi tako željno pričakujejo. Ta konferenca mora zmanjšati oboroževanje, a tudi vzpostaviti enakost. Nemčija se je razorožila v smislu mirovnih pogodb. Toda ta njena razorožitev bi morala biti uvod k splošni razorožitvi. Toda med tem je poteklo 12 let, pa nemška razorožitev še ni našla posnemanja. Nihče ne more zahtevati od Nemčije, da bi pristala na legalizacijo sedanje neenakosti v oboroževanju. Treba je torej zmanjšati tudi ostale oborožene sile, tako da preneha obstajati razlika med premaganci in zmagovalci. Konferenca sicer ne bo dosegla svojega cilja.

Dr. Curtius se je zavzel za Grandijev predlog, da se v oboroževanju sklene premirje vse do zaključka razorožitvene konference. Na razorožitveni konferenci, je dejal, da je treba doseči maksimum razorožitve, to pa zavisi samo od držav, ki imajo močne oborožene sile. Neuspeh konference za razorožitev bo tudi neuspeh DN in njegovega dela za mir.

Dr. Curtius se je zavzel za Grandijev predlog, da se v oboroževanju sklene premirje vse do zaključka razorožitvene konference. Na razorožitveni konferenci, je dejal, da je treba doseči maksimum razorožitve, to pa zavisi samo od držav, ki imajo močne oborožene sile. Neuspeh konference za razorožitev bo tudi neuspeh DN in njegovega dela za mir.

Angliji je grozila ista nevarnost ko Nemčiji

Velik govor finančnega ministra Snowdena — Proračun je postal pasiven vsled velikih podpor brez poselnim — Ali nove žrtve ali popolna propast

London, 12. septembra. AA. Vladni predlogi za štednjo in uvedbo novih davkov so bili sprejeti splošno ugodno.

Razen opozicijskega časopisja, ki stoji na stališču, da je Anglija finančno močna in da bi se proračunski deficit lahko kril na drug način, poudarjajo vsi drugi listi soglasno, da je zakladni minister Snowden zelo srčno izpolnil svojo neprijetno in težko nalogo. Finančni krogi so ugodno sprejeli njegov govor. Včeraj so angleški papirji znatno porasli.

Snoči je zakladni minister Snowden govoril po radiju o zaslinem proračunu. Dejal je, da je nastala sedanja finančna kriza v Angliji po velikih finančnih težkočah v Avstriji in v Nemčiji meseca junija in julija. Nato je očrtal nevarnost, v kateri je bila Anglija, in dejal, da si poslušalci lahko po dogodkih v Avstriji, v Nemčiji in v drugih deželah napravijo jasno sliko, kako velike nevarnosti se je rešila angleška država.

Zato se morajo odločiti ali za sedanjim zaslinim proračun ali pa za padec vrednostnih papirjev, ki bi imel vsekakor veliko hujše posledice kot prvo. Zaslini proračun mora obnoviti zaupanje v angleško gospodarstvo in ojačiti angleški kredit. Proračun je postal pasiven v glavnem zaradi prevelikih podpor brezposelnim. Dalje je velika gospodarska kriza zelo zmanjšala državne dohodke. Vlada je zato sklenila, da ne bo dajala skladu za brezposelne posojil in da se bo moral vzdrževati iz lastnih sredstev. Končno je Snowden omenil, da je moral najti za to leto 70 milijonov funtov šterlingov v kritje deficita in za prihodnje leto 170 milijonov. To se je tudi zgodilo in tako ima Anglija sedaj zdrav in uravnotežen proračun.

London, 12. septembra. AA. Na shodu v Dumfriesu je govoril snoči minister zdravja v narodni vladi Neville Chamberlain. Poudaril je velike zasluge, ki jih imata ministrski predsednik Mac Donald in zakladni minister Snowden pri rešitvi

sedanje krize, in dejal, da je zadovoljen, da se je tako zgodilo.

Vlada je uravnesila državni proračun, mora pa še uravnesiti trgovinsko bilanco. Chamberlain je dalje izjavil, da je konservativna stranka za carine in da je postalo to vprašanje zelo aktualno. Govornik je nadaljeval, da je minul čas zavlačevanja in obotavljanja in da bodo imeli volilci v kratkem priliko odločevati o važnih gospodarskih in političnih vprašanjih.

Zaključil je, da bo to odločilni trenutek v angleški zgodovini.

London, 12. septembra. AA. Snoči je korakal po londonskih ulicah nenavaden sprevod. Na shod, ki ga je sklicalo učitelstvo v dvorani Kingsway, je šlo v sprejeto nad 3000 dobro oblečenih učiteljev. Shoda se je udeležilo nad 5000 oseb, 1000 ljudi je ostalo zunaj. Govorniki so protestirali proti znižanju učiteljskih plač. 53 tisoč učiteljev bo po novem prejelo manj kot 2 funta šterlinga tedensko.

Nova pomembna inica tiva glede razorožitve

Sporazum med Francijo in Ameriko glede načela o nepodpiranju napadajoče države

Pariz, 12. septembra. d. Francija in Amerika nameravata v razorožitvenem vprašanju podvzeti velepomembno iniciativo. Obe državi hočeta namreč skupno še pred razorožitveno konferenco vložiti pri DN predlog, o katerem sta že nekaj mesecev vodili medsebojne dogovore. Gre tu za

razorožitveno obveznost v manjšem obsegu ter za princip, da napadajoči državi ne gre nikakoli podpora. Za ostale države pa bi se pogoji lahko razširili še v toliko, da proti napadalcu lahko nastopijo z oboroženim silo.

Pristop Mehike k Društvu narodov

V svoji brzojavki izjavlja, da ni nikoli priznala Monroejeve doktrine

Ženeva, 12. sept. n. Mehška vlada je telegrafirala generalnemu tajniku DN, da sprejme poziv, ki ji ga je poslalo DN s svojega zborovanja, na katerem je soglasno sklenilo, da povabi Mehiko v svoj krog. Danes se je proglasil sklep brez običajne procedure, da se Mehika prizna za člana Društva narodov. Verjetno je, da dobi Mehika mesto v Svetu DN, ki je bilo sedaj izpraznjeno radi demisije Guatemale.

Leta 1919 Mehika ni bila pozvana v DN zaradi opozicije v USA. Značilno je, da je mehška vlada v svoji brzojavki izjavila,

da ni nikoli priznala Monroejeve doktrine, katero omenja člen 21. pakta DN.

Monroejeva doktrina se imenuje stališče Združenih držav, da se nima nobena evropska država vmešavati v spore med ameriškim državam. Dalje odreja to načelo evropskim državam pravico, pridobivati si novih teritorijev na ameriškem kontinentu. Gre torej za stališče in načelo, ki bi se dalo izraziti tudi z geslom »Amerika Amerikancem!« Monroejeva doktrina (anuk) se imenuje to stališče zato, ker ga je leta 1823 javno proglasil kot temeljno načelo politike Združenih držav napram Evropi njihov peti predsednik, ki se je imenoval Monroe.

Težavno vprašanje avstrijskega posojila

Pogajanja o redukciji izdatkov — Glasovi o novih pogojih Francije

Dunaj, 12. septembra. d. V parlamentarnih krogih se govori, da se vrne dr. Buresch po zaključku svojih pogajanj z ministri glede novega reducirane budžeta nazaj v Ženevo. Zvezni kancelar bo imel tam s člani finančnega odbora posvetovanja glede načrtov avstrijske vlade, ki se tičejo osiguranja ravnovesja v proračunu. V Ženevo se povrne v nekaj dneh. Po svojem prihodu na Dunaj bo ptem predložil državnemu svetu definitivne zaključke kot zakonsko predlogo.

Nato se prično na Dunaju parlamentarni boji za novi program glede štedenja v državnih izdatkih. Pri tej priliki se bo še

vršila tudi rekonstrukcija vlade v pravcu že napovedane koncentracije.

London, 12. septembra. d. Korespondent »Manchester Guardian« sporoča, da bo francoska vlada povodom pogajanj radi novega posojila zahtevala od Avstrije, da podpiše nov protokol, s katerim se odpušča politični in gospodarski priključitvi Nemčiji. Tudi bo Francija zahtevala posebno finančno kontrolo v Avstriji.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 12. septembra. d. V Vzhodnih Alpah pretežno mrzlo in deževno vreme. Prehodno zboljšanje ni izključeno.

Odredba o cenah kruha je stopila včeraj v veljavo

Beograd, 12. septembra. I. Današnje »Službene novine« prinašajo zakon o spopolnitvi zakona o prodaji pšenice v državi in uredbo o krušnih cenah v vsej državi. Obe objavi sta stopili s tem v veljavo.

Zanimanje inozemstva za naše izvozne predmete

Beograd, 12. septembra. AA. Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine je zadnje tedne pisalo več tujih tvrdk in ga prosilo, naj jim pošlje ponudbe in pogoje za tele naše izvozne predmete:

Gozdarski predmeti: kostanjev, hrastov in orehov les, impregnirana in surova bukovina, javorjev les v deskah in hlohah, nepredelan friz in leseno ogelje;

poljski pridelki: fižol, sadje, semenje, vino, mezza iz silv, orehi in razno drugo presno sadje;

živinoreja: svinjska mast, kože, loj, slanina, suha črevesa in ribe; usnje za čevlje, srnine in jelenove kože itd.,

perutninarstvo: jajca, živa in zaklana perutnina; zdravilna zelišča: beladona in stramonium; razni predmeti: hmelj, konoplja, lan, želatina itd.

Razen tega bi nekatere tuje tvrdke hotele prevzeti zastopstvo naših izvoznikov za nekatere izvozne predmete, kakor n. pr. za poljske pridelke, gozdarske predmete, zdravilna zelišča i. t. d.

Naše tvrdke, ki bi imele za to interesa, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine in naj pošljejo svoj naslov ter morebitne pogoje glede prodaje omenjenih predmetov.

Monopolski dohodki

Beograd, 12. septembra. AA. Monopolski dohodki so znašali meseca julija 195 milijonov 236.618 Din. V prvih 4 mesecih proračunskega leta 1931-32. so monopolski dohodki dali 660 milijonov 698.171 Din. Meseca julija 1930 je bilo monopolskih dohodkov 310.183.349 Din, v prvih 4 mesecih proračunskega leta 1930-31. pa 784.577.768 Din.

Zaključek zračnega prometa

Zagreb, 12. septembra. k. Z včerajšnjim dnom so ukinili promet na letalski progi Zagreb—Sušak, danes pa na progi Zagreb—Split. Davi je odletelo v Split poslednje letalo v letošnji sezoni. Promet na progi Beograd—Zagreb—Graz—Dunaj za enkrat še ne bo ukinjen.

Tudi za tujski promet treba delati

Leta in leta se že pri nas govori, kako je naša dežela kar ustvarjena za tujski promet. Leta in leta pa se tudi že govori, kako velik in izdaten vir blagostanja bi se s tujskim prometom odprl za vso deželo. Toda večinoma je ostalo le pri govorjenju in dejansko se je storilo sila malo. Nekatera zdravilišča so v tem pogledu sicer izjema, večina naših mest pa je menda hotela, da bi tuji kar sami od sebe prišli in tu zapravljali denar, pa čeprav se ni niti eno mesto potrudilo, da bi tujcu tudi nekaj nudilo.

Višek tajske sezone more biti v slovenskih mestih le v poletnih mesecih. Naša mesta pa so se na to sezono pripravljala tako-le: Vsa gledališča zaprta, kino-gledališča le s slabim in že davno odigranim sporedom, nobenih koncertov, ki bi umetniško kaj pomenili, nobe prave prilike za promenado, nobenega varietej ali drugega zabavišča, skratka nič drugega ko nekaj plakatov o naravnih lepota Slovenije in pa prav silen prah na ulicah. A niti naši hoteli še pred leti niso bili dovolj opremljeni za tujski promet. Če je vseeno prišel k nam tujec in če ni imel tu že od preje znanec, je moral zlasti na deževen dan od dolgočasnja umreti, kajti nikjer se mu ni nudilo le nekaj zabave ali razvedrila.

Kakor pa vse kaže, je v zadnjem času nastal popoln preobrat in slovenska mesta so pričela delati na to, da privabijo tujca. Mojster Plečnik, kateremu Ljubljana nikdar ne bo mogla povrniti njegove ljubezni, požrtvovalnosti in njegovega dela, je pričel sistematično odkrivati in večati lepote Ljubljane in je njenemu prebivalstvu odprl perspektivo, ki ga je šele oprostila iz malomeščanske miselnosti. Pričelo se je graditi in Ljubljana je dobila svoje moderno kopališče, krasno promenado in vsako leto so vedno nove prireditve privabljale vso Slovenijo v njeno prestolico. Prav tako se je pričel preobrat v Mariboru, Kamniku, Bledu, Rogaški Slatini in po mnogih drugih krajih. Maribor je dobil vzorno kopališče na Felberjevem otoku, dobi vzpenjačo na Pohorje. Bled je naravnost presenečilo s svojo velikopoteznostjo in povsod drugod se je pričelo delati.

Jasno je, da vse te stvari tudi nekaj veljajo, ker je že prastara pesem, da brez denarja ni muzike. A tudi tajskega prometa ni brez denarja, in kdor hoče imeti tujca v deželi, mora najprej nekaj investirati, ker šele potem bo prišel tujec. Nekateri zabavljači sicer tega nočejo razumeti, ali od nekdanj je bilo tako, da so zabavljači capljali za razvojem. Naj capljajo in godrnjajo še sedaj.

Vse to — in priznati je treba, da se je storilo v zadnjem času mnogo — pa le še ne zadostuje. In na popolnoma pravo pot se je krenilo šele s kraljevim tednom in zlasti z gledališkimi predstavami na prostem. S temi prireditvami se je šele storilo nekaj, kar more privabiti tudi tujce. Samo ne sme se le pri tem ostati, temveč morajo postati gledališke predstave na prostem v Ljubljani stalne in se vršiti ne samo v septembru, temveč najmanj tudi ves avgust. Tako »Gorenjski slavček« ko »Slehnika« sta dokazala tako visoko stopnjo našega gledališča, da se nam ni bati nobene tuje kritike. Ko je bila Ljubljana še dolga vas, se je pričela ljubljanska sezona s prihodom študentov v mesto, sedaj se mora pričeti sezona v juliju in avgustu, ko potujejo bogati tujci na morje. Prav isto velja za vsa naša druga mesta, ki morajo enako gledati na to, da tujcem nekaj nudijo.

In še nekaj se ne sme pozabiti. Tujcu je treba nuditi tudi prijeten dohod v mesto, in zato postaja vedno večja nujnost dobra avtomobilska cesta, ki bo vodila iz Jesenice in Maribora skozi Ljubljano k morju. S takšno cesto se tujca naravnost dirigira čez našo deželo, brez takšne ceste pa naša dežela ne bo postala dežela tajskega prometa in naj ima še toliko in tako divnih naravnih krasot.

Cim bolj pa se bo razvijal tujski promet, tem več novih vprašanj bo tudi nastalo in tedaj bo v kratkem postala aktualna ustanovitev hotelske družbe, s katero bo šele postal tujski promet za našo deželo res dobičkanosen.

Brez dela ni nobenega napredka in tudi ne brez potrebni žrtve. To velja za vsako stvar in ne na zadnje tudi za tujski promet.

Pred sestankom nove indijske konference

Gandhi je včeraj prispel v London

London, 12. septembra. AA. Priprave za indijsko konferenco so v polnem teku. Danes bo prispelo v London 7 indijskih delegatov, med njimi tudi voditelj indijskega kongresa Gandhi. Sedaj je v Londonu približno 40 delegatov. Odbor za zvezni ustroj indijske ustave se sestane v ponedeljek. Ob priliki bližnjega Gandhijevega prihoda so objavile »Times« uvodnik, kjer pravijo:

»Prvič se udeležijo indijske konference tudi načelnik indijskega kongresa. S tem pade očitane nekaterih krogov, da najmočnejša indijska politična stranka ni zastopana.

Razprave konference bodo zato veliko bolj reprezentativne, kot so bile doslej, in če bo Gandhi izkoristil svojo prisotnost v Angliji v korist svoje domovine, bo prav gotovo zelo olajšal sporazum med indijskimi aspiracijami in angleškimi odgovornostmi.

»Times« pa pri tem izrecno naglašajo, da Gandhi ni v nikakem primeru polnomočni zastopnik Indije. S seboj ni prinesel rešitve indijskega verskega in komunalnega problema, ki najbolj ovira rešitev indijskega problema. Prišel je v resnici le kot zastopnik močne in zelo razširjene politične organizacije, ki je ne vodi pravzaprav nihče, in ki le trenutno obožava Gandhija. Gandhi prihaja le, da se udeležijo praktične razprave, ki je že zelo napredovala, in ne da načne problem na novo.

Pariz, 12. septembra. AA. Danes je prispel Mahatma Gandhi v Pariz in kmalu prihodu nadaljeval z istim vlakom pot v Calais. Novinarjem je Gandhi izjavil, da bo posetil vse angleške kroge in da se bo napotil tudi v Lancashire, da se tu sestane z zastopniki tekstilnega delavstva, čeprav mu je to delavstvo svojčas grozilo.

Obisk francoskih ministrov v Berlinu

Včeraj je nemški poslanik v Parizu izročil francoskemu ministru skemu predsedniku uradno povabilo

Berlin, 12. septembra. d. Z ozirom na predstoječi obisk francoskih ministrov v Berlinu poročajo tukajšnji listi, da bo bržkone sestavljen poloficielen odsek iz vladnih uradnikov, parlamentarcev in gospodarstvenikov obeh držav, ki bo prevzel nalogo, da nemško-francosko zblizanje na vseh poljih, pred vsem pa na gospodar-

skem polju kar najbolj pospešuje.

Pariz, 12. septembra. d. Nemški poslanik v Parizu von Hösch je danes predpoludne podal Lavalu uradno povabilo svoje vlade za njega ter Brianda, da posetita Berlin, kar se bo po vsej verjetnosti zgodilo 27. septembra. Laval je to povabilo sprejel. Nova pomembna iniciativa glede razoro-

Plačevanje menic, izdanih v inozemstvu

Beograd, 12. septembra. AA. Davčni oddelek finančnega ministristva je poslal finančnim direktorom okoliščino s pismom Narodne banke kraljevine Jugoslavije o plačevanju taks od menic, izdanih v inozemstvu. Pismo se glasi:

»Opaža se, da sodišča in finančne oblasti ne izvajajo enotno tarifne postavke št. 31 taks. zakona z njegovimi pripombami, ki imajo zakonsko veljavo glede taksiranja menic, izdanih v inozemstvu, a se naknadno prinesejo v Jugoslavijo. Iz logične interpretacije tarifne postavke 31 taks. zakona s prvo in drugo pripombo izhaja, da je treba:

a) za menice, izdane v inozemstvu plačati polno menično takso drugega odstavka tarifne postavke št. 31 taks. zakona, ako je na menici označeno mesto plačila v Jugoslaviji. Podobno velja za menico, ki je plačljiva v inozemstvu, ako se naknadno nanjo napiše, da je plačljiva v kakem kraju v Jugoslaviji.

b) za menico, izdano v inozemstvu, ni treba plačati polne menične takse, marveč samo takso 5 Din po prvi pripombi takse postavke št. 31 ne glede na menični znesek, ako je plačljiva v inozemstvu, se pa prinese v Jugoslavijo, da se tu spusti v promet oziroma da se tu plača brez intervencije državne oblasti.

Če je torej treba za menico plačati takso 5 Din, zanjo ni treba plačati polne menične takse. Če pa za menico plačamo polno menično takso, tedaj ni treba plačati 5 Din takse po

prvi pripombi tarif. postavke 31. Pogostokrat pa se pripeti tudi to, da oblasti poleg taksiranja menice s polno takso po lestvici tarifne postavke št. 31 in v razmerju z meničnim zneskom pobirajo poleg tega še takso 5 Din na podlagi prve pripombe k tarifni postavki št. 31 taks. zakona. Tako ravnanje po našem mnenju ni v soglasju s prvim izvajanjem zakonskih določb. Razen tega ustvarja okoliščino, da tako ravnanje samo nekatere oblasti, in še te ne vedno, nered v denarnih poslih denarnih zavodov pri inkasu menic iz inozemstva. Zato inozemski komitenti nekih denarnih zavodov ne morejo vnaprej vedeti, kolikšna bo taksa njihovih menic v Jugoslaviji.

Glene na to pismo Narodne banke kraljevine Jugoslavije je davčni oddelek finančnega ministristva opozoril finančne direktorje, naj strogo izvajajo zakon o taksah z njegovimi pripombami, kajti ena taksa izključuje drugo.

Plačevanje kuponov invest. posojila iz l. 1921.

Beograd, 12. septembra. AA. Kupone 7 odstotnega investicijskega posojila iz leta 1921, ki zapadejo 15. t. m. bodo izplačevali te ustanove: a) davčne uprave, b) Poštna hranilnica in njene podružnice v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in podrejene pošte, c) pooblašeni denarni zavodi in d) oddelek državnih dolgov in državnega kredita v finančnem ministristvu.

jo mora podpisati. Prijave, izpolnjene od drugih oseb, pa čeprav so podpisane od predložitelja, je treba takoj vrniti in se na podlagi te ne smejo opraviti nobena izplačila.

Kot dokazila v zmislu drugega odstavka § 16 uredbe veljajo ta-le:

Za razpredelnico I. poročni list, za razpredelnico III. potrdilo občinske ali politične oblasti o skupnem oziroma o ločenem življenju z izjemo primera § 6,

za razpredelnico IV. potrdilo pristojne občinske oblasti o imovinskem stanju, oziroma davčne oblasti o tem, da žena ne plača davka ali da ga plačuje.

Za rubriko VI. o dohodkih otrok od posestva ali od zaslužka potrdila občinske oziroma davčne oblasti.

Za razpredelnico V. krstni list, o pozakonitvi otrok pa izvorni ali potrjeni prepis sklepa o pozakonitvi.

Za razpredelnico VI. glede štipendij, podpor, naklonil in o tem, da otrok ni v kakšnem zavodu, potrdilo šolske oblasti.

Kot dokaz, da otrok, ki je zaposlen v trgovskem obratu ali podjetju, ne prejema vzdrževalnine od delodajalca, velja izjava delodajalca, potrjena od policijske ali občinske oblasti.

Za razpredelnico VII. šolsko potrdilo, da je otrok redni dijak, ako hodi v šolo, oziroma potrdilo dveh zdravnikov v javni službi, da je nesposoben za pridobivanje.

Potrdilo občinske ali policijske oblasti, da vodi neporočena hči za svojega očeta vdovca gospodinjstvo.

Za vse ostale razpredelnice in podatke zadostuje prijava predložitelja in se ne bodo zahtevala posebna dokazila.

Krstni list, poročni list, sklep o pozakonitvi je treba predložiti le o priliki predložitve prve prijave. Kasnejšim prijavam je treba predložiti krstni list, oziroma sklep o pozakonitvi le za otroka, ki mu doslej niso bile priznane te doklade.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Bled, 12. septembra. Včeraj je bil prost dan. Kljub temu pa se je odigrala vseča partija med Bogoljubovom in Astalošem, ki se je po 52. potezi končala remis.

Danes se je odigralo 15. kolo.

Astaloš je igral z Marocziem in je bila partija po 19. potezi remis.

Prav tako je bila remis partija Stoltz-Kostič. Igrala sta damski gambit.

Bogoljubov je premagal Colla po 27. potezi. Colle je napravil dve veliki napaki, vsled katerih je izgubil najprej skakača, nato pa še stolpa.

Niemcevič je sigurno zmagal nad Flohrom v 42. potezi.

Popoldne so se nadaljevale še ostale tri igre. Kashdan in Astaloš sta zaključila partijo z remisom.

Partiji Aljehin-Tartakower in Spielmann-Pirc pa se še nista končali. Igralca z belimi figurami sta v premoči.

Stanje po 15. kolu: Aljehin 12 in pol (1), Kashdan 8 (2), Bogoljubov 8 (1), Niemcevič 8, Spielmann 7 in pol (1), Vidmar 7 (2), Flohr 7, Astalos, Colle, Kostič, Maroczi 6 in pol, Stoltz 6, Tartakower 5 (2), Pirc 5 (1).

Jutri se začne šestnajsto kolo. Nastopijo ti-je pari: Spielmann-Stoltz, Kostič-Tartakower, Aljehin-Astalos, Maroczi-Vidmar, Kashdan-Colle, Bogoljubov-Niemcevič in Flohr-Pirc

*

Damski gambit.

Bel: dr. Vidmar. Črni: Pirc. (Igrano v XII. kolu blejskega turnirja).

1. d2—d4	Sg8—f6	4. e2—e3	e7—e6
2. Sg1—f3	d7—d5	5. Lf1—d3	—
3. c2—c4	c7—c6		

To potezo je vpeljal mesto običajnega Sc3 v turnirsko prakso dr. Vidmar.

5. — a7—a6

Bolje in enostavneje je Sbd7.

6. 0—0 Sb—d7 7. Sb1—d2 e6—c5

Potrebno, ker prepreči e3—e4. eSdaj igra črni z dvema tempoma manj, vendar je njegova pozicija dovolj trdna.

8. b2—b3	c5—d4	10. Dd1—c2	b7—b6
9. e3—d4	Lf—e7		

Slabo bi bilo tu 0—0, ker vzame beli na d5 in črni bi moral proti svojemu načrtu vzeti s kmetom nazaj.

11. c4—d5 Sf6—d5 12. Ld3—h7 —

Vzeti kmeta je jako riskantno. Na prvi pogled bi moral sedaj črni napad prodreti. Dr. Vidmar pa se v naslednjih potezah jako dobro brani.

12. — Lc8—b7 13. Tf1—e1 —

Tudi beli začne z napadom.

13. — Ta8—c8 15. Lh7—g6! —

14. Dc2—b1 Sd7—f6

Jako močno. Črni seveda ne sme vzeti, ker bi po fg6, 16. Dg6, Kd7 (ne pa Kf8, 17. Sg5), Sc4 beli napad prodrl.

15. — Sd5—f4 16. Lg6—e4 —

To je hotel beli doseči. Preje je bila ta poteza radi Sc3 nemogoča.

16. — Sf6—e4 17. Sd2—e4 Dd8—c7

Grozi vzeti na c1.

18. Lc1—f4 Dc7—f4 19. Db1—d3 Le7—b4

Izgleda, da črni ni najbolje vodil svojega napada, kajti beli se je kolikortoliko konsolidiral in ima kmeta več.

20. Dd3—e3? —

Napaka, mesto katere je moral beli igrati Te3. V končnici stoji beli kljub kmetu več, slabše.

20. — Df4—e3 24. Ta1—d1 Tf8—c8

21. Te1—e3 0—0 25. h2—h4 a6—a5!

22. a2—a3 Lb4—e7 26. b4—a5 b6—a5

23. b3—b4 Tc8—c2

Tu je beli ponudil remis s pripombo, da igra 27. Sc5. Črni je ponudbo sprejel Po Lc5.

28. dc5. Tc5: stoji črni sicer nekoliko bolje, vendar bi beli s pravilno igro dosegel izenačenje.

(Glosiral V. Pirc.)

Dovolitev polovične vožnje

Beograd, 12. septembra. AA. Prometno ministristvo je dovolilo polovično vožnjo na naših železnicah osebam, ki se bodo udeležile 15. mednarodnega kongresa o plovbi v Benetkah od 14. do 24. t. m. Udeleženci iz naše države in pa oni iz inozemstva kupijo na podlagi legitimacij na odhodni postaji oziroma na obmejni postaji polovično vozno karto do obmejne postaje. Pri povratku pa kupijo na obmejni postaji znovice polovično vozno karto bodisi do druge obmejne postaje ali pa do kraja povratka. Vozna olajšava velja od 12. do 28. t. m.

Zmaga »Jugoslavije« nad »Rapidom«

Beograd, 12. septembra. I. Danes popoldne se je vršila na igrišču beogradskega športnega kluba tekma med »Jugoslavijec« in dunajskim »Rapidom«, ki se je končala z zmago »Jugoslavijec« v razmerju 3 : 2 (1 : 1). Gole za »Jugoslavijec« sta zabila Kesic in Milošević. Dunajski »Rapid« je razočaran, medtem ko je »Jugoslavijec« podala srednjo igro.

Razširjajte Jugoslovana!

Katastrofalno deževje v Selški dolini

Danes jutraj okoli pol petih so se odprle nad škofjeloškim okrajem vse nebeške zatvorice. Težki oblaki so med močnim pišem, bliskanjem in grmenjem pričeli sipati z neba nepregledne množine vode, ki je grozila povzročiti poplave, kakor so vsem ljudem našega okraja v dobrem spominu izza strahot vodnih nalivov pred petimi leti.

Kakor iz škafa je lilo z malenkostnimi presledki ure in ure prav do poznih popoldanskih ur. Sicer mirna Selščica je divje zabučala v raztogotenih valovih, ki so se čimdalje huje valili proti Škofji Loki in preko Sorškega polja proti Medvodam. Voda je strahovito hitro naraščala. Potočki so pobesneli, divji prirodni element je udarjal z vso svojo togoto na plan. Reka Selščica ni mogla zmagovati vedno novih vodnih množin in je že v prvih urah jutra prestopila bregove po vseh nižje ležečih krajih v dolini, v Škofji Loki in na Sorškem polju. Ljudje so strahoma premišljali, kaj bi storili, ako naliv, prav za prav večurna plaha, ne poneha. Selščica je odnašala s seboj vsakovrstno lesovje, drevje, grmovje, hlode, poljske pridelke itd. V prvem jutranjem svitu je bila reka pri kapucinskem mostu v Loki od hlovod, ki jih je prineslo iz Zalega loga, naravnost zagode. Potniki so pripovedovali, da je nekemu

trgovcu odtrgalo celo žago in jo odneslo naprej po dolini. Voda je vse dopoldne naraščala in je okrog polne dosegla več metrov nad normalo. Hudourniki so vse vprek sipali nove vodne nalove v Selščico, ki silnega pritiska ni zmagovala. Mnogo je trpela tudi Škofja Loka. Voda je udarila v nižje ležeča stanovanja, kleti in gospodarska poslopja ter so vsi lastniki ob bližini vode več ali manj oškodovani. Veličasten, a grozen obenem, je bil pogled na sotočje Poljanščice in Selščice v Fužinskem predmestju. Kakor ogromno jezero se je valila Sora razburkana in divje ob zelenih travnikih. V nekaterih javnih lokalih so spravljali vodo s škafi in drugimi posodami proč. V vojašnici so morale opraviti to delo brigadne. Vse nižine škofjeloškega okoliša so preplavljene in so kakor jezera. Ljudje so imeli vseprek dovolj dela in še več skrbi, ako poplave ne bi ponehale. Deževje se je popoldne vendarle umirilo in je upati, da hujšega ne bo. Gotovega pa se ne more reči nič, ker je nebo še vedno prepreno z nevarnimi črnimi oblaki.

Škoda je povsod zelo velika in gre v tisoče. Hudo so prizadeti lesni trgovci, kmetovalci in ljudje, ki stanujejo ob vodah. Marsikod so uničeni pridelki, sadje, odneslo pa je tudi mnogo prsti in sveta sploh.

»Sloveni srce sveta«

V izložbenem oknu trgovine Rojina na Alekseandrovi cesti je bila te dni razstavljena velika diploma, ki jo je poklonila adlešička občina svojem rojaku dr. Niko Zupaniču, ki ga je imenovala o priliki 30letnice njegovega javnega delovanja kot narodnega delavca in državnika za svojega častnega občana. Diplomom je izdelal umetniški slikar Maksim Gaspari, ki je že zaslovel po svojih umetniško visoko kvalitetnih diplomah. Kot moto je vrh diplome grb, v katerem so trije veliki S, ki pomenijo »Sloveni srce sveta«. To je bilo tudi vedno geslo Zupaničevega delovanja. Pod tem grbom je naslikana belokranjska svatba, nato pa sledi besedilo imenovanja Nika Zupaniča za častnega občana občine Adlešiči. V izložbi ki besedila je naslikan grad Pobrežje. Vsa diploma je bogato okrašena z ornamentmi z belokranjskih vezenin. To daje diplomu vredno toplotu, ne da bi pri tem trpela njena visoka umetniška vrednost.

Pri tej priliki naj popravimo, kar smo zamudili o priliki slavnostne seje občinskega odbora v Adlešičih, na kateri je bil izvoljen dr. Niko Zupanič za častnega občana. Slavnostni govor je imel takrat Stevo Vrlinič iz znane belokranjske rodbine Vrliničev, ki je dal Bela Krajini že celo vrsto uglednih ljudi. Stevo Vrlinič je v svojem govoru poudaril v glavnem štiri velike zasluge, vsled katerih se ponaša Bela Krajina na svojega rojaka Zupaniča. Dr. Zupanič je bil vedno človek, ki je nesebično delal za svoj narod. Pred 30 leti je začel s Franjom Dergancem izdajati na Dunaju list »Jug«. Bil je prvi, ki je pričel javno propagirati jugoslovansko misel in tudi prvi, ki je opozoril na macedonijo in na pravilno rešitev macedonskega vprašanja. Dr. Zupanič je bil nadalje prvi, ki je spoznal, da se moremo zediniti le v znamenju centralnega jugoslovanstva, ki je razširjeno od Tmoka do Sotle.

Historična zasluga dr. Nika Zupaniča je, da so prišli Slovenci v proklamacijo srbske vlade v Nišu dne 7. decembra 1914, kajti vse prejšnje proklamacije so imenovala le Srbe in Hrvate.

Dr. Zupanič je bil nadalje eden od ustanoviteljev Jugoslovanskega odbora v Londonu ter je bil eden najuspešnejših propagatorjev jugoslovanske misli v tujem svetu.

To so pa le nekatere najvažnejše zasluge dr. Nika Zupaniča, vsled katerih bo Bela Krajina vedno ponosna na svojega rojaka.

Smrtno nevarna obramba proti tatovom grozdja

Kranj, 12. septembra.

Letos je bilo tudi na Gorenjskem dosti grozdja. Posestniki Ani U. iz Senčurja pri Kranju je tudi dobro rodilo. Kljub temu, da je imela vedno zaprto dvorišče, so se večkrat prikradli vaški otroci, kadar posestnice ni bilo doma, in kradli grozdje. Pri tem pa so ji precej pokvarili vinsko trto. Ko je tožila o tem Mihaelu Z., kolarskemu pomočniku iz Senčurja, ji je ta nasvetoval, naj napelje z glavnega električnega voda tok po žici do žičnega omrežja, po katerem se spenja trta.

Ves ta pogovor je poslušal 13-letni sin imenovane posestnice. Takoj je odšel na dvorišče in je res napeljal po žicah trtinega omrežja električni tok. Za vse to nista vedela niti oče niti mati. Ko pa je posestnica opazila smrtno nevarno električno zvezo, je prosila kolarskega pomočnika Mihaela Z., naj tok odstrani, kar je pomočnik tudi takoj storil.

Ko se je zvečer vrnil mladi domači sin s polja domov in je opazil, da je električni tok z omrežja odklopljen, ga je zopet brez vednosti staršev priključil. Hotel je na ta način obvarovati trto pred tatovi in uničevalci.

Na praznik Malega šmarna 8. septembra popoldne so hoteli otroci zopet nad grozdje. Prvi se je opogumil osemletni bajtarjev sin F. Z. in se približal trti. Ko je hotel seči po grozdju, se je pri tem dotaknil žice, ki je bila napeljena z električnim tokom. Obvisel je na žici in nato padel nezavesten na tla. Drugi otroci so takoj začeli klicati na pomoč odrasle, ki so nezvestnega dečka spravili zopet k zavesti. Otrok je kmalu ozdravil in mu tok ni prizadejal najhujših posledic.

Narodna šola in sokolstvo

»Česar ves narod ne zna, nikdo ne zna! Česar ves narod ni znan, ni nikdo znan! Kar ni od naroda nastalo, sploh ni nastalo!«
Dr. Miroslav Tyrš.

Še danes plava ideja dr. Miroslava Tyrša nad vsem slovanstvom, nad vsemi zavednimi Jugoslavi in jih oživlja iz dneva v dan v bistro Sokolice in krepke Sokole. S ponosom lahko rečemo, da je Jugoslavija prva država, ki je spoznala veliki pomen sokolske vzgoje, to je vzgoja zavednega, močnega državljanca ter tako ustanovila sestavo kraljevine Jugoslavije. Kdor Jugoslovan ta Sokol! Saj pravi Tyrš: »Končno si Jugoslovan (v originalu čeh), sin si naroda, kateremu je treba, da napne vse sile, da ohrani obstanek in to na ta način, da z vsemi v vsem enako napreduje. Čim manjše je naše število, tem več se računa na vsa kega poedince! Smeš li torej kolebati in odstopati? Ne smeš, nikakor ne!«

Zmagovito gre sokolski pokret naprej in prodira v najoddaljenejša vasice. Kakor električna iskra prešinja sokolska ideja našo mladino, naš up; utrjuje se v naših srcih in daje izraza v močnem, odločnem jazu — Sokolu — Jugoslovanu.

Gnilo in uničujoče strankarstvo se je moralo umakniti in izgnati ter dati pristo pot našemu človeku, zavednemu Jugoslovanu — Sokolu.

Oni narod je spoštovan, kateri ima krepke in odločne moči. Slovanstvo si mora priboriti pred svetom ugled in spoštovanje. Slabiča in neznačajneža nobeden ne spoštuje. Človečanstvo nam bodi ideal, a tudi jugoslovanska misel naj nas vedno vodi.

»Mens sana in corpore sano!« Zdrav duh v zdravem telesu. Zdravi, krepki državljani v zdravi državi — to bodi naše geslo. Da pa postane in ostane naš narod tak, oziroma, da se njegova moč vedno krepi, mu je treba zavednih voditeljev, da usmerijo vzporedno z umsko tudi — telesno vzgojo.

Dokler je drevo mlado, se da z lahkoto upogniti! V mladini, v deci in naraščaju je naš up. To je še svež in nepokvarjen del našega naroda; temu posvečajmo največjo pozornost! To so nežna drevesca, katera izravnamo v krepka debela Jugoslavi. Šola bodi temelj sokolstva. Imejmo naraščaj ali deco na vsaki soli. Nič pomišljanj, nič puhlih predsodkov, naprej na delo! Nič zato, če nima šola telovadnice. Najboljša, najbolj zdrava in najprostranejša telovadnica je prosta priroda. Kaj je bolj škodljivo za otroke, kakor prah, ki ga dvigajo po telovadnici? Ven in zaprtih in zatohlih prostorov v prosto naravo, na sonce; tu naj deca telovadi, skače in se igra! Telovadno orodje bo tudi hitro pri rokah. Obesi na drevo močno vrv, pa imaš pezalno vrv. V različne namene nam služi tudi lestev. Radi bradlje ne bomo dolgo v zadržali. Ali jo kupimo? Ne, je predraga. Na šolskem igrišču ali, če tega ni, na prostem pred šolo prav lahko postavimo primitivno bradljo. Za otroke bo že dobra. Štiri kole v zemljo, dva prečna od zgoraj, pa je bradlja tu. Z enostavnim drogrom tudi ne bo preveč dela.

Na ta način bomo gojili pri deci in naraščaju tudi oni čut praktičnosti in samostojnosti, ki je itak osnovna poteza Sokola.

Vsak učitelj bodi zaveden Sokol in udeležen se, kolikor možno na tem polju. Seveda je tudi dolžnost nadzornikov, da se živo zanimajo za sokolstvo tudi po še najzakotnejših šolah, kjer naj bo telovadba zelo važen del pouka. Naj omenim to tudi z ozirom na šolarje, ki so ponosni, če se tudi eden »višjih« zanima za njih ustanove, jih n. pr. vpraša, koliko je dece, naraščajnikov in podobno. Kako mu bodo otroci ponosno odgovarjali in zavestjo gledali na prsa, kjer se jim svetli znak naraščaja Sokola kraljevine Jugoslavije.

Če hočemo dobro deco in naraščaj, zavedne Sokole — Jugoslavo, mora temeljni kamen pri tej zgradbi Jugoslovanstva položiti ravno vzgojitelj — narodni učitelj.

Vzgojajmo in vzgojimo deco in naraščaj tako, da bo njegova glasna misel osredotočena na sokolstvo, da bo trden branik in straža naše domovine — sokolske Jugoslavije! —

**Poslužujte se za oglašanje
»Jugoslovana«!**

Izza časov naših prababic ...

pozna in čisla sleherna gospodinja mило „Jelen“! Štirje rodovi perejo že zdaj s tem čistim, izdatnim milom — kar priča, kako je dobro!

SCHICHT MILO „JELEN“

že več ko 80 let vedno enako dobro

Senzacijonalno priznanje roparskega morilca Rudolfa Mohorka

Mohorko je pred štirimi leti ubil tudi posestnika Antona Fingušta iz Gorice pri Pragerskem

Maribor, 12. septembra.

Ze pred približno štirimi leti je bil na cesti proti domu z mariborskega trga zavratno ustreljen posestnik Anton Fingušt iz Gorice pri Pragerskem. Strel ga je zadel v hrbet in povzročil takojšnjo smrt. Uvedena preiskava ni mogla najti nobenega sledu za zagonetnim morilecem, posebno še, ker so pri ubitem Finguštu našli ves denar in torej ni šlo za roparski umor.

Kljub vsemu temu pa je pokojnikov brat Franc Fingušt, posestnik v Orehovi vasi, že kmalu osumil umora sedaj povsod znanega je lovškega petkratnega roparskega morilca Rudolfa Mohorka, ker je izvedel, da je pripovedoval svoji že pokojni materi še pred umorom, da je bil Fingušt ustreljen. Potom odvetniške pisarne dr. Rapotca in dr. Rosine je napravil na tukajšnje državno pravdnništvo tudi tozadevno kazensko ovadbo. Rudolf Mohorko, ki je bil nato aretiran, je dejanje odločno zanikal in ker ni bilo proti njemu nobenih direktnih dokazov in tudi ni bilo jasno, zakaj naj bi ga bil ubil, je bil kmalu zopet izpuščen.

Po strahovitem dejanju v Jelovcu je državno pravdnništvo zadevo zopet obnovilo. Rudolf Mohorko je bil tekom zadnjih tednov ponovno zaslišan tudi zaradi umora posestnika Antona Fingušta, vendar je vse do danes dopolne odločno tajil vsako krivdo. Danes je odnehal in vse priznal; opisal je tudi, kako je dejanje izvršil. Po lastni izpovedi je Mohorko nekega dne doznal, da je peljal posestnik in slaniar Anton Fingušt iz Gorice pri Pragerskem na trg v Maribor voz slanine in svinjine, katero je prodal in se z izkupičkom vračal pozno zvečer domov.

Mohorko je sklenil to priliko izkoristiti in Fingušta oropati. Ni pa sprva imel namena ustreliti ga. Čakal ga je v zasedi na državni cesti v bližini Slivnice in ko je Fingušt privozil mimo, je Mohorko planil iznenada pred konja, ga ustavil in nameril na vozniaka samokres, da bi ga prisilil do izročitve denarja. Fingušt se pa ni tako naglo vdal. Udaril je po konju, da je planil dalje in z vozom zdrčal po cesti. To je Mohorko tako zbegalo in razjeklo, da je nameril od zadaj na Fingušta samokres, ter oddal štiri strele. Trije so zgrešili, četrti pa je zadel žrtev v hrbet in povzročil takojšnjo smrt.

Napadalec je sicer opazil, da je Fingušta ubil ali vsaj težko ranil in bi ga lahko oropal, se je pa svojega naglega dejanja tako prestrašil, da

je urno pobegnil. To je preiskavo silno otežilo ter speljalo na čisto stransko pot, ker je oblast zanikala roparski umor in iskala storilca med eventualnimi pokojnikovimi osebnimi sovražniki, katerih pa sploh ni imel. Znam je bil namreč kot izredno dober človek in tudi pri den ter vesten gospodar.

Po tem priznanju ima Rudolf Mohorko sedaj na vesti že sedem dokazanih roparskih umorov in je v tem oziru pač dosegel na Slovenskem žalostni rekord poslednjih desetletij. Glavna razprava, ki se proti njemu pripravlja, bo zato še bolj napeta.

Oklic prebivalstvu vasi Klanec, Zalog pri Škofljici, Pijava Gorica, Studenec-Ig, Vrh pri Turjaku in sv. Marija

16. artilerijski polk bo vršil streljanje z ostrimi topovskimi naboji dne 23., 24., 25., 26., 27. in 28. septembra tega leta iz mesta južno od vasi Klanec in Zalog (pri Škofljici) ter Pijave Gorice na cilj K. 358, južno od vasi Studenec-Ig, ter izpod vasi Brezje pri Pijavi Gorici in vasi Vrha pri Turjaku na cilj Sv. Marija (Kurešček K. 833).

Opozarja se prebivalstvo okoliških občin in vasi, da se brezpogojno pokori nalogu vojaške oblasti, ter da gori označenih dnevih opusti vsako delo v tem pomerju, kakor tudi, da ne prijemajo z rokami ali kakorkoli eksplozivne projektila — krogle ter njihove odpadke, ker je to smrtno nevarno, temveč da o vsaki najdbi takoj obvesti najbližnji županski urad ali orožniško postajo.

Komandant:
artil. polkovnik:
Radovan P. Jovanović s. r.

Težka nesreča rudarja na separaciji v Trbovljah

Snoči se je pripetila na tukajšnji rudniški separaciji zopet težka nesreča. Pri transportnem traku, ki prenaša premog v pralnico, je bil zaposlen delavec Pucelj Ivan iz Polaja. Transportni trak, ki se vrtil s precejšnjo brzino, je nenadoma zagrabil Pucelja, ki se mu je očividno preveč približal, za desno ramo ter mu jo strašno razmesaril. Nemudoma je bil pozvan rešilni avto, ki je nesrečnega prepeljal v tukajšnjo rudniško bolnico.

Jz Dravske banovine

d Tujsko-prometna razstava, razstava slovenskih mest in poštna razstava na ljubljanskem velesejmu, ki so nameščene v paviljonih J, M, N in K, bodo za obisk šol odprte v dnevih 14. in 15. t. m. od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Šolska vodstva se vabijo, da izrabijo to ugodno priliko in privedejo šolsko mladino na ogled. Vstopnina Din 3— za učenca, spremljajoče gg. učiteljsvo pa je vstopnine prost.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 753,3, termometer 16,2, relativna vlaga 78%, smer vetra W 4, oblačnost 10, dež (18,6 mm), v Mariboru je kazal barometer 757,6, termometer 15,3, relativna vlaga 90%, smer vetra NW 2, dež (15,3 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 22,6 (13,6), v Mariboru 17,2 (14,8), v Zagrebu 24 (16,8), v Beogradu 27,8 (17,3), v Sarajevu 27,2 (17), v Skoplju 28,6 (15,2), v Splitu 25,4 (18). — V oklepajih je označena najnižja temperatura.

d Opozorjamo na današnji oglaš trgovine barv in lakov.

d Nemščina za šolsko mladino se poučuje v Delavski zbornici po dve uri na teden. Začetniški in nadaljevalni tečaj. Mesečno 40 Din. Vpisovanje še ta teden v torek, sredo, petek in soboto ob 14. v dvorani.

d Privatni učni tečaji na Ženskem učiteljsku, Resljeva cesta, so se pričeli. Vpis je še mogoče za začetniški, nadaljevalni in konverzijski tečaj nemščine, za knjigovodstvo in za računstvo razen ponedeljka in četrtega vsak dan med odmorom ob pol 19., pol 20. in pol 21. Tedenko dve uri, mesečno 40 Din. 2096

d Prepovedana vlomilca. 22-letni godbenik Herman Rajhard in 20-letni delavec Anton Pirih sta skušala vlomiti v trgovino Ivana Kokalja v Goricanah in v trgovino Marije Goršetove v Vašah, a sta bila prepovedana. Rajhard in Pirih imata več deliktov na vesti in ju varnostna oblast že dalj časa zasleduje.

d Šivilni stroj poveril. 20-letni Franc Škof iz Gorenje Stare vasi pri Orehoviči v novomeškem srežu je poveril trgovskemu potniku Alojziju Radlju iz Dolnje Nemške vasi šivilni stroj, ki ga je prodal za 900 Din in neznanokam pobegnil.

Obiščite BOX-PRIREDETEV v nedeljo ob 20-30 uri. - Dvorana hotela Union.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v velikih izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Fotoaparate kupite najboljši pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420

d Bled in okolica — prva domača stenska šolska slika. Učiteljski dom v Mariboru je izdal prvo domačo stensko šolsko sliko »Bled in okolica«. Slika obsega ves gorenski kot Julijskih Alp in velik del Karavank ter bode našim šolam izborna služila kot učilo o najlepšem in najzanimivejšem delu naše zemlje. Obenem pa bode po svoji pestri izdelavi in okusni opremi v pravi okras ne samo šolam, ampak tudi privatnikom in vsem institucijam, ki so v zvezi s tujskim prometom. Slika je napravil po rešeru Gorenjske v ljubljanskem muzeju g. Vokač, natisnila pa jo je litografija Mariborske tiskarne. Velikost ji je 70/90. Cena je dokaj nižja od podobnih inozemskih izdelkov. S trakom obrobjena in s palicami opremljena stane namreč le 60 Din, brez palic pa 50 Din. Razpošilja jo Učiteljski dom v Mariboru v posebnih ovitkih, tako da je dobi naročnik nepoškodovano. Dobiti jo je pa tudi v vseh večjih knjigarnah. Učiteljski dom v Mariboru je s to izdajo prebil led. Stenskih učnih slik naše šole namreč jako pogrešajo in so navezane docela na inozemstvo. Kakor čujemo, izide v isti zalozbi še nekaj stenskih šolskih učnih slik iz drugih področij. Ta korak je le pozdravljati. Saj vodi k osamosvojitvi tudi na tem polju.

Jz drugih banovin

Vlom v kapucinsko cerkev v Osijeku

Predvčerajšnjem je zapazil okoli pol enajstih zvečer v osijejski kapucinski cerkvi kapucin Sebastian Dorušić neznanega človeka, s klobukom na glavi, ki se je nekako sumljivo tihotapil po cerkvi. Takoj je obvestil o čudnem neznanu druge menihe in opata, ki je telefoniral po policijo. Ko je prišla policija, so prižgali vse luči in začeli neznanca iskati. Toda ves njihov trud je bil zaman in že so hoteli opustiti nadaljne iskanje, ko je zapazil opat za Marijinim kipom človeške noge. — Stražniki so pozvali neznanca, da izstopi iz svojega skrivališča, toda v odgovor so slišali samo strel. Tedaj so tudi stražniki izvlekli samokrese in pozvali neznanca še enkrat, da se preda, toda neznanec je ustrelil še enkrat in stražniki so čuli neko vzdihovanje. Takoj jim je bila jasno, da se je neznanec ustrelil. Izvlekli so ga iz skrivališča in našli možakarja krvavečega iz rane na čelu. Odpeljali so ga na policijo, kjer je neznanec povedal, da se piše Ivan Strasser, doma iz Ptuj in da je brezposelen poslednji čas v Osijeku kot tapelnik. Priznal je, da se je skril v cerkev, da bi izropal žare za milodare in da je v eno v resnici tudi že vlomil z uspehom 150 dinarjev. Ko je videl, da so ga odkrili pri njegovem poslu, je hotel napraviti samomor. Cerkev bo ostala do nove posvetitve zaprta.

b Dva tovarna vlaka sta trčila v bližini postaje Novi Marof. Nesrečo je zakrivila gosta

d Notar Kolšek umrl. V Marenbergu je danes ob mraku umrl znani notar in javni delavec g. Avgust Kolšek. Bil je delaven občinski svetovalec, član in starosta marenberškega Sokola. Mnogo se je udeleževal tudi pri marenberški hranilnici, pri kateri je bil član ravnateljstva. Po kratki boleznj ga je smrt odtrgala od vseh onih, ki so ga ljubili in spoštovali. Njegove zemске ostanke bodo pokopali v Marenbergu v ponedeljek popoldne. Blag mu spomin, žalujemo naše sožalje!

Ljubljana

Nedelja, 13. septembra 1931: Matija. Pravoslavni, 31. avgusta: P. p. Pr. B.

Ponedeljek, 14. septembra 1931: Pov. sv. kr. Pravoslavni 1. septembra: Simeon.

Nočno službo imajo v nedeljo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rimske cesti; v ponedeljek pa lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

■ Ruski tečaji. Ni dežele na svetu, kjer bi se danes ne zanimali za rusko kulturo. V času svetovne vojne, posebno pa še po svetovni vojni, se je zanimanje za vse, kar je ruskega, še bolj ojačilo. Najmočnejše se je izrazilo to zanimanje v umetnosti in književnosti. Posebno pa še v poslednji. Ruske pisateljice so začeli prevajati in jih prevajajo na vse jezike. In tudi ruskega jezika samega se ne uče samo ljubitelji, temveč ga tudi uvajajo v srednje šole. Posamezne države, ne samo slovanske, temveč tudi Francija, Nemčija in druge so ga že uvedle kot fakultativni predmet. To je popolnoma umemno. Jezik, katerega govori 180 milijonov ljudi, ki zavzemajo teritorialno eno šestino sveta, je seveda prav tako važen faktor v gospodarskem, kakor v kulturnem življenju naroda. Tudi Jugoslavija čuti potrebo učenja ruskega jezika in ga zato namerava uvesti v svoje šole. Z ozirom na vse to odpiraja Ruska Matica tudi letos, kakor v prejšnjih letih tečaje ruskega jezika. Tečaji se delijo v tri oddelke: prvi je določen za začetnike, drugi za naprednejše in tretji za vaje iz ruske književnosti. Mesečna ukovina znaša Din 20—. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak torek in četrtek od pol 7. do pol 8. ure zvečer v knjižnici Ruske Matice, Jurčičev trg št. 3/II. (pri Čevljarskem mostu).

■ Splošno kleparstvo, kritje lesenocementnih streh, napeljava strelovodov. M. Jankovič, Rimska cesta št. 19. Za delo se jamči. 1896

Nastopi bivši svetovni mojster znameniti črnc

■ Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani naznaja, da se prične v torek 15. t. m. redne pevske vaje. Novi člani se sprejemajo vsak torek in četrtek od pol 20. do pol 22. ure v društveni sobi, Mesarska cesta 4. — Odbor.

d Ko se greste kopat, ne pozabite vzeti s seboj steklenico Radenske mineralne vode, ki Vas osveži ter pogasi žejo. 1352a

■ Poroka. Včeraj sta se poročila v župni cerkvi na Viču g. Janez Horvat, uradnik zavarovalnice Jugoslavija in naš sokolski referent z gđ. Slavo Majdič iz Rožne doline. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

■ Nova sezona v ljubljanskem Narodnem gledališču. Letošnja sezona 1931/32 začne dne 23. t. m. in sicer v drami. Opera bo začela začetkom oktobra in to radi predelav, ki se vrše v notranjščini opernega poslopja. Otvoritvena dramska predstava nove sezone bo dr. Grunova izvirna drama »Dogodek v mestu Gogi«. Poleg tega dela študira naš dramski ansambel še naslednja dela: Cankar: Kralj na Betajnovi, Cvetko Golar: Dve nevesti, Begović: Brez tret-

jega, Rostand: Ne ubijaj, Hirschfeld: Gospa, ki jo imajo vsi radi, in Nestroy: Priljubljeni in prvo nadstropje. Premijere navedenih del bodo sledile redoma v pordnevnih presledkih takoj za otvoritveno predstavo. Med prve predstave pa pride v repertoar tudi drama hrvatskega avtorja Krleža »Gospoda Glembečev«, ki je bila lanske sezone vprizorjena s tako velikim uspehom. Opera bo prinesla v prvih dneh naslednje premijere: Oster: tri enodejanske opere: Medea, Maska rdeče smrti in Dandin in vicah. Dalje: Konjović: Koštana, Novak: Lucerna, Delonoy: Damski tekač, Weill: Car se fotografira, Berioz: Faustovo pogubljenje itd. Prva operetna premijera bo Abraham: Viktorija in njen huzar. Ostali dramski in operni repertoar je bil objavljen v razglasu, ki so ga prinesli vsi naši dnevniki. Gledališke interese opozarjamo, da se sprejemajo prijave za abonma v veži dramskega gledališča dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure (razven ob nedeljah). Abonma cene so iste kakor v lanskim sezoni in se plačujejo v osmih zaporednih mesečnih obrokih. Velike ugodnosti abonmaja so znane, saj dobe abonenti predstave skoro za polovično ceno od običajnih dnevnih cen. Abonma ima 38 predstav v sezoni, od teh 20 dramskih in 18 opernih, odnosno operetnih. Občinstvo prosimo, da se čim preje in v čim večjem številu prijavi za abonma, katerega prijave se zaključijo 18. t. m.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25771! 1470

■ Vojni slepec, Ljubljanečan, ki mu je ustavljena državna podpora za nedoločen čas, se obrača na vsa usmiljena srca s prav ponižno prošnjo, da bi se mu pomagalo z denarnimi prispevki v svrhu rešitve pastorkovega gramofona iz zastavljalnice ter da bi si mogel nabaviti par gramofonskih plošč, s čimer bi, proseč ljudi, poizkušal preživeti sebe, svojo že dve leti in pol v postelji ležečo bolno ženo, ter od svoje pastorko malo hčerko. — Blagohotne darove sprejema iz prijaznosti uredništvo »Jugoslaviana«.

Za splošno ključavničarstvo se priporoča Ivan Kralj, Gregorčičeva ulica 5.

■ Težka nesreča na Tržaški cesti. Včeraj dopoldne se je ponesrečil na vogalu Tržaške in Bleiweisove ceste 30-letni delavec mestne plinarne Jože Korpes, stanujoč na Vodnikovih cesti 15. Korpes se je peljal s kolesom proti mestu. Za njim je vozil novi tramvajski voz, ki se mu je hotel Korpes umakniti. Nesreča pa je hotela, da je kolo obtičalo v tračnici. V naslednjem trenutku ga je tramvajski voz podrl in ga vlekla pet metrov s seboj. Korpes je zadobil težke notranje poškodbe in poškodbe na rokah in nogah in so ga prepeljali z rešilnim vozom v splošno bolnico. Še sreča, da imajo tramvajski vozovi varnostne priprave, ki preprečujejo, da bi ponesrečenec prišel pod voz, ker bi drugače Korpes ne bil več med živimi.

■ Oblike najnovejšega kroja pri »Gentlemen« Miklošičeva 18. Angleško blago v zalogi. — 1498

JIM LYGETT, trener svetovnega Maxa Schmellinga.

■ Občni zbor Oblastne zadruge slaščičarjev, medičarjev, voščinarjev in izdelovalcev kandi v Ljubljani se bo vršil dne 16. septembra 1931 ob 14. uri v dvorani hotela »Miklič«, Kolodvorska ulica, z naslednjim dnevnim redom: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. Letno poročilo. Blagajniško poročilo. Proračun za leto 1931/32. Volitve novega odbora. Slučajnosti. Če bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, se bo vršil občni zbor na istem prostoru eno uro kasneje ne glede na število navzočih članov.

■ Mestno kopališče v Kolodvorski ulici se odpre zopet v ponedeljek dne 14. t. m.

■ Otroka povozila. Občinski cestar Jakob Čuk iz Most je prijavil policiji, da je delavka pri tovarni Saturnus Hermina A. s kolesom podrla na tla blizu Predovičeve ulice njegovega 6-letnega sinčka Franca in mu prizadejala na desni nogi težko telesno poškodbo. Dečka so prepeljali z rešilnim vozom v splošno bolnico, kjer je dežurni zdravnik ugotovil, da mu je zlomljena kost nad členkom.

■ Okraden med košnjo. Posestnikovemu sinu Jakobu Kunaverju iz Kleč je ukradel neznan tat s travnika blizu Ceste dveh cesarjev, kjer je kosil, suknjič, srajco in pulover, v vrednosti 250 Din.

■ Posojila uradnikom daje Beogradska zadruha, Ljubljana, Mestni trg 25, I. 1986

Dr. Srečko Puher

0608

zobozdravnik

Gregorčičeva ulica št. 32

Telefon 20-70

zopet redno ordinira.

Dentist-tehnik Milan Virant

je otvoril v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 7, I. nad. zobni atelje

ter sprejema od 9. do 1. in od 3. do 7. ure 1972

■ Čigav je pes? Orožniška postaja v Vodich poroča, da se je 11. avgusta zatekel v Šinkov turn k šolskemu upravitelju Alfonzu Inkretu pes volčje pasme, star okoli eno leto.

■ Vlomna tatvina v Mostah. Poročali smo že o vlomni tatvini v Zagarjevo gostilno v Mostah. Tatvina sta osumljena 21-letni delavec Peter Strniša in 20-letni delavec Silvester Ferčnik, za katerima je policija izdala tirilico.

LUNA MARIBOR nogavice vseh vrst.

■ Kolo zaplenjeno. Orožniki v St. Vidu so zaplenili ključavničarskem pomočniku Antonu Trobcu iz St. Vida kolo, ki ga je bajle kupil od neznanega delavca v Ljubljani za 350 Din. — Kolo je najbrže znamke Puch, precej močno, z nizkim ogradjem. Kolo je vredno okoli 700 Din.

V poletni vročini kuhajte s plinom! 458

Kuhinja ostane hladna, ne nadlegujejo Vas muhe, kuha se prijetno in poceni

Janez Horvat

uradnik zavarovalne družbe Jugoslavija

Slava Majdič

poročena

Ljubljana-Rožna dolina, dne 12. septembra 1931

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefov« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »Franz Josefov« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih osebah satikarjih in hemeroidno bolnih. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 471

Maribor

m Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo bosta imeli od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne Savost, a lekarna »Pri sv. Magdalen« na Trgu kralja Petra in »Sirakova lekarna« »Pri angelu varhu« na Aleksandrovi cesti.

m Orkester kraljeve garde iz Beograda bo koncertiral početkom oktobra v Götzovi dvorani. Ze leta 1927. je nastopil ta orkester pred razprodano hišo in z največjim uspehom. Šteje 80 godbenikov, njegov dirigent je višji vojaški kapelnik Pokorny. Opozorjamo že danes na izredni umetniški užitek, ki ga bo nudil ta simfonični koncert.

m Izobraževalni tečaj ljudske univerze v Mariboru. Tudi letos se namerava otvoriti izobraževalni tečaj po obsegu snovi meščanskih šol. Pouk se prične 1. oktobra. Prijave sprejema sluga meščanske šole v Kerkovi ulici št. 1.

m Dramatska šola. V kratkem se zopet odpre dramatska šola pod vodstvom režiserja g. J. Koviča. Če se bo javilo dovolj gojencev, bosta dva letnika. Šolo toplo priporočamo. Natančen spored in otvoritev šole bosta objavljena v kratkem. Prijave sprejema vsak dan pismeno ali ustmeno od 17. do 19. ure J. Kovič, Gregorčičeva ulica 26, I. nadstropje.

Predprodaja vstopnic: v trafikah Sever, Union, kavarna »Evropa« in Jojo Gorec.

m Iv. Herižo, ml. Maribor, Koroška cesta 15. Izdeluje glinaste peč, štedilnike ter sprejema vsa v stroko spadajoča dela in popravila po najnižji ceni. 1810

m Samaritanski tečaj. Tukajšnji Rdeči križ priredi v oktobru in novembru samaritanski tečaj. Prijave sprejema okrožni sanitetni referent dr. Zorjan pri okrajnem glavarstvu v sobi št. 42 od 10 do 12. ure dopoldne do 25. t. m.

m Inspekcija. V petek zvečer je prispel semkaj na inspekcijo šef vojaške sanitete šef dr. Djordje Stanić iz Beograda.

m Kje bi se preskrbel s spiritom in kisom za vlaganje? Samo pri trvdri Jakob Perhavec, Gosposka ulica 9. 1492

m Lovski pevski zbor. Tukajšnja podružnica SLD ustanovi svoj pevski zbor. Ustanovni sestanek bo jutri v ponedeljek ob 20. uri v restavraciji Emeršič na Aleksandrovi cesti.

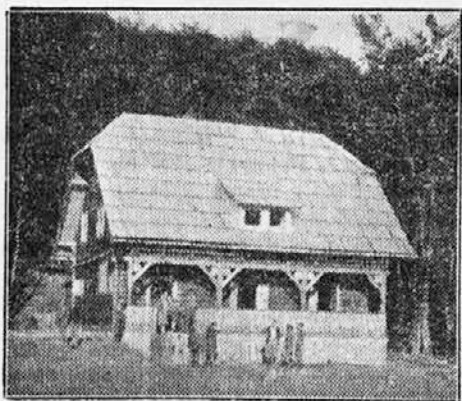
m Kap. Kap je zadela včeraj 78-letnega vpojenega železničarja Franca Kaniša, stanujočega v Smetanovi ulici št. 44. Ko je prispel do hiše reševalni avto, je bil Kanič že mrtev.

m Revija motornih vozil. Danes ob 9:30 dop. bo na Glavnem trgu start za propagandno vožnjo vseh motornih vozil, ki bodo sodelovala pri popoldanskih mednarodnih tekmah na Teznu. V primeru slabega vremena se bodo tekme sploh odpovedale.

m Izdelovanje vsakovrstnih košar, sit, žičnih mrež ter ostale suhe robe: J. Antloga, Maribor, Trg svobode 1. 1554

m Gostovanje mariborskega gledališča. Danes v nedeljo 13. t. m. ob 15. uri popoldne bo gostovalo mariborsko gledališče z efektno povojno dramo »Karl in Ana« v Rajhenburgu, zvečer se vprizori ta drama v Krškem. Opozorjamo vse na to zanimivo gostovanje.

LUD. ŠTRUKELJ
SPECIJALNI ATELJE ZA SPLOŠNO
ČRKOSLIKARSTVO
LJUBLJANA, CELOVSKA C. 14
(NASPROTI VELESEJMA)

Koča na Mrzlici.

m Po končanih državnih tekmah v odbojki se sestanajo danes vsi sodelujoči Sokoli na družabnem sestanku, ki bo v veliki dvorani Narodnega doma s pričetkom ob 20. uri. Večer priredimo na čast gostom, posebno dragim bratom iz Češkoslovaške. Vstopnine ni. Sodeluje orkester Sokolskega društva Tezno. Vse naše prijatelje in sokolsko občinstvo vabimo na ta sestanek, da pokažemo bratom iz vse Jugoslavije in iz Češke tople sodelovanje sokolskega Maribora.

m Imenovanje. Zobozdravnik dr. Boris Kristan je imenovan za zobozdravnika železniške bolniške uprave. Ordinalni bo v Tattenbachovi ulici št. 18, I. nadstojne.

m Lahkoatletsko prvenstvo Maribora v skokih. Danes v nedeljo ob 9. uri dopoldne bo na sportnem igrišču na Livadi lahkoatletsko tekmovanje za prvenstvo Maribora v skokih, ki ga priredi SSK Maraton. Startali bodo vsi najboljši lahkati iz Maribora in Ljubljane.

m Nastop Barbičeve in Rasbergerja v radiu. Danes ob 21.15 nastopita v ljubljanskem radiu s šaljivim programom člana tukajšnjega Narodnega gledališča gd. Elza Barbičeva in g. Pavel Rasberger.

m Kinematografi. Grajski kino predvaja od danes dalje senzacionalni vefilm »Rango«, ki je bil posnet na otočju Južnega morja. Poleg tega predvaja tudi tekmo boksarjev Strlinga in Schmelinga. Kino Union pa predvaja nemško zvočno veseloigro »Zamenjani soprog«.

m Dež. September je bil v Mariboru in v severnem ter vzhodnem slovenskem ozemlju navadno vsako leto lep in solnen, zato je bilo tudi grozdje in vino iz Slovenskih gorij najboljše. Letošnje leto je grozdje izredno dobro obradilo in vsi so pričakovali, da bo pridelek obilen in prvovrsten. Prav v teh tednih, ko bi grozdje najbolj potrebovalo solnca, pa neprečeto dežuje in tudi temperatura je padla pod normalno. Razen tega pa se opaža ponekod, da pričenja grozdje tudi že gniti. Treba bo, vsaj že kolikor toliko dozorelo grozdje, trgati pred časom, če se vreme ne spremeni. Tako je torej zelo resno ogrožen ves letošnji vinski pridelek v okolici Maribora in v Slov. goricah, posebno glede kvalitete.

m Nesreča dečka. V Spodnjem Jakobskem dolu je v četrti padel s preše 10letni Jožek Leš in se tako ranil, da je moral v tukajšnjo bolnišnico.

m Napad. V noči na četrtek so v Koprivniku na Pohorju napadli pijani fantje 22letnega posestnika sina Franca Maroha in ga s koli pobili, da so ga morali pripeljati v tukajšnjo bolnišnico. V ozadju so dekleta.

m Nemška manjšinska šola v Mariboru. Dobro je znano, s kakšno široko gesto so naši voditelji nemške narodne manjšine bobnali in še bolj na svet o nemškem značaju Maribora, prav tako pa vemo tudi, kako odločno so zahtevali za nemške otroke nemške šole ali vzporednice. Kljub vsej agitaciji so pa spravili letos v vsem Mariboru za oba manjšinska razreda skupaj le 52 učencev, in sicer 25 dečkov in 27 deklet. V prvem razredu, torej letos na novo vpisanih, je 22 otrok, v drugem razredu pa jih je 30. Pa še med temi 22 letos vpisanimi niso novi pristni Nemci.

m Sobotni trg. Na včerajšnji trg so pripeljali slavnarji 50 zaklanih prašičev, mesarji pa 1 govedo in 4 teleta, ne vstevši stojnice domačih mesarjev. Kmetje so pripeljali 5 voz krompirja, 3 čebule, 6 zeljnih glav, 86 sadja in grozdja kmetice pa so prinesle 48 kokoši, 860 piščancev, 28 rac, 18 gos, 22 puranov in 26 kuncev. Cene so bile: krompir 1.50 do 2 dinarja, čebula 3 do 6, česen 14, zeljne glave 1 do 3 ena, komare 0.50 do 1; pšenica 1.75 do 2 Din 1 lit., rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1 do 1.25, koruza 1.50, proso 2.50 do 3, ajda 1.25 do 1.50 in fižol 1.50 do 2 Din, vse liter; kokoši 25 do 40 ena, piščanci 25 do 50 par, race 20 do 35 ena, gosi 40 do 55, purani 40 do 60, morske ribe 16 do 36 Din kg, kunce 7 do 30, fazani 16, zelena paprika 7 do 8 strokov 1 Din, hren 10 Din kg, cvetča 0.50 do 4 Din ena, ohrovt 1 do 3 Din glava, zelena 1 do 1.50 Din ena, kisló zelje 4 Din kg, kisló repa 2 Din kilogram, paradižniki 1 do 2.50, gobe 1 do 2 dinarja kup; grozdje 3 do 6 Din kg, hruške 3 do 5, jabolka 3 do 4, breskve 3 do 8, slive pa 2 do 3 Din. Sena, otave in slame zaradi dežja ni bilo.

m Aretacije. V petek so bili v Mariboru aretirani: Zavel P. radi nedovoljenega krošnjarenja, Ivan F. radi beračenja in potepanja, Marica F. radi tajne prostitucije in utaje, Ivanka H. radi utaje in vlačuganja ter Marija R. radi vlačuganja.

m Tatvina lesa. Iz dvorišča Picklove tovarne cementnih izdelkov je v noči na petek nekdo ukradel 25 kosov 90 cm dolgega lesa, vrednega okrog 50 Din.

m Dva karambola. V petek sta na oglu Gregorčičeve ulice in Jugoslovanskega trga trčila skupaj 16letni kolestar Franc Witzler, praktikant pri trdku Hausmaninger, in šofer tovarnega avtomobila št. 2-987. Witzler je ostal nepoškodovan, potrla pa se je kolo. Na ozlu Vetrinjske in Tattenbachove ulice pa je posestnik Ivan Zmagač iz Pekla zavozil s kmetičkim dvovprežnim vozom v kolestarja Ivana Krajnika, monterja mestne plinarne, in ga podrl na tla. Krajnik se je pri padcu odrgnil po roki, pokvarilo pa se mu je tudi kolo.

Celje

* Na šoli Glasbene Matice v Celju se vrši vse te dni vpisovanje gojencev. V torek 15. t. m. ob 2. popoldan pridejo vsi gojenci in gojenke k razdelitvi učnih ur, ki bodo tako urejene, da se pouk na Glasbeni Matici ne bo križal s poukom na drugih šolah. Vodstvo šole poudarja, da si vsak gojenec brez ozira na glasbeno stopnjo na lastno željo lahko izbere tudi daljšo lekcijo, t. j. podaljšan učni čas, ako pripeva malo razliko v šolnini. Najnižja mesečna šolnina znaša 70 Din ter omogoča tudi revnejšim temeljito glasbeno in instrumentalno izobrazbo, za katero jamčijo odlične učne moči zavoda.

* **Nevarnost povodnji.** Po hudih nalivih zadnjih dni so Savinja in njeni pritoki že bili precej narasli. V noči od petka na soboto pa se je v Savinjski dolini utrgal oblak, tako da je Savinja začela včeraj dopoldne vidno rasti in je že poplavlila travnike in polja pred Celjem. Ker traja slabo vreme še dalje, obstoji nevarnost, da dobimo tako povodenj kot je bila lani v jeseni.

* **Stavbeno gibanje.** Te dni so začeli v Razlagovi ulici na dvorišču hiše meščansko-osebnovalnega sklada kopati temelj za hišo, ki jo bo zgradila trgovčeva soproga ga. Stössel. — Palačo Pokojninskega zavoda v Razlagovi ulici bodo začeli te dni ometavati; v zadnjih dneh so na glavni fronti te hiše pritrdili lične železne balkone. — Na hiši Hranilnice Dravske banovine so popravili fasado, tako da je stavba sedaj pravi okras svoji okolici. — Pravoslavni cerkev so končno tudi začeli ometavati; te dni so na oba stolpa ter na kupolo pritrdili velike železne križe.

* **Nezgode.** 23letni dninar Filip Podgoršek iz Črešnjice pri Frankolovem je padel s hruške in si zlomil levo nogo. — 25letnemu tesarju Nežmanu Juriju iz Sv. Jurija bo juž. žel. je padlo pri delu težko bruno na desno nogo in jo občutno poškodovalo. — 32letnemu rudarju Uduču Francu v Hudi jami sta padla pri delu dva kosa premoga na levo roko in mu zdrobila kazalec. — Vsi ponesrečenci se nahajajo v celjski javni bolnici.

Ptuj

p Požar v Senčaku. V četrtek je izbruhnil požar v Senčaku v občini Sakušku, na posestvu nedoletnih otrok Rojčevih. Posestvo je upravljal Stefan Pintarič, posestnik v Senčaku. Ogenj se je razširil na vse stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje, vsi kmetijski prideški, mlatilnica in tri svinje. Škoda znaša nad 250 tisoč dinarjev. Z zavarovalnico je le deloma krita. Kako je ogenj nastal, se do sedaj ni moglo dognati, vendar je upravičen sum, da je bil ogenj podtaknjen. Orožništvo je uvedlo obširno preiskavo.

p Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo ima do 18. t. m. lekarna Molitor (Pri Zamorcu).

Vpisovanje v šolo Glasbene matice se nadaljuje dnevno od 11.—12. ure v šolski pisarni. — Ravnateljstvo.

p Prevažanje pošte. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani odaja v zakup prevažanje pošte Poljčane—Studence—Majšperk—Ptujška gora—Sv. Lovrenc na Dravskem polju—Ptuj za dobo enega leta in sicer od 16. novembra 1931 naprej. Ustna pogajanja se bodo vršali 17. t. m. v pisarni občinskega načelnstva Jelovci—Makole. Natančnejši pogoji so na vpogled pri mestnem načelnstvu v Ptuj in pri županstvih, ki leže v območju te poštne proge.

p Poroka. Dne 12. t. m. sta se poročila Sugman Daniel, trgovec pri sv. Marjeti niže Ptuj, in Meglič Zofka, uradnica mestne uprave v Ptuj. Novoročenima naše čestitke!

p Požar. Dne 12. t. m. ob 7. uri je izbruhnil požar v Dražencih, občina Breg pri Ptuj. Goret je začelo pri posestniku Košanju. Zgorel mu je le skedenj, ker je hiša zidana. Pač pa se je ogenj razširil na sosedno poslopje posestnika Osenjaka, kateremu je zgorelo vse do tal, tako stanovanjska kakor gospodarska poslopja. Škoda je velika, ker je Osenjaku zgorela tudi mlatilnica in za 10.000 Din nakoplenega sena. Skupna škoda znaša nad 200.000 Din. Pogorela sta zavarovana za nizko vsoto, tako, da je posebno za Osenjaka povprečna škoda nenadomestljiva. — Ptujška požarna bramba je bila takoj na mestu, vendar s svojo brzotgalsno ni mogla dosti koristiti, ker ni bilo vode in so bili razpoložljivi vodnjaki naenkrat prazni. Kakor povsod drugod, se je pokazala tudi v tem slučaju nujna potreba naprave cistern, ki bi omogočale požarni brambi z uspehom nastopiti in marsikaj dragocenega rešiti, kar je sedaj pri mnogih požarih nemogoče. Nadrejene oblasti naj bi prisilile občine, da se naprave čimprej 11. t. m. izvršijo.

p Težka nezgoda. Pri parni žagi grofa Draškovića v Maclu, občina Bednja, srez Ivanec, je bil zaposlen Bukovič Metod. Pri žaganju je prišel žagi preblizu, ki mu je v trenutku prežejala trebuh, da so mu čreva izstopila. Tukajšnji rešilni avto, ki je bil poklican na kraj nesreče, ga je prepeljal v ptujsko bolnišnico. Poškodba pa je bila tako huda, da je ob eni ponoči umrl.

Zagoneten in nenavaden napad s kamnom

Poljčane, 11. septembra.

V četrtek predpoldne je našo vas in njene prebivalce razburil sledeči dogodek: Nekako proti 7. uri je peljal skozi Pekel mali avto, v katerem sta sedeli dve osebi. Pred pekarijo Bregar je avto nenadoma obstal. Iz njega je izstopil dosedaj še neznan gospod, pobral na cesti kamen in ga zalučal v izložbeno okno omenjene pekarije. Okno se je razletelo na kose, skrivnostni napadalec pa je z avtom izginil dalje. Kaj je neznanca pripravilo do takega barbarizma, še ni ugotovljeno in tudi za enkrat o njem še ni sledu, dasi je tukajšnje orožništvo brzojavno poizvedovalo za njim.

Dan nezgod za rudarjevo družino

Dan nezgod za rudarjevo družino. Neverjetno smolo je imela te dni družina rudarja Andreja Kočarja, stanujoča na Švepovni. Zjutraj je odšel Kočar s svojo triletno hčerko k urarju Motnikarju, da si nabavi tam neke potrebščine. Med tem časom, ko je Kočar izbiral, se je igralo dekletce zunaj pred hišo na cesti. Pa privozi mimo neki voznik, ki se mu dekletce ni utegnilo izogniti — in konj je že dvignil nogo, da bi dekletce pohodil. V zadnjem trenutku se je šele posrečilo Kočarju, da je potegnil z bliskovito naglico hčerko izpred konja in jo tako rešil sigurne smrti.

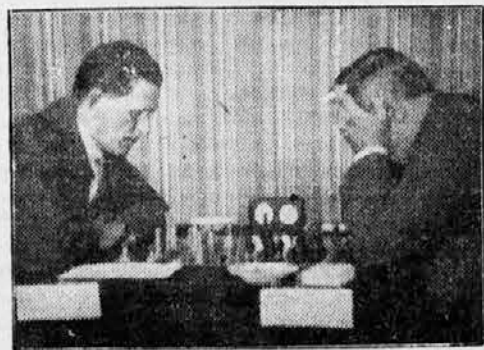
Doma je pripovedoval Kočar svoji ženi o pravkar preprečeni nezgodi, ko se začuje zunaj vpitje in krik. Nemudoma skočita oba iz sobe in vidita, da je padla hčerka čez obzidje v Koderžco. Prestrašena žena je skočila naravnost proti obzidju, pa se je zaletela z glavo tako močno ob drevo, da se je občutno ranila.

Ko so rešili hčerko iz vode in jo prinesli v kuhinjo, sta se vsedli hčerka in mati k štedilniku in si hladili vsaka svoje bolečine. Ko pa je mati vstala, je zadela gredoč ob ročaj lonca z vročo vodo in voda se je polila hčerki po kolnih...

Šolski izlet gostilničarske nadaljeval. šole v Mariboru

Dne 31. avgusta je priredil šolski odbor Gostilničarske nadaljevalne šole v Mariboru svojim učencem prav prijetno presenečenje. Okoli 20 učencev te strokovne šole je odpotovalo z zadržnimi člani Gostilničarske zadruge preko Ljubljane na Bled. V Ljubljani so si ogledali vselejše, predvsem seveda one paviljone, ki so bili namenjeni tujskemu prometu in pa gostilničarski stroki. V paviljonu »M« so se znašli tudi drugi gostilničarji in gostilničarke iz Dravske banovine, nakar je navzoči zvezni tajnik g. Petelin obširno raztolmačil pomen te razstave. Učenci, kakor tudi ostali gostilničarji so z zanimanjem sledili tem izvajanjem. Ogledali so si še stroje, posebno hladilne naprave, ki se vedno bolj uporabljajo v gostilniških obratih. Po končanem ogledu so se udeleženci tega izleta

Z mednarodnega šahovskega turnirja na Bledu

Levo Maroczy, desno Bogoljubov.

podali v restavracijo »Zvezda«, kjer jih je najiskreneje pozdravil g. Fr. Krapež, ki si je stekel neprecenljivih zaslug za razvoj gostilničarske obrti v Sloveniji. Zeleti bi bilo le več takih pijačnikov med hotelirji in gostilničarji, ki razumejo biti mojstri, obenem pa iskreni prijatelji mladine.

S popoldanskim vlakom so se udeleženci odpeljali na Bled, kjer jih je priskreno pozdravil g. Ivan Kenda. Impozanten vtis je napravil na vse navzoče Bled v večerni razsvetljavi. Drugi dan so si udeleženci ogledali hotelske naprave »Park hotela« in »Toplice«, ki jih je radevolje razkazal sam lastnik hotela g. Molnar. Seveda si je mladina ogledala tudi Vintgar in pa otok. Škoda le, da je bilo vreme na Bledu deloma deževno, kar bi brezdvomno napravilo še ugodnejši vtis in poživilo razpoloženje izletnikov.

Poučni izleti so za gostilničarsko mladino od največje važnosti, ker ima tako potovanje brezdvomno dosti jačji vtis na učence, kakor pa samo teoretični pouk. Čestitamo Zadrugi gostilničarjev v Mariboru, predvsem pa šolskemu odboru imenovane šole, da pravilno razumeva svojo nalogo in da poskuša baš Maribor s svojimi delavnimi gostilničarskimi organizacijami nadoknaditi zamujeno v izobrazbi gostilničarstva.

Podrobnosti o izsleditvi zločinske tolpe pri Rogoznici

Izsledeni zločinci so prekmurski cigani — Vlomili so tudi v gostilno Klemenčič v Vurpergu

K našemu včerajšnjemu prvemu poročilu o izsleditvi zločinske tolpe v gozdu pri Rogoznici smo prejeli še naslednje podrobnosti:

Zenska, katero so posilili, je 30-letna M. D. in mati 4 otrok. D. je šla v četrtek popoldne v gozd nabirat gobe. Med nabiranjem sta se ji približala dva tuja moška ter jo povabila s sabo. Ker jima prostovoljno ni hotela slediti, sta jo zgrabila in s silo zavlekla v notranjost gozda, kjer je bilo še pet drugih neznancev. Ti so ji ponudili najprej vina, piva, žganja in jedi, kar pa je žena vse odklonila. Nato so jo pa zgrabili in vrgli na tla ter posilili. Pri tem so ji nastavili na usta cev nabito puške, da se ni mogla braniti in niti kričati na pomoč. To se je zgodilo med 14. in 15. ur. Po izvršenem zločinu so jo udarili še s pištolo po glavi ter jo občutno ranili, da se je onesvestila. Vendar se je še sama zavedla in jim je, ker so se med tem počasi opijali, pobegnila.

Doma je obvestila ljudi o dogodku, ti pa so takoj alarmirali tukajšnje orožnike. Sama je pa morala v bolnišnico. Tukajšnje orožništvo je odposlalo včeraj v gozd pri Rogoznici patroljo 4 mož pod vodstvom podnarednika Lončarja. Da bi lažje našli skrivališče napadalec, so vzeli s seboj tudi napadeno in ranjeno. Po daljšem previdnem iskanju je patrolja taborišče zares izsledila in obkolila. Dasi so bili napadalec precej pijani, so vendar še pograbili orožje in se z njim pričeli braniti, tako da so bili orožniki prisiljeni, rabiti svoje puške. Zelo previdno so prodirali dalje in naposled se jim je posrečilo ujeti 4 tolovaje, kmalu nato pa še petega. Ostali 4 razbojnik pa so pobegnili. Med ubežniki je bil eden prav gotovo ranjen. Orožniki pa so k sreči ostali nepoškodovani. Ko so vjete tolovaje

povezali, so preiskali tudi njihovo taborišče ter našli v njem veliko zalogo orožja, pušk, pištol in revolverjev ter streliva, nadalje tudi več oblek, perila, 150 steklenic piva, sod pelinkovca, pečene kokoši itd.

Pri poznejši preiskavi so dognali, da so tolovaji pivo in pelinkovec ukradli v Klemenčičevi gostilni v Vurpergu. Sestali so se namreč v noči od srede na četrtek v Cirkovcih, šli potem do Drave in se s čolnom prepeljali na drugi breg. Vlomili so v omenjeno gostilno. O vlovu smo že poročali v našem listu.

Aretirane tolovaje so orožniki odpeljali v Ptuj, kamor so prenesli tudi zaplenjeno orožje in blago. Pri zaslišanju so dognali, da so aretirani razbojnik prekmurski cigani, ki so se pred dnevi pod vodstvom Jožefa Kokoša, brez stalnega bivališča in poklica, organizirali v pravo pravcato vlomilsko in razbojniško bando.

Aretirani so Adolf in Stefan Baranja, oba muzikanta s Tezna pri Mariboru, Janoš in Jožef Branja brez poklica in stalnega bivališča, Jožef Baranja vulgo Jirga brez poklica in stalnega bivališča. Aretirani tolovaji so izdali tudi svoje tovariše, ki so Janoš Horvat, brusač iz Murske Sobote, Jožef Kokoš brez stalnega bivališča in poklica, vodja tolpe, Mihael Šarkezi brez poklica iz Murske Sobote in Jožef Baranja vulgo Dož iz Cirkovcev pri Ptuj. Vsi so se zadnji čas preživljali izključno od tatvine in vlovov.

Ko so jih zaslišali, so tolovaje oddali v sodniške zapore. Za ostalimi so uvedli zasledovanje. Da je bila tolpa izsledena, še preden je mogla izvršiti večje zločine, je v prvi vrsti zasluga naših agilnih orožnikov, posebno orožniškega kapetana Milana Cvetkovića in podnarednika Lončarja, vodnika orožniške patrolje.

Persil varuje perilo!

Poizkusite vendar tudi Vi s pravilnim pranjem in upoštevajte navodilo:

1 zavitek Persila zadostuje za 25-30 l vode. Rastopite Persil v mrzli vodi brez vsake primesi! Kuhajte perilo samo enkrat 1/4 ure in ga izpirajte najprej v topli, potem v mrzli vodi.

Na ta način postane Vaše perilo belo kot sneg.

Persil za vsako perilo!

Nekaj za šolo

Vseučiliški profesor dr. Janez Plečnik piše v zadnji številki uglednega družinskega lista »Mladike« s drugim tudi to:

»Šolski trikoti imajo tri »stranice«; šolski četverkotniki imajo štiri »stranice«. Žepni robčki so po večini četverkotniki, ki pa nimajo štirih »stranic«; oni imajo »stranice«, oziroma robce. S stranico od postelje ubiješ magari človeka, stranice trikotnika niti prijeti ne moreš. Postelja ima dve stranici, vsaka njih ima dosti robov; mnogokotniki imajo vse polno stranic; nobena njih nima roba. Njiva ima obmejke. Učimo se baje za življenje in ne za šolo, pa je torej nujno potrebno, da govorimo drugače v šoli in drugače v življenju.«

Požar v novomeški okolici

Novomesto, 12. septembra.

V petek ob 11. uri ponoči je prišlo goriti na bližnjem Grmu pri posestniku Antonu Malenšku. Lastnik sam je v Kanadi, doma so le žena in pet otrok. Požar se je vnel v hlevu, tik pod streho, prav kakor pred nekaj dnevi v Bučni vasi, kar je nekam čudno. V hlevu je počival betežni siromak Janez Potočar, ki bi bil kmalu postal žrtev plamenov. Potegnili so ga ven, ko se je že rušilo ogrodje strehe. Zgorela mu je vsa obleka in palica, da revež še hoditi ne more.

Sosedje in domačini niso bili kos plamenom, izkazali pa so se naši vrši vojaki, ki so prihiteli z vedricami in pridno nosili vodo iz bližnjega vodovodnega iztoka. Urno so bili na mestu tudi šmihelski gasilci, ki so zajemali vodo kar iz vodovodnega rezervoarja na Grmu, novomeški gasilci pa so nastavili svoje cevi na vodovodnem izteku. Toda vode je zmanjkalo. Z združenimi močmi so rešili vsa tesna na okrog stoječa poslopja in živinske hleve.

Okrog ponoči je na pogorišču znova zagorelo, toda domači so kar sami udušili plamene.

V nekaj dnevih je to že drugi požar v novomeški okolici in le slučaj je hotel, da ni bilo tedaj vetra. Našim gasilcem in vojakom pa vsa čast, ker so napravili vse, da ni prišlo do strahovite katastrofe.

Drzen roparski napad

Iz Kruševca poročajo, da je bilo v bližnjem kraju Lovci izvršeno krvavo razbojništvo. Roparji so napadli hišo Velislava Vučkovića, ki je znan kot bogat človek. Vučkovići jih je še pravočasno opazil ter je prišel klicati sosedo na pomoč, zaradi česar so razbojniki pobegnili. Tri ure kasneje so se roparji ponoči vrnili. Razbili so vrata, zvezali Vučkovića, ga pretepli do krvi ter pobrali ves denar, ki so ga našli v hiši. Razen tega so pobrali še tudi mnogo drugega blaga. Sreski poglavar, obveščen o roparskem napadu, je takoj uvedel obširno preiskavo, v kateri so kmalu došli do pozitivnega uspeha. Aretirani so tudi trije seljaki, ki so sumljeni, da so izvršili roparski napad.

Dnevno malo veselja

je potrebno tudi najskromnejšemu človeku. Nedožnost veselja, ki bo dala človeka za delo in mu povzroča prijetno čustvo uživanja, nastane z užikom prave nepovzrojene zrnate kave. — Mešanice kave svetosnega slovesa so one poznate trdke

Julio Meinl

uvoz kave

ustanovljeno

1862

Kamnik

Velika nevarnost poplav je nastopila v kamniški okolici po dežju, ki je lil celo noč od petka na soboto. Strugi Bistrice in Nevlice sta ponekod že do roba polni vode, ki z veliko hitrostjo dere naprej, noseč s seboj velike množine najrazličnejšega materiala, ki ga je veda odnesla med potjo. Proti poldne je Bistrica dosegla že svoj maksimum v letošnjem letu, voda pa še vedno narašča. Ljudje se upravičeno boje, da ne bi napravila zopet tako škodo, kot pri dosedanjih poplavih.

Pevski koncert. Zbor »Gorenjcev« pripravlja pod vodstvom dirigenta akademika g. Cerarja pevski koncert, katerega priredi v soboto 19. t. m. v dvorani kamniškega doma.

Kino Kamnik predvaja v nedeljo in ponedeljek kulturni film »Narava in ljubezen«.

Opereta »Čevljar-baron« v Mekinjah. Za današnji teden, ko se vrši v Kamniku birma, so podjetni Mekinčani naštevili znano opereto »Čevljar-baron« in jo bodo vprizorili ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu. Pred igrjo in po igrjo bo zapel društveni pevski zbor par pesmi.

Današnji nogomet. Danes gostuje v Kamniku SK Sparta iz Ljubljane in odigra na klubovem igrišču na sejnišču prijateljsko revanžno tekmo s Kamnikom. Prvo tekmo, ki se je vršila preteklo nedeljo, so izgubili Kamničani v razmerju 3:2 (2:2). Za revanž so se Kamničani dobro pripravili.

Kranj

Senzacija za Kranjčane. V četrtek je končno le prispel veliki Fischerjev »Zoo-cirkus«. Zjutraj je prišel, zvečer je bilo že vse postavljeno. Cirkus šteje lepo število artistov in okoli 200 najrazličnejših živali. Otvoritvena predstava je bila dobro obiskana.

V spomin desetletnice kraljevske vlade se je osnoval po vzgledu drugih mest tudi v Kranju poseben odbor, ki si je nadel nalogo, pobirati prispevke za mestne reveže in brezposelne. Vsem onim, ki so na ta tako vzgleden način proslavili desetletnico vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra, iskrena hvala.

Streleške vaje. V nedeljo bo zaključeno tekmovalno v streljanju, ki ga priredi »Streleška družina« na strelišču v Struževem. Razdelile se bodo tudi nagrade. Streljali bodo ves dan.

Cvetlični dan Rdečega križa. Podružnica Rdečega križa v Kranju je sklenila, da bo nadaljevala s cvetličnim dnem v ponedeljek 14. sept.

Obisk tujcev v mesecu avgustu. Letos smo imeli v Kranju zelo slabo letovišarsko sezono. Lansko leto je bilo avgusta meseca skupaj okoli 290 tujcev, letos samo 210. Med temi je bilo 167 Jugoslovancev, 11 Avstrijcev, 11 Čehoslovancev, 7 Italijanov, 8 Nemcev in 6 Rusov.

Otvoritev mesarije na Gorenji Savi. Na Gorenji Savi, ki je sedaj predmestje Kranja in ki se lepo razvija radi naraščajoče industrije, je otvoril znani kranjski mesar Osterman Mihael novo mesnico.

Litija

Davica jo hvala Bogu prenehala. Vsega skupaj je bilo 15 primerov. Rešilni avto, ki je bil naš stalni gost, nas je zapustil. K sreči ni bilo nobenega smrtnega primera.

Tombola, ki je bila napovedana za preteklo nedeljo v šmartnem pri Litiji, je bila prestavljena na danes, dne 14. t. m. Istotako kakor tombola, je prestavljen tudi pevski koncert v Litiji.

Okrevanje. Peter Repovš, ki se je ponesrečil pri sekanju lesa, bo v kratkem ozdravil. Hrbenec, za katero smo se bali, da je zlomljena, je bila nepoškodovana. Istotako bo okrevala tudi posestnica Zupančičeva iz Hotiča, katero je pred dnevi smrti nevarno pičil modras.

»Jugoslovanci« se je pri nas zelo razširilo. To dokazuje posebno nedeljska kolportáža in to radi tega, ker prinaša, razen drugih vesti, izmed vseh »Jugoslovancev« največ novic iz domačega kraja.

Šmartno pri Litiji

V nedeljo 13. t. m. vsi na tombolo, ki se vrši ob vsakem vremenu ob 15. uri na Glavnem trgu v prid zgradbi »Narodnega doma«.

Nesreča. Pekovski pomočnik Alojz Savadial se je v petek zaletel z kolesom na Drčarjevem ovinku v neki ljubljanski avto in se močno poškodoval. Vsekakor so na tem ovinku svarilne tablice potrebne.

Radio

Ljubljana, nedelja, 13. septembra. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje. 10.30 G. Humek: Izdelovanje sadnega vina. 11.00 Koncert Radio kvarteta. 12.00 Čas, plošče, dnevne vesti. 15.30 Prof. Pengov: Krmiljenje srebroblake lisice. 16.30 Citre solo, g. Mezgolič. 16.30 Veseloliga »Stric v toplicah« (Ljudski oder). 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.15 Cello solo koncert, izvaja g. Lesković. 21.15 Zabavni večer. 22.30 Čas, dnevne vesti, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 14. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30—22.30 Prenos dunajske opere: »Hoffmannova pripovedka«. 22.30 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu.

Ljubljana, torek, 15. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Franc Veber: Etnika in sociologija evangelijev. 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 13. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Kuhinja. 17.00 Komorna glasba. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Radio orkester. 22.00 Poročilo. 22.10 Lahka glasba.

Zagreb, ponedeljek, 14. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročilo. 20.00 Književna ura. 20.00 Književna ura. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Prenos — odkod — še nejavljeno. 22.30 Vreme in poročila. 22.40 Sprehod po Evropi.

Zagreb, torek, 15. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročilo. 17.00 Radio orkester. 18.30 Poročilo. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Mozart-ov večer. 21.30 Klasična glasba. 22.30 Poročilo in vreme. 22.40 Lahka glasba.

Beograd, nedelja, 13. septembra. 11.00 Plošče. 12.30 Radio orkester. 13.30 Poročilo. 16.00 Delavska ura. 17.00 Medicinsko predavanje. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Narodna glasba. 19.30 Petje v zboru. 21.00 Violinski koncert. 21.40 Dnevne in sportne vesti. 22.30 Radio orkester.

Beograd, ponedeljek, 14. septembra. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Poročilo. 17.00 Narodna glasba. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Klavirski koncert. 20.40 Radio orkester (ruska glasba). 21.30 Plošče.

Beograd, torek, 15. septembra. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Poročilo. 16.00 Plo-

Sokolstvo

Zveza Slovanskega Sokolstva v Ameriki ustanovljena

Na pobudo Ameriške Obce Sokolske (Češke) se je vršil nedavno v dvorani Slovanskega Sokola v Chicagu prvi sestanek predstavnikov češkega, slovaškega, poljskega in jugoslovanskega Sokolstva v USA za ustanovitev Zveze Slovanskega Sokolstva v Ameriki.

Na tem sestanku so zastopali češko Sokolstvo: bratje Čermak, Vlach, Košar, Jelinek, Rabinek in Musil, slovaško Zeman, Bednar in Stibanski, poljsko Kupiszewski in Kolodziejszyk, jugoslovansko Milošević in Bazdarić. Za predsednika sestanka je bil soglasno izvoljen br. dr. Zeman, za zapisničarja br. Košar. Glavna razprava se je vršila o tem, kako bi zveza nastopala tehnično na skupnih nastopih med Amerikanci. Izključeno so na teh sestankih vsakterje debate o politiki in verskih vprašanjih. Dalje se je razpravljalo o potrebi bodočega skupnega delovanja na vseh poljih in da bodo v predsedništvu zveze starosta, tajnik, načelnik in urednik sokolskega lista vsake v zvezi včlanjene sokolske zveze. Sklenjeno je bilo nato, da nastopi ameriško slovansko Sokolstvo skupno na IX. vsesokolskem zletu v Pragi leta 1932 in na skupnem zletu v Chicagu povodom svetovne razstave leta 1933.

Po tem sestanku se je vršila nato ustanovna glavna skupščina ob polnoštevilni udeležbi delegatov vseh sokolskih zvez. Predsednik je prečital deklaracijo kjer se med drugim omenja, da je namen Zveze širiti sokolsko misel med našimi izseljenci, gojitev bratske ljubezni in vzajemnosti, prirejanje skupnih zletov in širjenje Tyrševih nauk med ameriškim Sokolstvom. Soglasno so bila nato sprejeta predložena pravila, nakar je bilo soglasno izvoljeno naslednje starešinstvo Slovanske Sokolske Zveze v Ameriki: starosta br. Starzinsky (Poljak), prvi podstarosta br. Zeman (Slovak), drugi podstarosta br. Milošević (Jugoslovani), tajnik br. Oslis 10 (Slovak), načelnik br. Jelinek (Čeh).

Po volitvah so sledila poročila posameznih delegatov sokolskih zvez, ki so bila vsa sprejeta z velikim odobravanjem. Prva naloga nove sokolske zveze bo, organizirati čim večje število ameriškega Sokolstva na vsesokolski zlet v Prago ob priliki stoletnice rojstva velikega ustanovitelja Sokolstva br. dr. Miroslava Tyrša. Bratski Slovanski Sokolski Zvezi v Ameriki želimo pri nadaljnjem sokolskem delu med našimi izseljenci čim lepših in trajnih uspehov. Zdravo!

Sokolski nastop v Dražgošah

V slikoviti selški dolini je sokolska ideja na zmagovitem pohodu. V tem oziru so zlasti agilni in postrtovalni Sokoli visoko v hribih v Dražgošah, kjer imajo menda najvišji sokolski dom v naši državi. Danes pokaže mlado sokolsko društvo uspehe dela v sokolski telovadnici. Točno ob 15. bo javna telovadba, pri kateri nastopijo člani z župnimi prostimi vajami in posebej s šestnajstoro, sledila bo orodna telovadba in raznoterosti.

K temu nastopu postrtovalnih bratov Sokolov v Dražgošah bratsko vabimo vse gorenjsko Sokolstvo in izetnike. Rodoljubi, podprite mlado sokolsko društvo pri širjenju državne in nacionalne misli med našim kmetijskim ljudstvom. Sokolu v Dražgošah pa želimo čim lepših uspehov. Zdravo!

Sokolski dan v Verzeju

Sokol v Verzeju je imel 8. t. m. svoj letni telovadni nastop, ki je uspel v moralnem oziru nad vse dobro. Glavni del programa se je začel ob 15. uri s povorko po trgu, ki je nudila impozantno sliko. Po povorki je na zletišču starosta brat Kozar imel na navzoče navdušujoč govor. V jedrnatih besedah je na kratko orisal pomen Sokolstva za posameznika kakor za državo ter naglašal potrebo širjenja sokolske ideje, ki mora prokrikniti v sleherni vas. Sledil je nastop. Posebno dobro je bila zastopana moška deca, ženska deca in moški naraščaj, vsi iz Verzeja, ki so svoje vaje izvajali nadvse dobro, strumno in v skladu z godbo, za kar občinstvo ni štedilo z viharim odobravanjem, saj ravno v mladini je bodočnost in moč Sokolstva. Tudi člani in članice deloma iz Verzeja, Ljutomerja, Gornje Radgone, Murske Sobote in Križevcev so izvedle predpisane vaje zelo dobro. Viharno aklamirana je bila petorica članov na bradlji, ki je izvajala težke vaje brezhibno!

Po lepo uspelem nastopu je navdušeno občinstvo ostalo še dolgo na ljubko okrašenem prostoru, kjer so polni šotori in izborna ljutomerska godba nudili vsega v izobilju.

Sokol v Zagorju ob Savi javlja, da se je pričela zopet redna telovadba v Sokolskem domu in sicer po tem-le redu: člani v torek in petek ob 20. uri, članice v ponedeljek in četrtek ob 20. uri, moški naraščaj v torek in petek ob 18. uri, ženski naraščaj v ponedeljek in četrtek ob pol 19. uri, moška deca v torek in petek ob pol 17. uri, ženska deca v ponedeljek in četrtek ob pol 17. uri. Telovadba starejših članov bo pozneje. Vsi telovadni oddelki naj redno prihajajo k telovadbi.

Šče. 17.00 Narodna glasba. 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Narodne melodije. 20.00 Vokalni koncert. 20.30 Zagreb. 22.50 Radio orkester.

Praga, nedelja, 13. septembra. 7.00 Prenos koncerta iz Karlovih Varov. 8.30 Plošče. 9.00 Bratislava. 10.20 Plošče. 11.00 Brno. 12.05 Opolandski koncert. 16.00 Brno. 17.30 Plošče. 19.00 Bratislava. 21.00 30-letnica češkega gledališča. 21.20 Kantata Jan. Seb. Bach-a. 22.15 Lahka glasba.

Praga, ponedeljek, 14. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Moravska Ostrava. 13.05 Moravska Ostrava. 14.10 Bratislava. 17.10 Mladinska ura. 17.20 Plošče. 19.05 Slovaške pesmi. 19.30 Brno. 21.00 Radio koncert. 22.15 Moravska Ostrava.

Praga, torek, 15. septembra. 11.30 Plošče. 12.15 Plošče. 12.30 Brno. 14.10 Plošče. 14.30 Radio orkester. 17.10 Plošče. 17.20 Plošče. 19.20 Večerni koncert. 19.40 Plošče. 20.15 Brno. 21.30 Koncert. 22.15 Plošče.

Sport

Primorje : Železničar

Ob 16. na igrišču Primorja! predtekma Grafika : Primorje rez. ob 14.15.

Naposled smo jo pricincali do podsavezne prvenstva. Danes začnemo na vsej črti, borba za prve točke bo napeta, ogorčena in zanimiva.

Ilirija gre s posebnim vlakom kibicev v Maribor. Torej ni več prvenstvena nedelja stvar enajstih igrancev, ki naj opravijo svojo dolžnost. Samo enkrat v sezoni smo se resneje pripravljali, ko je bila na programu tekma Ilirija:Primorje. Sedaj je treba potovati, vzeti je vsako tekmo z najresnejše strani, pripraviti se temeljito — pa šta Bog daje in sreča junačka.

Z mnogo manjšim in skromnejšim pompom gre ljubljanska Svoboda v Celje, da se oglada z Atletiki. Atletiki so nekdanje igrali v slovenski nogometu prvo violino, potem pa so padli v osamelost svojega okrožja. Sedaj imajo zopet priliko, da se razmahnejo, in ni rečeno, da se bodo zadovoljili s podrejenim vlogom.

V Ljubljano prihajajo mariborski Železničarji. V svojih dosedanjih nastopih proti Primorju so umeli vedno ukreniti potrebno, da so jo svojemu protivniku pošteno zagodli. Ali se jim bo ta taktika obnesla tudi v prvenstveni borbi? Na vsak način so protivnik, ki ga nikakor ne gre podcenjevati!

V predtekmi — Grafika : Primorje rez. bo skušala Grafika spraviti prve točke na varno. Ta tekma spada v ljubljanski prvi razred, ki bo v svojem prvaku prezentiral kandidata za podsavezno ligo prihodnje sezone. Zato bodo tudi tekme te skupine sorazmerno s svojo važnostjo zanimive in napete.

Gremo naprej pod novimi avspicijami. Da bi se le obneslo.

Razpis tekmovalja v plavanju in skokih za prvenstvo ljubljanskih srednjih šol in za prehodno darilo SK Ilirije

V svrhu propagande plavalnega sporta razpisuje SK Ilirija v Ljubljani za nedeljo dne 20. septembra 1931 tekmovalje v plavanju in skokih za prvenstvo ljubljanskih srednjih šol in za prehodno darilo SK Ilirije in to po sledečih propozicijah:

1. Tekmovalje se vrši po pravilih JPS-a. Program obsega proge predvidene v Tehničnem pravilniku JPS-a kot juniorske konkurence in to: dame: 50 m prosto, 100 m prosto, 100 m prsno, 100 m hrbtno, 4x50 m prosto, skoki. Gospe: 50 m prosto, 100 m prosto, 100 m prsno, 100 m hrbtno, 4x50 m prosto, skoki.

2. Pravico udeležbe imajo vsi oni gojenci ljubljanskih srednjih šol, ki so bili v šolskem letu 1930-31 pravilno vpisani kot redni učenci.

3. Tekmovalje se vrši v bazenu kopališča SK Ilirije.

4. Vsak zavod more prijaviti na poedino disciplino po dva tekmovalca in eno rezervno. Isto velja za štafete.

5. Prijave, ki naj obsegajo ime, priimek, zavod tekmovalca in disciplino, je poslati do četrta dne 17. septembra 1931 na naslov: Alfred Poeschl, kopališče SK Ilirije i. s. do 18. ure. Prijavine ni.

6. Provaspirani v vsaki disciplini prejme naziv »Prvak srednjih šol« zavod pa, ki doseže največje število točk, prehodno darilo SK Ilirije, ki preide v trajno last po trikratni zaporedni ali petkratni osvojitvi v presledkih.

7. Skoki se izvajajo raz desk 1 m ali 3 m in sicer štirje poljubni skoki.

8. Vrstni red in čas tekmovalja se bo objavilo naknadno.

9. Tekmovalje se bo do definitivne osvojitve vredenega darila vršilo vsako leto začetkom šolskega leta po istem programu in po istih propozicijah in se bodo beležili najboljši rezultati kot srednjošolski rekordi.

Dirka »Save«

Kolesarsko in motociklistično društvo »Save« v Ljubljani je priredilo na praznik dne 8. t. m. 1. sportnem prostoru SK »Ilirije« kolesarske in motociklistične dirke.

Rezultati dirk:

1. Seniorska medklubska dirka: 3 krogi, 1. skupina od 35 do 44 let: Maver Ivan (Primorje) 2:46; 2. skupina od 45 let naprej: Florjančič Franc (Sava) 2:11; 2. juniorska dirka »Save«: 5 krogov: Škoda Franc 3:30; 3. damska medklubska dirka: 3 krogi: Slamič Dagska (Sava) 2:35; 4. juniorska medklubska dirka: 1. semifinale: 5 krogov: Faninger Bruno (Poštela, Maribor) 3:14; 2. semifinale: 5 krogov: Grabec Ivan (Primorje) 3:25; finale: 10 krogov: Grabec Ivan (Primorje) 6:47; 5. glavna dirka »Save«: 15 krogov: 1. Gjorgjevič Franjo 12:31; 6. Dirka v vreči s kolesi: 1 krog: Zanoškar Feliks (Primorje); 7. Glavna dirka pododpora »Ljubljana«: 15 krogov: 1. Grabec Ivan (Primorje) 10:14; 8. polževa dirka: Faninger Bruno (Poštela); 9. Motorna dirka s Sachs motorji: 10 krogov: Trampuš Franc 6:47; 10. Glavna medklubska dirka: 1. semifinale: 5 krogov: Grabec Ivan (Primorje) 3:21; 2. semifinale: 5 krogov: Rozman Stefan (Perun) 3:14; finale 20 krogov: Rozman Stefan (Perun) 13:38.

VIKTOR MEDEN

velečšnarnar, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 915 LJUBLJANA, Celovška cesta 0

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospodarska ulica 12, telefon števil. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

1753

Kako naj se reši kmetijska kriza?

Gospodarska kriza se čedalje bolj zajeda v naše narodno gospodarstvo. Osemdeset odstotkov Jugoslovanov pripada kmetijskemu sloju. Bistvo današnje svetovne gospodarske krize složi na poljedelstvu. Razumljivo je, da radi tega naš kmetički stan najbolj živo občuti težke posledice razrvanosti svetovnega agrarnega gospodarstva. Ponudbe poljedelskih pridelkov se z dneva v dan večajo, povpraševanje pa se čedalje manjša. Zunanje trgovanje posameznih držav rapidno peša. Pojavljajo se vse mogoče krize, ki se osredotočujejo v splošnem pomanjkanju zasluzka na eni in nerazmerno velikih ponudbah proizvodov na drugi strani.

Pri nas je stvar nekoliko milejša, ker nimamo velikega delavskega štaba, na drugi strani pa čutimo, da bi naš konsument lahko mnogo več potrošil, če bi se kriza cen sorazmerno prilagodila potrošnji. V resnici pa ni tako. Od leta 1927 do danes navajajo uradni indeksi živil 30 do 40% pocenitev, konsument pa tega skoro ne občuti. Jedila na jedilnih listih v restavracijah notirajo skoro ravnotako, kakor pred štirimi leti. Nekateri tujkoprometni kraji pa so cene še znatno povišali, na Dunaju prodaja znatno cenejše, kakor v Ljubljani. Nabavna in prodajna cena pri zelenjavi prikazuje 50 do 150% razliko. Draginja se za konsumenta drži z vso trdovratnostjo, kmetijski producent pa ječi pod popolno propadlostjo cene in vsake kupčijske delavnosti.

Ce nima kmet denarja, ga nima nihče, pravi star slovenski pregovor, ki se je v naših priklah popolnoma uveljavil. Kmetičko prebivalstvo trpi pod ogromnim pomanjkanjem denarnih sredstev, trgovci in obrtniki se pritožujejo o čedalje večjem zastoju vsake kupčije; industrija životari in odpušča delavce.

Razumljivo je, da splošne agrarne krize ne moremo rešiti sami. Vse svetovno gospodarstvo išče univerzalnega leka, konference zborujejo na vseh koncih in krajih, pozitivnih rezultatov pa ni nikjer. Stvari gotovo ne bomo koristili, če bomo držali rok navskriž.

Dvigniti treba domači trg!

Samopomoč je edina rešitev vsaj v okvirju lastnih državnih mej. Naš notranji trg je ona najhujša rana, ki poleg splošne agrarne krize najbolj spodjeda naše narodno gospodarstvo. Tu je treba poseči vmes in napraviti temeljiti red.

Mi moramo naše notranje tržišče reorganizirati, v prvi vrsti živilsko tržišče, ki kaže največ neskladnosti. Stoodstotne razlike med posameznimi trgi morajo izginiti. Stoodstotni profiti kopice ljudi, ki izkoriščajo proizvajalca in konsumenta v enaki meri, se morajo brezpogojno znižati na višino pravičnega zasluzka solidnega trgovca. Če ta kopica ljudi tega ne more ali noče razumeti, je dolžnost države in samoupravnih oblasti, da svojo avtoriteto uveljavijo. Dolžnost našega kmetijskega stanu pa je, da se že po samopomoči. Ustvariti si mora lastne zadružne organizacije, ki bodo skrbale, da bo kmet dosegel odgovarjajoče cene, konsument pa dobro in ceneno blago.

Za poljedelstvo je zadružništvo največjega pomena. Zadružništvo si je pri nas ugledalo pot in postalo že dobro vpeljana ustanova. Žal, da se je predvojni nagli razvoj v povojni dobi zastavil. Če bi naše zadružništvo korakalo z onim začetnim tempom, bi danes naš kmetički stan vse drugače prenašal gospodarske pretresljaje, kakor pa je to v resnici. Desetletna strankarska gonja gospodarskim vprašanjem ni posvečala pozornosti. Visoka konjunktura deželnih pridelkov v povojni dobi je to zanemarjenost še povečala. Naše zadružništvo se je

omejevalo v prvi vrsti na kreditne operacije. Denarno zadružništvo se je povzpelo na hvalevredno višino, čeravno vzroki niso bili vedno zgolj gospodarsko-naprednega značaja. Nekaj se uveljavljajo tudi razne mlekarke in vinarske zdruge, ki pa so večinoma lokalnega pomena in se jim ne posveča one pozornosti, kakor bi jim morala po njihovi gospodarski važnosti pripadati. Najvažnejših vnovčevalnih zadrug pa naše zadružništvo skoro ne pozna (če izvzamemo sadjarske zadruge v Mariboru in zadrugo za izvoz jaje v Sv. juriju ob j. Ž.). Je to deloma tudi razumljivo, kajti ta vrsta zadrug zahteva poleg temeljite zadružne miselnosti tudi sposobno komercialno vodstvo. Se bolj kakor pri nabavljalnih zadrugah je tu potrebna sodobna trgovska veziranost in široko komercialno obzorje. Na to dvojje vprašanj pa se v našem zadružnem pokretu polaga vse premalo pažnje. Mogoče je temu kriva tudi prirojena konservativnost našega gospodarskega življenja, ki vse premalo urno koraka za modernimi načeli gospodarskega snovanja. Akademskih zadružnikov imamo malo ali nič, z golim amaterstvom za daljšo dobo ne bomo mogli shajati. Sušmarjenje na raznih gospodarskih poljih se je pri nas že večkrat prav bridko maščevalo. V normaliziranih razmerah se igraje vodijo gospodarski obrati, v kritičnih časih pa naenkrat zmanjka vsa učenost in pregnanost. Vendar bo treba sedaj v pozni uri misliti na samopomoč.

Naloga zadružništva.

Naloga naših matičnih zadružnih institucij je, da vpostavi dobro, življenjsko vnovčevalno zadružništvo. Zadruge-vnovčevalnice morajo reorganizirati naš notranji trg. Na zadružni podlagi naj se vnovčujejo pridelki, eventualno naj se članom plačujejo provizorične cene takoj pri prevzemu blaga, razlike pa naj se obračunajo po izvršeni prodaji. Za vsak večji proizvodni, kakor tudi konsumni okoliš, naj se ustanovijo zadruge, ki bodo prodajale živila direktno konsumentu. Odviški, oziroma primanjkljaji naj se medsebojno izravnavajo. S tem se bo dosegla tudi v ceni potrebna arbitraž, ker ne bo nikjer blaga primanjkovalo, niti ga ne bo v preobilici. Zadruge naj uživajo povsem enake pravice, kakor vsak prekupevalec.

Vprašanje financiranja teh vnovčevalnih zadrug je lahko izvedljivo. Pred časom smo čitali, da znaša dobroimetje naših zadrug, naloženo v bančna podjetja, 3/4 milijarde dinarjev. Ta denar se lahko ves mobilizira in bo s tem šele služil svojim praviim zadružnim namenom. Obenem pa bo baš v sedanjih težkih časih vršil blagodejno socialno delo.

Kaj bomo dosegli s takim zadružnim delom? Kmet bo svoje pridelke lažje vnovčil, trgovski posel zanj bo opravljal zadruga, ki bo imela drugačne izkušnje in tudi drugačno orijentacijo o kretanju cen, kakor pa jo ima kmet, ki je popolnoma navezan na diktat kupca. Radi večje harmonije ponudbe in povpraševanja bodo cene dosegle stalnost. Z izločitvijo vmesnih prekupevalskih členov, se bo blago za konsumenta pocenilo, za proizvajalca pa podražilo. V produkcijo samo se bo polagoma uvedla standardizacija, ki je predpogoj današnjega trgovskega udejstvovanja. Konservativnost pridelovanja se bo umaknila modernizaciji, kajti kmet bo uspešno vnovčeval samo tako blago, kot ga bo zahtevala vnovčevalna zadruga.

Kmet bo prišel zopet do denarja, trgovina, obrt in industrija se bodo okrepile, ker se bo zvišala kupna sila prebivalstva v obče. Seveda s tem še ne bodo odpravljene vse težkoče današnjih dni, vsekakor pa bomo s takim delom dosegli, da se v gospodarsko življenje povrne normalizacija.

Za premije so prispevali Kr. banska uprava v Ljubljani, Sreski kmetijski odbor v Brežicah, Zupanstva občin: Sevnica, Boštanj, Studenec, Rajhenburg, Zabukovje, Planina, Blanca in Raztez, Splošna gospodarska zadruga v Sevnici, Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani, Ljudska posojilnica v Celju, Hranilnice in posojilnice v Loki pri Zidanem mostu, St. Vidu pri Planini, Sevnici in Boštanju, in gg. Korn Teodor iz Ljubljane ter Ciuha Josip iz Trbovelj.

Dobave

Pri komandi 32. artilerijskega polka v Mariboru se bo vršila dne 23. septembra t. l. licitacija za dobavo živil.

Gradbeno odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe za dobavo spojnih vijakov in azbestnega škrlja.

Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 12. septembra t. l. ponudbe za dobavo žebeljev za tračnice.

Direkcija državne železare v Vrešu sprejema

FRANC BÖGEL

Ljubljana, Bleiweisova 52

Tel. 27-75 (poleg garaže Kopač)

se priporoča cenj. občinstvu za vsa

kleparska in vodovodno
instalacijska dela

Specijaliteta:

97

izdelovanje kovinastih krst in vložkov

ma do 23. septembra t. l. ponudbe za dobavo olja za osi in cilindrskega olja.

Mašinsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. septembra t. l. ponudbe za dobavo steklarskega kita, do 15. septembra t. l. za dobavo kalcinirane sode ter do 17. septembra t. l. za dobavo jekla.

Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe za dobavo železnih nosilcev in profilov.

Direkcija drž. rudnika v Zabukovci sprejema

do 24. septembra t. l. ponudbe za dobavo ovsa.

Do 23. septembra t. l. sprejema direkcija drž.

železare v Vrešu ponudbe za dobavo kisika.

Direkcija drž. rudnika v Zenici pa za dobavo

»Balata«-jermenov.

Pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu se bo vršila dne 23. septembra t. l. ofertalna licitacija za dobavo raznih strojnih delov bagerja.

Pri direkciji drž. železnice v Sarajevu pa za dobavo portland-cementa.

Sokolsko društvo Marenberg - Vuhred javlja vsem bratom in sestram težko vest, da nam je neizprosna usoda ugrabila našega dobrega starosta in brata

Avgusta Kolšeka

javnega notarja itd.

po kratki in težki bolezni v soboto, dne 12. t. m. Pogreb se vrši v ponedeljek ob 17. uri.

Ohranimo blagega starosta v trajnem spominu!

Marenberg, 12. septembra 1931.

ODBOR.

Trška občina Marenberg javlja žalostno vest, da je njen agilni občinski svetovalec, gospod

Avgust Kolšek

javni notar itd.

danes po kratki in težki bolezni mirno v Gospodu preminul. Pogreb bo v ponedeljek ob 17. uri.

Ohranimo blagega pokojnika v trajnem spominu!

Marenberg, 12. septembra 1931.

Županstvo trške občine Marenberg.

Občinska hranilnica v Marenbergu naznanja tužno vest, da je vsemogočni Bog poklical k sebi gospoda

Avgusta Kolšeka

javnega notarja, člana njenega ravnateljstva in pravnega zastopnika

danes, dne 12. septembra ob 17-30. Pogreb se bo vršil v ponedeljek ob 17. uri.

Ohranimo ga v blagem spominu!

Marenberg, 12. septembra 1931.

Občinska hranilnica v Marenbergu.

Selekcijsko premovanje v Sevnici

1. selekcijsko premovanje goveje živine v Sevnici dne 2. septembra 1931 je pokazalo, kako potrebna je bila taka prireditve za ves sevnikiški gospodarski okoliš. Živinorejci, ki so pravilno razumeli ogromno gospodarsko važnost selekcije goveje živine, so se udeležili premovanja v naravnost odličnem številu.

Na premovanje je bilo prignanih 199 glav goveje živine in sicer iz občin: Anže, Arnesko, Blanca, Boštanj, Golobnjek, Loka pri Zidanem mostu, Mokronog, Planina, Rajhenburg, Raztez, Senovo, Sevnica, Studenec, Skocijan, St. Janž, Tržišče in Zabukovje. Od teh 17 občin je 10 iz brežiškega sreza, 6 iz krškega sreza in 1 iz laškega sreza. To je zopet dokaz, kako nenaravne so meje brežiškega in krškega sreza, ki so še ostanek stare Avstrije, ko je Sava tvorila mejo med Kranjsko in Stajersko. Gospodarsko tvori Posavje dve enoti in sicer sevnikiški gospodarski okoliš s središčem v Sevnici in krškobrežiško polje s središčem v Brežicah. Ta dva gospodarska kompleksa bi morala odločevati pri bodoči razmejčitvi srezov v Posavju.

Od prignane živine je bilo premiranih 123 glav, ki se bodo vodile v rodovniških knjigah. Ker pa po pravilih živinorejci ni smel za eno vrsto živine (bike, krave ali telice) dobiti več, nego samo eno denarno premijo, je bilo razdeljenih 7 državnih diplom in 102 denarni premiji v skupnem znesku od Din 16.800.

Državne diplome so se priznale sledečim živinorejcem: o. o. Trapisti v Rajhenburgu, Matilda Traenkel in Trupej Franc iz Sevnice, Jakil Niko in dr. Kobal Alojz iz Boštanj, Bamberg Otmar iz Studenca in Kozine Martin iz Zabukovja.

Claude Anet:

Arijana

Roman ruske deklince.

Nekega poznega popoldneva, ko je bila sama doma, je pri telefonu pozvonilo. Imela je jasen občutek, da jo kliče »veliki knez«. Tako ga je zdaj tudi ona imenovala. Prebledela je in sklenila, da se ne oglasi. Toda noge so jo nesle proti njeni volji k aparatu, vzela je slušalko v roke in vprašala polglasno: »Halo?« In brez nadaljnega vprašanja, kdo je pri telefonu, je neki moški glas veselo zaklical na drugem koncu proge:

»Jaz sem! Končno. Pričakujem te in ne mudi se niti trenutek. Vzemim najhitrejšega konja in daj knežjo napitnino!«

Obesila je slušalko, stekla k ogledalu, da si poravnala lase in pravkar je hotela stopiti iz sobe, ko se je premislila. Vrnila se je k pisalni mizi in brskala po kupu papirja, ki ga je bila stlačila v predal, dokler ni našla umazanega lista, ga zgrnila in vtaknila v žep.

Četrť ure pozneje je potrkala na Konstantinove duri. Medpotoma si je izmislila primeren ravnodušen pozdrav, ko pa je zagledala pred seboj »velikega kneza« z razprostrtimi lakti, jo je jezik pustil na cedilu in z začudenjem je poslušala lastne besede:

»Moram reči, gospod, da ste dolgo odlašali s prihodom.«

41

Jedla sta tesno drug ob drugem v Konstantinovi sobi. Skoraj ni imel časa, da bi ji pripovedoval o svojih poslih. Arijana ga ni poslušala. Bila je vsa srečna, da mu je mogla pripovedovati, kako krasno življenje je živila v svojem južnem kraljestvu. Vse svoje doživljaje mu je pričarala pred oči. Jedva sta pojedla, ko je presenečena videla, da se je Konstantin pripravljati na odhod. Tudi njo je prosil, naj se obleče.

»Greva k tebi,« je rekel.

»K meni ne prideš in tudi ne boš nikoli prišel.

Kaj pa hočeš tam?«

»Neumnica mala, ali ne veš, da te nocoj obdržim pri sebi? Toda v hotelu morava po modrih policijskih ukrepih izročiti tvoj potni list. Torej ga greva iskat.«

Arijana je zardela nekoliko v zadregi.

»Slučajno ga imam pri sebi.«

Odprla je torbico in mu izročila listino, ki jo je bila vzela iz pisalne mize.

Spala sta oba v eni postelji. Trije meseci ločitve so ju nesli daleč narazen in ju presadila v tako različne življenske razmere, da se jima je zdelo, kakor da sta stanovala na različnih planetih. Odkod sta prišla, da sta se zopet sestala? Arijana mu je v tako živih barvah opisala svoje življenje, da je Konstantin imel pred očmi tisto južno mesto, v katerem je ona kraljevala, in spoznal je telesne in npravne posebnosti vseh ljudi njene okolice. Sama pa je ostala neprodinna. Kakšne skrivnostne sile so živele v njej in kam so jo gnale? Koga je tam zopet videla, ki ga je on sovražil? Kako se je sestala s svojimi starimi pri-

jatelji? S kom se je nanovo seznanila? Nič o vsem tem ni vedel. — Pa tudi Arijana si ni mogla predstavljati, v kakšni okolici je živel »veliki knez«. O sebi je vedno malo govoril. Vkljub temu pa je poznala njegov pogled, s katerim je meril ženske. Ali je bilo potrebno, da bi zvedela kaj več?

In zdaj sta ležala drug poleg drugega utrujena na pragu sna. Toda njih misli so bile tako žive, da je vsak izmed njiju pomislil, zdaj pa zdaj se bodo utelesile in postale vidne poleg ležečemu drugu. »Jeli mogoče, da ne ve, kaj se godi v moji notranjosti?« si je dejal Konstantin in Arijana je pomislila s trepetanjem: »Ne daj Bog, da bi se izdala in bi mi bral iz srca.«

Končno sta zaspala.

XI.

Življenje je prešlo v svoj tir, ne da bi ga bilo treba posebej usmeriti. Arijana je bila čez dan na vseučilišču, Konstantin je hodil po svojih poslih. V središču mesta je najel pisarno. Stanovala sta skupno, vendar pa je Arijana obdržala svojo malo sobo. Na ta način si je rešila dobro ime, imela je naslov za pisma in je mogla sprejemati prijatelje. Konstantin je najel v hotelu večje, trisobno stanovanje, vendar pa sta še vedno uporabljala skupno spalnico, iz katere je dala Arijana kar na svojo roko odstraniti drugo posteljo. Postelja, ki je ostala, ni bila sicer široka, toda »nisem debela, ne bom ti v napoto,« je rekla. V salonu je Konstantin delal, tretja soba je bila jedilnica.

Varčevanje v Nemčiji

Težka finančna in gospodarska kriza, ki je zadela Nemčijo, ima za posledico splošno zniževanje prejemkov javnih in zasebnih uslužbencev, posebno onih, ki so imeli doslej res prekomerne dohodke. Tako so določili v Prusiji, da se morajo prejemki znižati za 24 odstotkov; ker pa so enkrat že znižali prejemke za 13 odstotkov, bo znašalo novo znižanje samo še 11 odstotkov. To velja za državne uradnike. Precej bolj pa bodo udarjeni vodilni možje v velikih mestnih občinah v Prusiji. Občinske uprave velikih mest v Prusiji niso bile umazane pri odmeri prejemkov svojih voditeljev in gospodarjev. Nadžupan (Oberbürgermeister) v Berlinu je prejemal doslej 60.000 mark na leto, njegov tovariš v Kölnu pa še nekaj več. Poslej pa občine ne bodo smele svojim nadžupanom plačevati več kakor znaša plača pruskega državnega ministra; ta pa — prejema na leto še vedno čedno vsotico 31.000 mark. Župani bodo dobivali plačo državnih podtajnikov, to je po 23.000 mark na leto. V mnogih mestih so nastavili tudi razne strokovnjake z visokimi plačami; mestni stavbni načelnik v Hannoveru n. pr. prejema 50.000 mark na leto. To se bo moralo poslej nehati. V mnogih slučajih bodo prejemke znižali za 70 odstotkov. Še huje pa bodo prizadeti učitelji. Vse mlajše učne moči bodo odpustili iz službe — samo v Berlinu nad 1000! —, izpraznjenih novih mest pa sploh ne bodo zasedli.

Boksar Schmeling -- častni kegljač

Nikjer na svetu ni menda društveno življenje tako razvito kakor v Nemčiji (pravijo, da tudi v Ljubljani ni ravno malo razvit »Vereinsmeiers-jev«). Za vsako reč imajo svoje društvo. Tudi kegljaških društev in klubov se ne manjka. Neko kegljaško društvo pa je hrepelo tudi po častnih članih in odbor je res ponudil boksarskemu prvaku Schmeling-u častno članstvo. Schmeling je častno članstvo res sprejel in sedaj ima poleg naslova »prvak v boksanju« še častni naslov častnega kegljača častitega kegljaškega društva v častitem mestecu Angermünde.

Predrzni sleparji

Pred sodiščem v Rimu obravnavajo sedaj proces, ki prav močno spominja na svetovno-znanega kölnskega stotnika.

Nekega dne sta namreč vstopila v eno največjih trgovin z dragulji v Rimu dva moža: eden je bil oblečen v uniformo policijskega častnika, drugi pa v uniformo priprostega stražnika. Lastniku trgovine sta pokazala tudi svoje uradne legitimacije, nato pa sta mu povedla »veselo« novico, da imata nalog njegovo prodajalno preiskati in vse dragulje zapleniti in vzeti s seboj, češ da je trgovec osumljen, da prodaja drugod ukradene dragulje. Trgovec je sicer hitel zatrjevati svojo nedolžnost, pomoglo pa ni nič: povelje je povelje, o krivdi ali nekrivdi pa bo že sodišče reklo svojo besedo.

Moža sta nato skrbno popisala vso zalogo in pobrala sta tudi vse dragulje iz blagajne. Nato sta jih lepo zavila, potem pa sta povabila lastnika trgovine, naj sede ž njima v avtomobil, ki je že čakal zunaj, da se odpeljejo na sodišče. Tam sta izročila trgovca ječarju, ki je pogledal nalog, da mora trgovca zapreti in ga je tudi res zaprl; moža pa sta mirno odšla z dragulji neznanu kam.

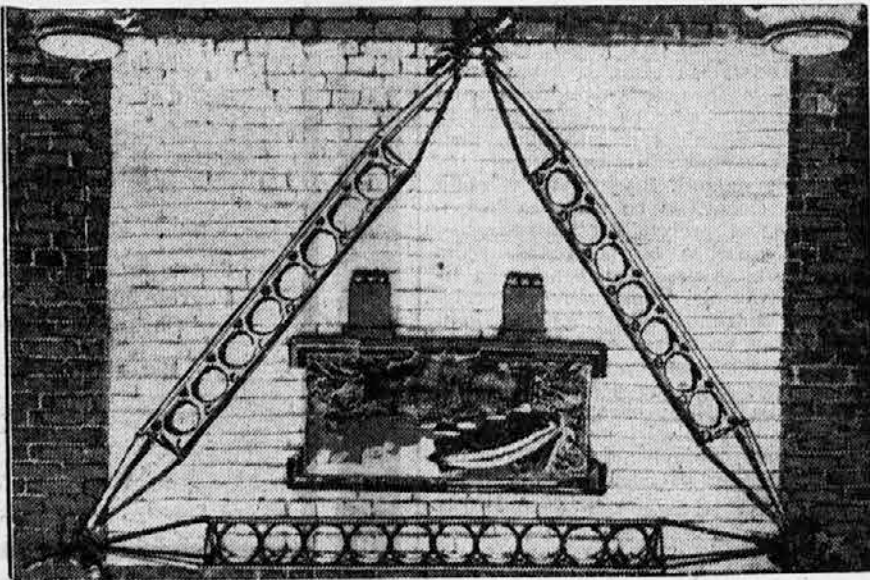
Trgovec je bil zaprt že tri dni, ne da bi ga bili zaslili. Četrtega dne pa je sam zahteval, da ga zaslisi. A glej — ko so državnemu tožilcu pokazali listine, ni ta nič vedel o vsej zadevi! Tako se je pokazalo, da gre tu za jako premeteno sleparijo. Obema lopoma pa je še prava policija toliko pomagala, da je vzdrževala pred trgovino red.

Najlepše pa je to, da so takrat vsi rimski listi na dolgo in široko poročali o tem dogodku, tisti, ki za vse skupaj ni nič vedel, je bil gošpod državni tožilec...«

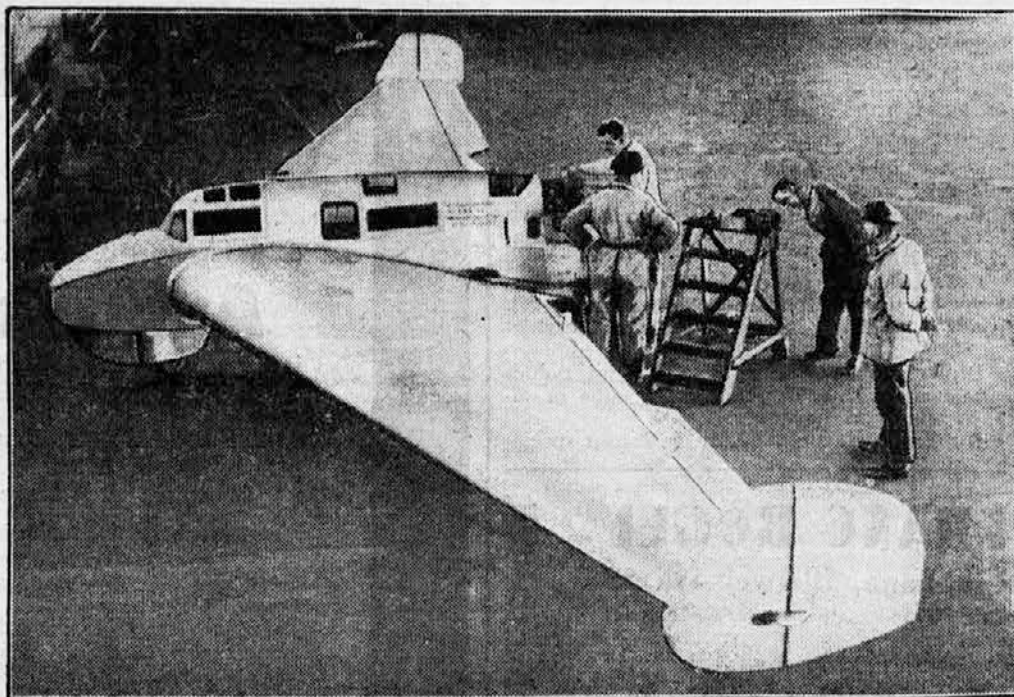
Povodenj na Kitajskem.

Na sliki vidimo preplavljeno železniško progo pri mestu Hankau.

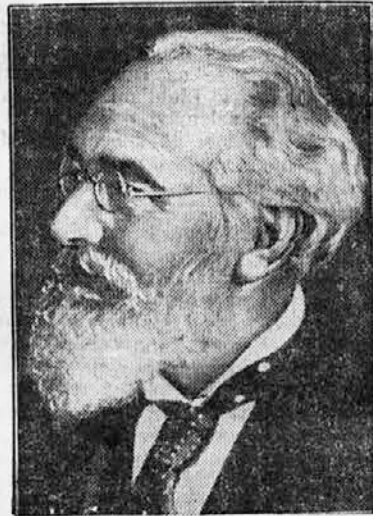
Spominska plošča za žrtve zrakoplova »R 101«.

V mestecu Alonne, kjer se je ponesrečil zrakoplov »R 101« na svojem letu v Indijo, so odkrili spomenik žrtvam nesreče.

Let z letalom brez »repac«.

Novo vrsto letalo brez »repac« je iznašel glavni tehnik Rhön-Rositten-družbe Aleksander Lippisch. Letalo bodo preskušali v Berlinu.

Prof. Lujo Brentano.

Znameniti učenjak na narodno-gospodarskem polju in odlični socijalni politik prof. Lujo Brentano je umrl v Monakovem v visoki starosti 87 let. Lujo Brentano je bil rojen 18. decembra l. 1844 v Aschaffenburgu. Učil je na vseučiliščih v Vratislavi, v Strassburgu, na Dunaju, v Lipskem in Monakovem.

Draga operacija

V Newyorku se je dal nedavno operirati na očeh siamski kralj. Na očeh mu je začela rasti mrena, mreno pa mu je odstranil najznamenitejši newyorški zdravnik.

Ta zdravnik zasluži na leto do 35 milijonov dinarjev. Koliko bo siamski kralj plačal zdravniku, tega ne ve še nihče, ker pa je znano, da je neki newyorški bančni ravatelj plačal istemu zdravniku za prav takšno operacijo 12 milijonov dinarjev, je gotovo, da se siamski kralj ne bo dal osramotiti od navadnega bankirja.

Zdravniški pomočniki in strežaji so imeli opravka z bolnikom dva dni. Samo to opravilo cenijo na nadaljnjih 7 milij. dinarjev. Za svoje stanovanje in za stanovanje svojega spremstva, ki šteje 16 oseb, pa je plačal kralj za dva meseca 14 milijonov dinarjev. Če pa prištejemo k tem vsotam še potne stroške, ki so znašali tudi 7 milijonov dinarjev, potem pa stroške za posebne zdravniške obiske, ki bodo nanesti tudi okoli 5 milijonov dinarjev, dobimo vsoto 5 milijonov dinarjev — toliko bo veljala operacija.

Za siamskega kralja pa ta znesek ne pomeni mnogo, ker je jako bogat, kakor so pač vsi orientalski mogotci.

Nebotičniki v Afriki

Nebotičniki so nastopili svojo zmagoslavno pot tudi v Afriki. V mestu Kasbah, starem glavnem mestu pokrajine Alžir, ki ima nad 200.000 prebivalcev, so sezidali že cela nova predmestja samih nebotičnikov, ki imajo po 8 do 10 nadstropij. Tam zazidavajo do 50 odstotkov stavbišča, tako da prihaja v vsako stanovanje dovolj svetlobe in zraka. Zidajo večinoma betonske stavbe, stene pa delajo razmeroma tanke, ker pri tamkajšnji vročini ni treba debelih sten. Strehe so ravne, ker omogoča ravne strehe že podnebje. Tudi vladna poslopja zidajo le na višino.

Za kratek čas

On: »Prizezi mi, da sem prvi, ki ga ljubiš!«
Ona: »Moški ste pa res čudni! Ti si že peti, ki to zahteva od mene!«

»Milostiva, ubogajte me: nekaj malega zelenjave, tri prepečenice in kozarec slatine, pa boste shujšali!«

»Kdaj pa naj to uživam — pred kosilom ali pred večerjo ali potem?«

Knjige in jezik

I.

V teh zadnjih letih se na našem književnem trgu dan na dan javljajo tolikšne množice prevodov književnosti, da so nekateri plahi premišljevalci naše kulturne usode že nekajkrat izrazili skrb, da se pod to povodnijo prevedenega slovstva utegneta zadušiti naša lastna proizvodnja in konzum. Toda takšne skrbi so zajete iz praznega — življenju nobenega naroda ne more prevzemanje tujih dobrin in vrednot nikoli nadomestiti njegovega hotenja po lastnem izživetju v umetniških in duhovnih likih, in čim večja je njegova dovzetnost za podobe in stvari, ki so jih druge kulture dale iz sebe, tem večja mora biti njegova želja po lastni tvornosti. Ta ogromna množica knjig, ki jih naše založbe zdaj ena za drugo sipljejo čez našo deželo, nam je lahko samo razveseljivo znamenje, koliko prostora in koliko žive pripravljenosti za kulturno življenje je v našem narodu, in nobenega dvoma ne more biti, da si bo delavnost naših generacij danes ali jutri priborila častno mesto v tem živahnem obratu.

Toda prevodi niso samo prisvajanje, asimiliranje vrednot, do katerih so se drugi narodi dokopali, niso samo spajanje teh vrednot z živim tkivom našega nacionalnega organizma, temveč so obenem kamni, ob katerih se preizkuša bogastvo našega jezika, ob katerih se zmirom iznova preraja naš izraz in ob katerih se zmirom in zmirom odkrivajo novi viri našega besednega in govornega zaklada. Jezik je zadnje najresničnejše merilo za kulturo naroda, jezik je vidni, socialno izoblikovani izraz za vse notranje, intimne napetosti, ki bdijo v njem, jezik je izpoved vsega, kar je narod, kar je človek v tisočletjih svojega obstanka dognal in izžubil, našel in pozabil, zmagal in bil premagan — in izpoved vsega tega, česar lahko še upa in za kar se ima pod solnce še boriti. Vsak naš prevod pomeni srečanje našega izraza z izkustvom tujega življenja — in kakor je v človekovi duši prostora za vse in kakor morajo biti na dnu našega bitja znamenja vsega, kar se je ljudem zgodilo in kar so ustvarili od začetka do danes, tako mora biti tudi v naši besedi prostora in odmeva za vse, kar se zgodi kjerkoli, v kateremkoli času, v kateremkoli narodu, na kateremkoli delu sveta. Prevajanje je neposredno srečavanje našega konkretnega jezika z vsem neznanim, česar je poln ta svet — in tako je prevajanje izmed čistih dejanj, ki jih štejemo v umetnost.

Josip Hladek-Bohinjski:

Ob pričetku šole Glasbene Matice v Mariboru

Staršem in njih namestnikom,

Pričenja se novo šolsko leto in marsikateri starši gojijo željo, da bi svojim otrokom razen običajne šolske omogočili tudi oni del splošne naobrazbe, ki je za duševno in srčno vzgojo naše mladine nedvomno najuspešnejša, to je — glasba.

Gotovo se nudi staršem glede uresničenja take želje v našem mestu dovoljna prilika ter je prav naš javni zavod »Glasbena Matica« porok, da se glasbe ukaželnji mladini poda s smoternim delom oni zdravi temelji, ki je v dosegu pozitivnih, višjih ciljev neobhodno potreben.

Da so taki višji cilji tudi dosegljivi, o tem je naš javni glasbeni zavod mogel prepričati javnost že marsikaterikrat, kakor dona tako tudi drugod, in ni dolgo tega, ko je naša mladina imela priliko doseči obilo priznanja tudi pred najvišjim forumom.

Da bi se ta iz takit učvrščeni temelji ne samo obdržali, temveč kolikor mogoče tudi še razširili, hočemo staršem naše mladine podati nekoliko nasvetov, ki naj bi služili zasnovanemu načrtu v krepko podporo.

Omeniti moramo namreč, da se pretežna večina naše mladine želi učiti le violine, oziroma klavirja, medtem ko so vsi drugi instrumenti le redko zastopani. Šele lansko leto se je pisu posrečilo po velikem naporu doseči, da ima zavod zabeležiti sedaj lep naraščaj v violincelu, katerega je javnost imela priliko videti in slišati že pri zadnjih zaključnih produkcijah. Ta poskus je rodil lep in pozitiven uspeh, ki jamči,

Pismo iz Zagreba

Zagreb, v septembru.

Takole je na jesen v Zagrebu, kot je povsod drugod. Na cestah je videti, da več ljudi hodi okrog in da so vsi spet nekam spremenjeni. Kaj bi ne. Komaj so za nami tisti vroči poletni meseci, v katerih se je treba malo spočiti od svojega življenja. In zdaj so se ljudje vrnili iz tiple, iz Primorja, od vsepovsod, in nekateri, ki si nikamor pomagati niso mogli, so tudi umrli. Vsak čas se srečujejo znanci in prijatelji, na vsakem kraju se pozdravljajo: joj, kako dobro izgledaš! Jaz še pomnim iz gimnazijskih let, da nas je razrednik vselej nagovoril prvo šolsko uro: »No, vidite, zdaj ste se vrnili z novimi močmi« itd. Takrat smo še trdno sklepali, kakšni bomo, in tako je menda tudi danes. Poznam študente, ki so si približili na zid velike koledarje, take, kot jih navadno imajo pisarne, na vsak list pa so zapisali z velikimi črkami, da je čas zlato, non multa, sed multum, kdor ne dela, naj tudi ne je — in tako naprej za vse leto. Res, v tem času se izdelujejo programi. Kakšen uradnik, ki mu že nekaj ukorov dušo teži, objavlja sam sebi, da bo še bolj vestno izpolnjeval zapovedi, in da bo točno prihajal v urad posebno zdaj, ko je šef prišel z dopusta; matere prevdarjajo, kateri otrok pravzaprav najbolj rabi zimsko suknjo, saj vsi je ne morejo imeti; tudi taki, ki so brez posla, pretehtavajo med seboj, katera mestna ogrevalnica bo bolj topla in kje se bo dalo spati. Upi in načrti.

Ob širokih, naglih programih, s katerimi so naše založbe nastopile v zadnjih letih, naši stari mojstri prevoda niso več sami zmogli vsega dela. Skoraj z vsako drugo knjigo, ki pride na trg, se javnosti predstavlja nov prevajalec. Založbe tvegajo — toda to tveganje je zdravo in je že rodilo in še bo rodilo sad. Na vsak način je treba skrbeti, da se tudi vrsta prevajalcev v naši književnosti postopoma regenerira in pomladi. Da pa na ta način ne more biti prav sleherni prevod, ki nam pride v roke, celo, iz enega ulito dejanje, je razumljivo samo ob sebi. Naša kritika bi mogla sredi tega novega pisanega vrvenja vršiti nekaj prav hvalevrednih opravkov, do kolikor ji Bog za jasnost in čistost jezika ni zaprl duše. Saj prav ta čudovita duhovna razgibanost sodobnega sveta, ki je v zadnjih letih v vseh svojih otenkih postala tudi delež naših mladih rodov, in pa ta razkošna jezikovna in stilna dediščina, ki jim je bila naložena na pot — prav ta duhovna razgibanost in ta bogata dediščina sta najtehtnejša poroka, da čaka naše književnosti in naše kulture še zavidanja vredna bodočnost.

Kritike jezika in sloga — tega nam manjka prav tako, kakor nam manjka kritike vsebine in duha. Zdi se nam, kakor da nihče ne utegne, da bi se poglabil v stvar. Saj so specialisti pri nas, to se ne da tajiti, toda ti specialisti so se specializirali tako daleč od srede vsega, da se njih učenost ne more dotakniti nobene reči v življenju.

Jezikovna ocena kakšnega književnega dela bi pač ne smela biti samo reven, samozavesten seznanček slabih besed, germanizmov, serbokroatizmov in takšnih stvari, temveč bi se morala temeljito baviti z duhom besede, z njenim skladom in neskladjem s snovjo, premeriti bi morala bližine in razdalje od pisane teksta do žive govorice, pretehtati bi morala, ali je tisto, odkoder so besede pisane, resnica in ali lahko od teh besed kaj kane v življenje nazaj. Toda za takšno delo bi bil sam pogled v zakone jezika premalo — pa saj ni na svetu nobene stvari, katere poznanje bi moglo že samo biti človeku dovolj: povsod je treba tudi za življenje imeti oči in dušo odprto na stečaj. Ob takšnem razgledu bi se pred kritiko dan na dan razgrinjala nova vprašanja — vprašanja, za katerih reševanje bi gole teorije nikakor ne zalegle dovolj, vprašanja, kakršna se človeku, ki dela, neprestano stavlja sredi dela in borbe.

Fri.

Opozarjamo zato starše naše mladine na obsežna dejstva ter jim najtopleje priporočamo, naj bi ob priliki vpisovanja v šolo Glasbene Matice vpoštevali, da so vsi drugi instrumenti najmanj toliko uvaževanja vredni kakor n. pr. toliko negovana violina in klavir.

Kar se eventualne nabave potrebnih pihalnih instrumentov tiče, bo ravnateljstvo zavoda vsakemu služilo z izčrpnimi nasveti; omogočeno bo, da pride vsak gojenec do lastnega instrumenta brez takojšnjih večjih izdatkov.

Ob tej priliki pa opozarjamo tudi še vse druge, ki se nameravajo vpisati v naš zavod, da ne

Mariborsko gledališče

Razpis gledališkega abonmana

Uprava Narodnega gledališča v Mariboru razpisuje za sezono 1931/32 abonma, ki se zaključijo že koncem aprila leta 1932, ter obsega 20 predstav (12 dramskih in 8 glasbenih) in znači velik popust napram večernim cenam. — Plačuje se v sedmih zaporednih mesečnih obrokih, vedno v prvih dneh vsakega meseca.

Cene za vsak mesečni obrok (ves abonma stane torej 7 takih obrokov) so sledeče: Ložni sedeži po Din 68, 58, 38, 31, 24; (za uradnike 58, 49, 32, 27, 20); parterni sedeži po 58, 48, 38, 31 (za uradnike 49, 41, 32, 29); balkonski po 58, 42, 29, 22 (za uradnike 49, 34, 24, 18); galerijski po 24, 19, 13 (za uradnike 19, 14, 9).

Dobe se tudi bloki, ki omogočajo obisk gledališča pri poljubnih 12 dramskih in 8 glasbenih predstavah (izvzete so le one predstave, ki imajo označbo »Izven« na plakatih). Cene teh blokov so nekoliko višje kot pri navadnem abonmanu. — Priglasje sprejema gledališka blagajna, ki je odprta vsak dan od 9. do pol 13. ter od 15. do 17. (ob nedeljah in praznikih samo dopoldne) do četrtega 24. septembra. Za lanske abonente pa ostanejo dosedanjí prostori rezervirani do četrtega 17. septembra. Uprava prosi vse, ki se nameravajo abonirati, da to store čimprej. Opozarja se, da je abonma neprenosljiv na drugo osebo in med sezono neodpovedljiv.

Repertoarni načrt, iz katerega se bodo črpala dela za novo sezono:

A. Drama. Anet: Mayerling; Anzenberger: Slaba vest; Cankar: Kralj na Betajnovi; Čapek: RUR; Gogolj: Zenitev; Golar: Dve nevesti; Gorinšek: Rdeča kapica; Jonson: Volpone; Kulundžić: Skorpion; Langer: Izpreobrnitev Janeza Piškurja; Lengyel: Antonija; Nestroy: Utopljenca; Nušić: Protekcija; Ostrovskij: Ne vihta; Rajmund: Pohorski kralj in odljudnež; Real-Ferner: Trije vaški svetniki; Sheriff: Konec poti; Szaniawski: Mornar in Šilih; Kaverna.

B. Opera: Offenbach: Hoffmannove pripovedke; Thomas: Mignon in Verdi: Traviata.

C. Opereta: Abraham: Viktorija in njen huzar; Audran: Mascotte; Kalman: Ciganski primas; Lehár: Zemlja solnce; Sancin-Sirok: Casanova in Zeller: Ptičar.

Iz srbskohrvatske književnosti

Novele Slavka Batušića

G. Slavko Batušić je kozmopolit v pravem pomenu besede in se ravno po tej strani zelo razlikuje od ostalih mlajših in trenutno aktivnih srbskohrvatskih pisateljev. Ne morem reči, da tudi pri drugih nisem opazil večje ali manjše naklonjenosti v to smer. Morda jo je nekaj v liriki Rade Drainca, pa v »Itaki« Miloša Crnjanskega in še v zadnji prozni knjigi Rastka Petrovića. Vendar vsi omenjeni so le posamezne faze, odlomke svojega življenja prebili v tovrstnih nastojenjih. Slavko Batušić pa se žilaveje drži te smeri in ravno zadnja njegova novelška zbirka, ki nosi naslov »Čuda i čarolije«, je karakteristična za njegovo književno stvarjanje. Pisatelj je posebej predisponiran za fantastiko, ki je v teh novelah tako izrazita in živo podana. Vrednost te zbirke ni samo ozko relativna. Morda nam bo čez čas g. Batušić še kaj obsežnejšega in globljega dal.

T. P.

»Muhamed i Koran«

Pod gornjim naslovom je izšla pri g. Gezi Kohnu zanimava monografija o zgodovini in razvoju islama, ki jo je oskrbel g. Osman Nuri Hadžić. Doslej tovrstne studije nismo imeli in bo ta knjiga marsikomu prišla zelo prav. O istem problemu izide še ena knjiga, ki bo nadaljevanje prve. G. Osman Nuri Hadžić je na koncu prve knjige objavil obširen bibliografski pregled, ki bo vsem, ki se detailneje pečajo z islamom, zelo dobrodošel. Knjiga je izšla v prijetni zunanji opremi in obsega razen življenjepisa Mohamedovega več interesantnih tolmačenj korana.

Ilja Erenburg »Lule«

Danes je malo ruskih pisateljev, ki uživajo toliko popularnost kot Ilja Erenburg. On koncem koncev niti mnogo karakteristično ruskega nima v svoji krvi. Po rodu je žid, po poklicu avanturist in bohem, živi pa večinoma na Zapadu, v centrih velikih evropskih držav, posebno v Parizu. Pa ima kljub temu v današnji Rusiji visoke tisoče vernega čitateljstva. Erenburg ni umetnik velikega stila, pač pa je zanimiv zabavni pisatelj in okreten feljtonist, ki vselej dobro zadene okus široke publike. Zato moramo razumeti dejstvo, da grede posamezni njegovi romani v četrtilijonskih nakladah v svet.

Pri nas je Ilja Erenburg daleč bolj znan kot osebnost ko po svojih delih. Prevajali smo ga do danes zelo malo. Na tem mestu bi omenil prevod njegovega romana »Ljubezen Jeanne Grey«, ki je pred štirimi leti izšel v Andričevi »Zabavni biblioteki« v Zagrebu. Pisatelj je v osebi pisatelja Julesa Lebouxa obdelal osebnost Anatola France-a. Pred nekaj tedni je v Zagrebu izšla drobna knjiga s tremi prevedenimi Erenburgovimi novelami in z naslovom »Lule«, ki so vzete iz knjige, ki je izšla l. 1913, in obsega trinajst tovrstnih novel. Prevode je oskrbel g. Boško Vračarjević. To je prva knjiga novoosnovane »Biblioteke slovanskih pisateljev«.

nabavljajo kakih instrumentov, ne da bi se prej lozadevno posvetovali z dotičnimi učitelji, kajti dostikrat se dogaja da pride gojenec v šolo recimo s »celo« violino, medtem ko še niti »polovičnic« ni dorastel. Prav posebno pa je priporočati v interesu gojencev samih, da ti dobijo kolikor mogoče dobre instrumente, ki so edini pravi posredovalci, da v gojencu dvignejo veselje do instrumenta, medtem ko slab instrument muči ne-le samega učenca, temveč tudi njegovega učitelja ter znatno zadržuje uspehe.

Priporočam torej staršem ali namestnikom te nasvete v dobro uvaževanje.

Byron in Jugoslavlani

Prav nič čudno ni, če je široki duh, kot je bil lord Byron, tako bogato vplival na ustvarjanje evropske duhove onega časa. Tudi pri nas Jugoslovanih Byronov vpliv ni neznan in g. I. M. Petrović se je odločil, da v obsežni monografiji obdela pomen in razvoj byronizma v naši književnosti. Prva knjiga, ki je pred kratkim izšla, je predvsem širok uvod v razumevanje Byrona človeka in o njegovih literarnih vplivih, dočim bo druga posvečena v celoti vplivu Byrona in njegove umetnosti na jugoslovanske romantike. Knjiga g. Petrovića (namenil si jo je za doktorsko tezo) je pisana znano in z dobro poglavitvijo v obsežno gradivo. Dočim je vrednost prve knjige za nas relativno manjša, bo druga toliko večja, ker bo v njej obravnavan eden najobsežnejših kosov srbskohrvatske literarne zgodovine, romantičnem.

T. P.

Dijaški koledar

V založbi Nakladne knjižare v Zagrebu izhaja že šesto leto »Dijaški koledar« v hrvaščini, srbsčini in slovenščini. Vsebina koledarja je zelo pestra ter zanimiva. Tako prinaša razne tabele in formulirje, ki so potrebni dijakom, nadalje obširen izveček iz srednješolskega ter univerzitetnega zakona. Koledar podaja tudi obširen pregled vseh srednjih šol v državi, nadalje pravila za štipendije in navodila za vse ugodnosti, ki jih more dobiti dijak. Seveda ima »Dijaški koledar« tudi vsa običajna koledarska vsebina ter ga krasi več lepih ilustracij. V vsem obsegu koledar 288 strani žep. formata ter ima vrhu tega še dodan obširen katalog, ki ga bodo pozdravili zlasti vsi srednješolci. Ker velja lepo vezan izvod »Dijaškega koledarja« samo 10 dinarjev, ga vsem dijakom toplo priporočamo.

Človečanstvo

V izdaji Krekove knjižnice je izšla pod tem naslovom zbirka novel novejših in najnovejših poljskih pisateljev: V. Reymont; Nekega dne, Bolnik pred kočjo; F. Goetel: Človečanstvo, Ciprijan Čič; J. Kaden-Bandrowski: Raznašalka časopisov; G. Morcinek: Vera — v prevodu Tineta Debeljaka in Franceta Vodnika (Raznašalka časopisov). Knjigi je Debeljak napisal kratek uvod. Tisk je razločen, oprema okusna. Naroča se pri Delavski založbi, Ljubljana, Miškovičeva cesta 22-I.

Literarna dediščina. Ruska zveza proletarskih pisateljev je začela v zvezi z inštitutom za književnost in jezik na moskovski akademiji znatnosti in umetnosti izdajati revijo »Literaturnoje nasledstvo«, ki ima v Leninovem duhu namen, kritično pretrstati in predelati vso kulturno dediščino preteklosti.

Rokopisi, ki ne pridejo na dan, Lektor neke ameriške založbe je objavil zanimive podatke o svojem delu: v letu 1930. mu je bilo predloženih 633 rokopisov, sprejetih in založenih pa je bilo samo 15. Ti dve številki zgovorno pričata o tem, kako ogromen je — vsaj po količini — duhovni napor v posameznih kulturah in kako redka stremjenja se povzpno do izoblikovanega izraza.

Marsejeva miroljubov. Neko pariško društvo za propagando miru je razpisalo nagrado za pesnika, ki bi zložil nove verze za Marsejevo in dal francoski narodni himni čisto novo, skozinskoziro miroljubno vsebino, češ da dosedanja bojevitost Marsejeve v teh letih miru in sprave samo kali harmonično ravnovesje med narodi.

Novosti za damske
plašče pravkar došle!

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Razširjajte Jugoslovana!

Pri naših umetnicah v Jakopičevem paviljonu

Danes je štirinajst dni, odkar so se Ljubljani prvič odprla vrata v razstavo jugoslovanskih likovnih umetnic. Kako je sprejela javnost te ženske goste? Slavnostna je bila otvoritev, udeležili so se je zastopniki vseh poklicanih oblasti in udruženj. Prireditelj je pozneje počastila kraljica s svojim spremstvom, knezožof dr. Rožman in več drugih svečeniških osebnosti je s svojim posetom dokazalo, da uvažujejo umetnostno stremeljenje naše žene. Širje občinstvo se pri posejanju drugih umetniških razstav gotovo še ni nikoli tako izkazalo kakor sedaj, dasi je po časopisju le malo reklame in je med nami še prav mnogo takšnih, ki gledajo ženska dela s posebnimi predsodki in ciniznim malodušjem.

Zato se človek nehoti vpraša: kaj je vendar tisto, kar privlači in vabi naše ljudi v to žensko razstavo? Morda pričakovanje senzacij ali sama radovednost, kulturna dolžnost naša ali izredna umetniška vrednost razstavljenih del? Ne? Nekaj drugega je, kar prevzema gledalca, ko hodi od slike do slike in se pred odhodom še enkrat ozre po stenah. Od vsepovsod odevsa čisto iskreno doživljanje umetničine duše: resnično realno dožemanje motivov (dasi preprostitih, luči in linije ter vestno in jasno podajanje doživljenih lepot. Vse to pa vpliva na gledalca s tihim in prijetnim mirom. Nikjer ne vi-

dimo drznih tehničnih zaletov, ne razglabljanja močnih izrednih motivov, kar čisto razburja gledalca oko in duha, da si ne ve odgovora. Razstavljeni dela preveva prijetna umerjenost; tihožitja, portreti, pokrajine, folklor in obeh umetnic, ki imajo v splošnem več zmlasla za barvo in črto kot za introspektivno razglabljanje kompliciranih socialnih ali duhovnih motivov. Naše umetnice se kažejo na tej razstavi hvaležne in vredne učenke svojih velikih zapadnih učiteljev, ne razodevajo pa močne individualnosti s poglobljenim notranjim svetom in z usmerjeno duhovno in socialno orijentacijo. Le pri Pregljevi, Piščančevi in posebno pri Mari Kraljevi lahko zaslučimo ostrejšo pot.

Vendar pa so se razstavljalke s temi, vsakakor resnimi ambicioznimi deli približale občinstvu veliko bolj kot marsikatera prejšnja naša razstava. Posebno inteligentnim ženskam je hudo, ker nimajo sredstev, da bi si kupile to ali ono umetnino. Toda razstavljalke dobro razumejo današnjo krizo, zato ne ponujajo svojih del in se dajo tudi pogovoriti ter privolijo celo v prodajo na obroke.

Uverjeni smo sicer, da pojde tudi pot naše ženske umetnosti vedno dalje navzgor, toda slika, kupljena na prvi ženski razstavi, bo vedno imela poleg umetniške vrednosti tudi trajen spominski pomen. P.

Naše prednice in me

»Ta se je pa dobro oženil.«
Kaj se pravi to danes in kaj je pomenilo to pred vojno?

Takrat je imel svet drugačne pojme o ženski sreči in »dobro se je oženil« je značilo »lepo doto je priženil«. Pri računanju z denarjem je pač marsikdo pozabil, koliko drugega vsebuje še pojem zakonske sreče. »Dobrota, vdanost, odločnost, razumna poštivalnost: vse te in podobne lastnosti ženske so potemtele pred vsemogočno zmagovalko: petičnostjo. Poslovica »denar dela denar« je bila prečesto geslo mladih ljudi, ki so mislili na ženitev. Zato je tudi toliko deklet, ki so bile pač sposobne, da bi bile mogle vsvariti najlepšo zakonsko srečo, zamenjale čakačo snubca.

Res je sicer, da so takozvane dobre partije imele pred vojno tudi višjo izobrazbo, ali večinoma so bila taka dekleta razvajena. Zrasle so pač v ugodnih razmerah, odrekajo in potrpljenja niso poznale. Ko so se omožile, so pričakovale, da jim tudi v zakonu ne bo treba misliti na pridobivanje vsakdanjega kruha. Če jim je pozneje usoda naložila kako težko preizkušnjo, si čisto niso znale pomagati in so bile največje reve. Gorje, ako jim je mož nadomada umrl in jih morda pustil še s kopico otrok ali celo celo dolgom!

Sedanji rod ne vidi v »dobri partiji« več samo mošnje denarja. Življenjska sreča je pač tako opoteča, da je ne jamičijo kupi tisočakov, če ni poleg njih tudi poštvalnega srca in iznajdljive misli. Življenje je celo pokazalo, da moralne dobrine žene ustvarjajo moževino in družinsko srečo tudi tam, kjer ni prinesla žena k hiši druge dote, kot pošten značaj in blago dušo. V sedanji življenjski borbi je kaj vredna le ona žena, ki si zna v potrebi sama pomagati in ki se ne opira le na moža in na doto, katero ji je dal oče. Nova, moderna žena je npravno in razumsko močna; ko misli na zakon, si ne išče v njem zaščite ali zagotovljene brezskrbnosti, temveč jo pri tem le raduje misel, da bo mogla skupno z ljubljenim možem živeti in delati v prosech družine. Tako so danes »dobre partije« predvsem tiste žene, ki so strokovno sposobne, bodisi za telesno ali duševno delo. Fabrikne delavke, šivilje, modistke, trgovke, uradnice po pisarnah, nameštence po učnih in znanstvenih zavodih imajo v svojem znanju lepšo doto kot »domačec« hčerke bogatašev, ki s polovičarsko naobrazbo čakajo doma ženina. Gospodarsko in socialno naziranje povojnega človeka je prevrednotilo mnogo starih vrednot, med temi tudi nazor o »dobri« ženitvi.

Mož, ki je nekoč svojo ljubezen do izvoljenke tako rad gradil na temelj njene gnotne imovine, išče danes ženo najraje med onimi, ki »imajo službo«, če mogoče celo tako, ki je združena s penzijo. V tem pogledu ni razlike med priprostim delavcem in akademskim izobraženem. Če se je pred vojno možilo razmeroma malo šivilj, učiteljev in poštinih uradnikov, pa je danes baš obratno, čeprav marsikatera žena potem to »srečo« bridko poplača. Ne morem pa trditi, da se je to zgodilo na podlagi nekega novega idealizma. Poročena delavka ali uradnica ostane še v službi; nekatera zato, ker jo k temu silijo življenjske potrebe, druga zato, ker se bolje počutijo pri svojem službenem poslu, nego pri nevaležnih, nikdar dovršenih domačih opravkih.

So tudi žene, ki obdrže službo le zato, da si s prisluženim denarjem lahko privoščijo luksuz, katerega bi si z moževim dohodkom ne mogle. V zadnjem času opravičujejo poročene žene svoje nadaljnje službovanje tudi z razlogom, da so bile vajene gnotne samostojnosti in neodvisnosti, pa si ne morejo misliti, da bi bile navezane le na možev denar. In to ne v razkošju, nego celo v najpotrebnejših vsakdanjih izdatkih. Marsikatera je tako tankovestna, da bi se ji zdelo izkoriščanje in potratnost, če bi si kupila ne neobhodno potreben par nogavic z denarjem, ki ga mora zaslužiti mož! Koliko pa je takih, ki bi prerade pustile službo in se posvetile samo domu, ko bi se s tem ne zamerile

»ljubečemu možu«, saj bi ta izstop pomenil prevaro v njegovih predporočnih računih.

Nikakor ne smemo misliti, da je strokovno učenje in udejstvovanje v javnem življenju zamorilo današnji ženi zmisel za toplo domačo življenje in iskreno materinsko čustvovanje. Ne. Saj vidimo, kako moderna prosveta sistematično goji baš tiste panoge, ki omogočajo dobro, zdravo in srečno vsakdanje življenje. Šole, poklicne organizacije, društva prirejajo v obveznih in svobodnih urah predavanja in tečaje za gospodinjstvo, higijeno, dečjo nego, bolniško strežništvo itd. Tako ima ravno poklicna in šolana žena največjo priliko in sposobnost, da znanstveno spozna dobre in slabe življenjske pogoje ter more moža in deco negovati po smernicah, ki so primerne potrebam časa in kulture.

Danes se mnogo govori o krizi takozvanih intelektualnih zakonov, to je takih družin, kjer služita oba z duševnim delom, n. pr. profesor in uradnica, inženjer in učiteljica, zdravnik in zdravnica ter slično, pa sta tako oba po večji del dneva odtrgana od doma in dece. Istotako je seveda potem tudi kriza delavskih, obrtnih, trgovskih, celo kmetskih družin, kjer je žena prisiljena, da mora sama ali skupno z možem delati v tovarni, trgovini ali na polju. Resnica je, do te krize niso vedno tako kritične, kakor jih vidijo nasprotniki moderne življenjske uredbe. Vse je pač odvisno le od preudarnosti in vestnosti žene in moža. Žena, ki si je svesta svojih dolžnosti in odgovornosti, zna svoj kratko odmerjeni svobodni čas uporabiti tako, da je vsaka minuta v prid domu, deci in njenim duševnim potrebam; pa tudi med odsotnostjo poskrbi, da ni dom na moralni škodi. Ljubeči in skrbni roditelji imajo, tudi če so z doma, tako uravnane niti svojih vzgojnih in odgovornosti si svestih misli, da čisto prospeva njih dom lepše nego tam, kjer sta oče in mati neprestano doma.

V starih, dobrih časih — pravijo — je bilo vse drugače, vse bolje, ko so se žene posvečale le domu. Ali mislite, da so se mu res posvečale? Ne govorim pri tem o naših kmečkih razmerah, ki so v tem pogledu ostale nespremenjene, v mislih imam takozvane »boljše« hiše. Koliko zlatega časa so izgubile ženske s pogovori, s kavnimi krožki, s kartanjem itd. Nezmisljena, dolgotrajna ročna dela so bila marsikateri več, nego skrb za vzgojo dece.

Pa bi kdo rekel: ko danes žena toliko dela izven doma in po službi še doma, ali ni to na škodo njenega zdravlja in zdravlja otrok? Tudi v tem pogledu se more oporekati. Nespretna, pretisnjena moda, bivanje v zaprtih sobah, nepravilna prehrana in nepoznavanje higijene, vse to je pač vsaj toliko škodilo zdravju kakor današnja prezaoplenost, ki spriči izboljšanih industrijskih in higijskih naprav ne rodi toliko slabih posledic. Znanstvena statistika kaže, da se danes res rodi manj otrok kot prej, toda ti otroci so zdravejši, nego njih predniki; statistika namreč dokazuje, da umira danes mnogo manj dece, nego prejšnje čase. Istotako se je tudi življenjska doba človeštva podaljšala, nalezljivih bolezni je čimdalje manj. In končno: pogledajte danes ženo, ki se duševno ali telesno trudi pri izvedenem pridobitnem delu in potem še z domom in otroki, pa jo primerjajte z njeno prababico v isti starostni dobi, ko je živela le domu, možu in deci. Ali vidite, kako je moderna trpinica pri petdesetih letih še sveža in podjetna in kako je njena prasestra istih let že stara ženica, ki se je že odpovedala svetu in svet njej! Pa naj je to posledica mode v obleki, sporta, higijske življenjske uredbe ali česar koli, dejstvo ostane neovrgljivo. Nikakor ne mislim onih modnih žen, ki v brezdelju in razkošju zapravljajo življenje, ki prikrievajo svojo življenjsko naveličanost in onemoglost s krinko šminke in pudra, tudi nimam v mislih onih nesrečnic, ki si ne znajo v življenju poliskati zaslužnega vžitka, nego mislimo, da izpolnijo svojo usojeno dolžnost s tem, če brezmi-selno robotajo od rane zore do trdne noči v

blodni zavesti, da so izpolnile svojo žensko nalogo s tem, če za družino delajo, pešajo in onemorejo, ne pa da zanjo poleg dela tudi prijetno in dolgo žive v radost deci, možu in sebi. Človek z modernim življenjskim nazorom ne vidi junaštva več v oni romantični ljubezni, ko

se je znala žena za ljubljeno osebo vsemu odpovedati, žrtvovati in umreti, nego vidi junaštvo v sili, da more za osebo, katero ljubi, delati in živeti. V delu, borbi in življenju je danes ideal ljubečih se ljudi, ne pa v samouničevanju in umiranju!

Francoske arheologinje v Alžiru

V okraju Konstantine je že tri leta zaposlena pri izkopavanju Cane Mme Alquier. Tam so ostanki velikega rimljanskega mesta, toda noben arheolog se doslej ni pustil pregnati v ta kraj, ki je oddaljen celih 20 km od vsakega človeškega bivališča. Dežela je nezdrava, brez vsakih pomožnih virov in tudi kljub neprijaznosti domačinov in upravnih uradnikov se je gospa Alquier tu naselila ter dosegla znatne uspehe. Medicinski študij, s katerim se je prej bavila, ji je vcepil natančnost delovnih metod. Odkritja razvalin Cane je opravičevala prav tako mirno in natančno, kakor bi sečila mrtvo truplo; varovala se je vsake pretiranosti in prenačilenosti v raziskovanju in ravno ta metoda ji je prinesla velikih uspehov. Dva krasna rimska slavoloka sta vstala iz razvalin, za enim lokom se je prikazala bizantinska trdnjava, ki je krasila lok. Delavci so podrla trdnjavo in slavolok stoji v vsem svojem prvotnem sijaju. Izkopali so tudi forum, ki meri nad 3000 kv. m ter ga očistili, da je popolnoma prost.

V Djemili, razvalini elegantnega rimskega mesta, deluje gospa de Crésolles. S prvega početka je postala sotrudnica svojega soproga, po njegovi smrti pa je delala s svojim očetom. Ko je tudi ta umrl, je vlada poverila vodstvo izkopavinskih del gospe de Crésolles, ki je bila vsled svojega temeljitega poznanja Alžira in domačinov ter tudi kot prvovrstna strokovnjakinja najbolj primerna, da nadaljuje pričetno delo. Vse leto živi sredi mesta, ki ga zopet dviga iz pozabnosti; v potovalni sezoni sprejema turiste z vso gracio visoke dame, ki se je svojevoljno izobčila, ves ostali čas pa živi odrezana od vsega sveta, med hribovjem in razvalinami, popolnoma udana svoji življenjski nalogi.

Razgled po ženskem svetu

Francelja.

O priliki svojega bivanja v Parizu je maroški sultan odlikoval soproga maršala Lyantey-a. Izročil ji je najvišje maroško odlikovanje, veliki red šefirov, v znak svoje hvaležnosti. Ta red je bil doslej podeljen le v zelo redkih primerih.

Gospe Curie, ki je s svojim soprogom odkrila radij in kateri je že bila podeljena Noblova nagrada, je ravnokar ameriško društvo radiologov odlikovalo z zlato kolajno

Nizozemska.

Od zadnjih občinskih volitev se bavijo z vprašanjem, ali sme biti izvoljena v občinski odbor žena, katere mož je občinski uradnik. Do enotne rešitve tega vprašanja še ni prišlo. V Zeelandu so pripustili ženo občinskega uradnika v odbor, v Haagu je pa morala odstopiti po 12 letnem delovanju v občinskem odboru neka gospa, ker je njen mož policist. Zahtevala je to njena lastna stranka (soc. dem.).

Nizozemska plavalca Mej Braun, ženski evropski šampion v 400 m prostem plavanju, je dosegla v Parizu svoje drugo evropsko prvenstvo in je zboljšala dosednji evropski rekord. Premagala je Angležinjo Cooper in Francozinjo Godard.

Velik spiritističen kongres se vrši sedaj pod predsedstvom lady Conan Doyle. Med mnogobrojnimi predavatelji je tudi več žen.

Stockholm.

Mednarodni kongres »Open door« za gospodarsko osamosvojitve žene, ki se je vršil v Stockholmu, je sklenil med drugim tudi to, da ne moreta niti zakon niti materinstvo vplivati na prosto izbero poklica in odločevati, ali hoče biti žena zaposlena tudi izven doma.

Gospodinjstvo

Razni nasveti

Kako hranimo sir. Sir se hrani po navadi v olju, vendar mnogim ne ugaja okus, ki ga dobi sir po olju. Zato hranijo sir še na drug način: sir omočijo v dobrem vinskem kislu ter ga zavijejo v krpo, ki so jo prej namočili v slani in papricirani vodi; krpo je treba dobro izžeti. Nekateri tudi močijo sir z žganjem ter ga zavijejo v krpo, namočeno v žganju. Ta način je sicer dober, toda drag. Namakati je treba vsak drugi dan.

Izvrsten sadni kis za domačo rabo napravimo iz sadja, ki ni za drugo porabo. Sadje očistimo, zrežemo na drobne kosce, denemo ga v lončeno posodo ter nalijemo vode, toliko da je sadje pokrito. Posodo pokrijemo s čisto krpo ter jo postavimo na sonce. Po devetih tednih je iz vode postal izvrsten kis. Kadar ni solnca, postavimo posodo k peči.

Kako peremo zelenjavo. Zelenjavo moramo oprati šele tik predno jo denemo kuhati ali na mizo. Krompir, repa, redkev, zelena, korenje itd. izgube v vodi zelo hitro svoj okus. Če operemo zelje mnogo prej nego ga denemo kuhati, se pokvari in izgubi okus. Še hujše je s solato. Ta se mora oprati zadnji hip, predno jo zabelimo. Tudi glejmo, da dobimo salato čisto svežo. Ako je solata dolgo časa iz zemlje, ni dobra. Glavno je, da ne pustimo solate nikdar dolgo v vodi.

Moda

Nijansirane barve. To jesen bomo imeli veliko veselje nad nijansiranimi barvami. Kombinirajo se navadno v treh nijansah, čisto svetle, srednje in temne barve. Posebno živahna bo ta igra barv na bluzah in na rokavih od zapestja do lakta ali od lakta do rame. Najbolj priljubljene barve za takšno nijansiranje so: zelena, rujava, živo rdeča in modra.

Jopice v obliki bluze. Vidi se mnogo malih jopic iz baršuna, svilenega otomana ali tudi iz mehkega tafta z zobčastim ali plisiranim bočnim delom. Pas iz enotnega blaga daje tem jopicam značaj bluze. Pas ima vedno spredaj kovinasto zaponko ali geometrično oblikovan okrask.

Praktična in lepa volnena obleka z malimi rokavi in z usnatim pasom.

Kostim iz lahke volne s svileno bluzo. Jopica je brez ovratnika in ima okroglo ukrojene žepe.

Novi rokavi. Dolgo časa zanemarjeni obračajo rokavi zopet enkrat vso pozornost nase. Med množičnimi modeli, ki se skušajo uveljaviti, so tri oblike posebno zanimive. Prva je precej bogata od rame do komolca, kjer se zoži in se tesno prilaga roki do zapestja; ta nas zelo spominja rokava iz l. 1900, samo da ni tako široka. Druga oblika se začne širiti šele pri komolecu navzdol ter je tesno nabrana ob zapestju in robček. Tretja oblika končno kaže široke in skoro do komolca visoke manšete. Vsi drugi modeli z volanami, nabirki, s krznom in vezinami se naslanjajo na te tri tipe, ki bodo karakterični za prihajajočo sezono.

Okraski ob vratnem izrezku. Izrezek ob vratu ni več tako zelo enostaven, skuša se oklepšati z raznim nakitom. Izmed najbolj posrečenih okrasov je kitica spletena iz baržunastih trakov v treh nijansah. Ako se ta nakit ponavlja tudi na rokavih, imamo zelo lep in

Recepti

Kolač z grozdem. Napravimo na hitro testo iz 20 dkg moke, 12 dkg masla, 6 dkg sladkorja, 5 dkg olupljenih in na drobno zmletih mandeljnov, sok in olupel pol limone in dveh rumenjakov. Testo razdelimo na polovico. En del napravimo okrogel, v obliki torte, iz druge polovice napravimo za mali prst debele palčice, katere razvrstimo križem na kolač, da napravimo iz njih enakomerne kvadrate. V te kvadrate denemo grozdni jagod, potresemo vse skupaj z vanilijno sladkorno sipo ter spečemo.

Kisla paprika za zimo. Napolnjena paprika je zelo okusna jed, zato radi hranijo papriko za zimo in sicer na ta način: Velike, zelene paprike, po možnosti enake velikosti, dobro operemo, jim izrežemo pecile ter skrbno odstranimo vse seme. Nato vložimo paprike v globoko skledo, jih polijemo z vrelo vodo ter jih pustimo kakih 10 minut v njej, nakar jih vržemo na sito, da se voda dobro ocedi. Papriko vložimo potem na gosto v velik kozarec ali v lončeno posodo, prej še pokrijemo vsako papriko spet s peciljem. Na paprike nalijemo potem kuhan, ne preveč močan kis, dodamo kos hrena (kakih 5 dkg) ter dobro pokrijemo posodo s pergamentnim papirjem. Da ne splavajo paprike na površje kisa, jih pritrdimo navskriž v posodo. Posodo s papriko hranimo v suhem hladnem prostoru. Tako pripravljena paprika ostane okusna in močna ter se da lepo polniti. Odjemljamo jih lahko sproti, ko jih potrebujemo, moramo le posodo vedno dobro spet zamašiti s pergamentnim papirjem.

Mladi Jugoslovan

Danilo Gorinšek.

Dve lučki

Majdica ima dve lučki,
ki ko solnce svetita;
atu upa žar ugaša —
lučki ga podnetita.

Včasih lučki sta ko ročki,
atu jemljeta gorje;
pa — saj nista niti ročki —
očki Majdini sta le!

Ivan Brlić-Mazuranić:

Kosta Striborova

Prevedel Radivoj Rehar.

II.

Zvečer je rekla sinaha starki:

»Z možem greva v goste k botri; glej, da mi
segreješ vodo, predenj se vrnem!«

Sinaha je bila skopa in požrešna, zato je rada
hodila na obiske.

Ko sta sin in žena odšla in je ostala starka
sama, je vzela one treščice, katere ji je poda-
rila deklica, zanetila na ognjišču ogenj in od-
šla v izbo po drva.

Ko je v izbi izbirala drva, je nenadoma zasli-
šala, kako v kuhinji nekaj poka in trka: trkl!
trkl!

»Kdo je zunaj?« je vprašala starka iz izbe.

»Domačini! Domačini!« so se oglasili iz ku-
hinje drobni glasovi, podobni ščebetanju vrab-
cev pod streho.

Zazdelo se je starki čudno, kaj bi moglo biti
tako sredi gluhe noči, pa je odšla v kuhinjo. Ko
je vstopila, je opazila da so se treščice lepo raz-
gorele, a krog ognja so zaplesali kolo »doma-
čini«, vse sami možički komaj pol lakta veliki.
Na sebi so imeli ko plamen rdeče kožuške,
čepice in opanke, njihovi lasje in brade so bili
sivi ko pepel, očesa pa žarka ko žareče oglje.

Drug za drugim so prihajali iz ognja; iz vsa-
ke treščice eden. In čim so se porajali, že so se
smejali in vreščali, prekopicavali se po ognjišču,
vriskali ter se sprijemali v kolo. Zaplesali so:
po ognjišču, po pepelu, po polici, po stolu, po
zglavniku in po klopi. »Pleši! Pleši! Hitro,
hitreje!« so kričali, vreščali, suvali se in pre-
metavali. Raztresli so sol, razlili vodo, raztepli
moko — vse od same preobojne veselosti.
Ogenj na ognjišču je prasketal in žarel, svetil
in grel — starka pa je gledala in gledala. Ni
ji bilo žal razlite vode, tako se je veselila vese-
lja, katero ji je Bog poslal v tolažbo.

Zazdelo se je starki, da se je še sama pomla-
dila — zasmejala se je kakor grlica, poskočila
kakor deklica, uvrstila se je v kolo z »doma-
čini« in zaplesala. V srcu pa ji je vseeno še
ostala boleš in bila je tako težka, da se je
ples kmalu nehal.

»Bratci po Gospodu Bogu!« je dejala tedaj
starka »domačinom«. »Bi mi li mogli pomagati
in storiti, da bi zagledala jezik svoje sinahne?
Ko bi potem povedala sinu, kaj sem s svojimi
lastnimi očmi videla, bi se morda le spame-
toval?«

In starka je povedala »domačinom« vse, ka-
kor je bilo. »Domačini« so posedli po robu
ognjišča, nožice obesili navzdol, nanizali se
kakor pišče do piščeta, poslušali starko in od
začudenja zmajevali z glavami. Ko so z glavi-
cami zmajevali, so jim žarele rdeče čepice:

vsakdo bi mislil, da so le plameni ognja na
ognjišču.

Kadar je starka nehala pripovedovati, je eden
izmed njih, ki mu je bilo ime Malik Tintilinič,
junaško vzdiknil:

»Jaz ti bom pomagal! Takoj se bom napotil
v solnčno deželo in ti prinesel sračjih jajec.
Položili jih bomo pod kokljo, in kadar se bodo
izvalile male srake, se bo sinaha gotovo izpo-
zabila: zaželela si bo, kakor vsaka gozdna kača,
mladih srak in izegnila bo svoj kačji jezik...«

Vsi »domačini« so zavriskali od veselja, da se
je Malik Tintilinič domislil tako sijajne nakane.
Prav ko so se najbolj smejali in veselili, se je
sinaha z velikim kolačem v roki vrnila z gostije.

Jezno je planila skozi vrata, da bi videla, kdo
je v kuhinji tako glasen. Ko pa je vstopila: top!
— je prasnili plamen, poskočili so »domačini«,
udarili vsi hkratu z nožicami ob ognjišče, dvig-
nili se nad ogenj, poleteli pod strop — da so
zahreščale deske — in izginili.

Samo Malik Tintilinič ni pobegnil; skril se je
v pepel.

Ko je plamen nenadoma švignil proti stropu
in so vrata sama udarila ob podboje, se je si-
naha tako zelo prestrašila, da se je kakor vreča
sesedla na tla. Razdrobil se ji je kolač v rokah,
razpustili so se ji lasje in oči je izbuljila od
jeze:

»Kaj je bilo to, nesreča stara?«

»Veter je dvignil plamen, ko si odprla vrata,
je dejala starka modro in resno.

»Kaj pa je ono v pepelu?« je vprašala sina-
ha, ki je opazila rdečo peto opank Malika Tin-
tiliniča.

»Žerjavica je, je odvrnila starka.

Sinaha ji pa ni verjela; vstala je, razmrščena
kakor je bila, in pohitela k ognju, da bi videla,
kaj se skriva v njem. Nagnila se je tik do pe-
pela, toda Malik Tintilinič je naglo izprožil no-
žico in brenil snaho s peto v nos. Zakrčala je
sinaha kakor da bi se v morju utapljala, vsa je
bila opečena po nosu in pepel se ji je usul na
razpuščene lase.

»Kaj je to, nesreča stara?« je tulila sinaha.

»Okreval te je kostanj iz žerjavice, je odgo-
vila starka, a Malik Tintilinič je v pepelu pokal
od smeha.

Ko je sinaha odšla, da se umije, je starka
Maliku Tintiliniču pokazala prostor, kjer je si-

naha v izbi podvalila kokoš, da bi dobila za
Božič mlada piščeta. Še tiste noči je prinesel
Malik Tintilinič sračjih jajec in jih zamenjal za
kurje.
(Se bo nadaljevalo.)

Ivan Albreht:

Pajek in muha

Pajek muho v hišo vabi:

»Ajte, strina, malo noter!«

»O, prav lepa hvala, boter!

Se mi preveč mudi.

V hiši rado se pozabi,

kot spet venkaj pot drži.«

Pa se prejec modri skrije,

ko spet muha pribreni:

»Za trenutek, se mi zdi,

bi pogledala lahko,

kaj je z botrom in kako,

če bom vsaj kaj reči znala,

če bi sestra me vprašala...
Radovedno jo zavije
v pajčjo mrežo in že vpije:

»Boter, boterček, nikar,

jaz uboga mušja stvar,

ne mi vse krvi izpitil!»

Ji odvrne pajek zviti:

»Nisi uboga, le poredna

in pa preveč radovedna.

Kar mi dano je, storiti

moram jaz, a ti lahko

sestram še poveš v slovo:

— Radovednost je pošast,

ki vas vselej pahne v past. <

Gustav Strniša:

Vladar brez krone

Živel je kralj, ki je bil zelo usmilje-
nega srca. Njegova država je bila siro-
mašna. Ker ni mogel revežem drugače
pomagati, je ukazal svojemu zlatarju,
da je razdri njegovo dragoceno zlato
krono in jo prelil v cekine. Te zlatnike
je kralj potem razdal revežem.

Na njegov dvor je prišel neki dan siv
starček, o katerem so trdili, da vse ve.
Kralj je ukazal, da so možu postregli.

Potem ga je vprašal, če je res tak vedež.

»I, nekaj že vem, tako pravijo drugi
ljudje. Meni se pa vedno bolj dozdeva,
da zmerom manj vem!« je odvrnil star-
ček.

»Morda mi moreš povedati, kdaj bom
umrl?« ga je vprašal kralj, ki je bil že
zelo star.

»O kralj! Dokler ne dobiš krone iz
samih dijamantov, dotlej ne boš zatis-
nil svojih trudnih oči,« mu je odvrnil
vedež.

Kralj se je prestrašil.

»Če je tako, bom moral večno živeti!
Pa tako sem že truden! Kako naj dobim
od svojega siromašnega ljudstva dila-
mantno krono, saj niti za suhi kruhek
nima!«

Modrijan mu ni odgovoril. Prijazno se
je nasmehnil in izginil.

Kralj se je staral. Njegova glava je
postala golobje bela. Telo mu je tre-
petalo kakor listje trepetlike. Umreti ni
mogel.

Zalosten je ležal v svoji postelji in
klical rešiteljico smrt.

»Da bi le za trenutek mogel dobiti
dragoceno krono, samo dotlej, da bi
mirno umrl!« je vzdihoval v svojem
srcu.

Tedaj je zasijalo okno njegove spal-
nice. V sobo se je razlila slepeča ble-
ščava. Skozi okno je priplaval bel an-
gel z dragoceno diamentno krono, ki
jo je položil staremu kralju na glavo.

Krona se je zalesketala, da je jemalo
kralju vid.

»Odkod ta sreča? Kdo mi pošilja to
krono, da me reši življenja? Tako sem
si želel smrti!« je zašepetal umirajoči
kralj.

Angel se je nasmehnil in odgovoril:

»Ta krona je tvoja! Bil si krušni oče
sirotam in siromakom. Njih solze hva-
lečnosti sem zbral in jih prelil v drago-
ceno krono, ki se zdaj leskeče bolj ka-
kor bi bila ulita iz čistega zlata in okra-
šena z najdragocenejšimi diamanti!«

Kralj se je hvaležno nasmehnil in
obležal mrtev.

Zvesti podaniki so se začudili, ko so
zagledali po njegovi smrti na glavi dra-
goceno krono. Ko so pa dvignili kraljevo
truplo, da bi ga odnesli se je krona
zaskrila v zlati zarji, izhlapela v drob-
no, komaj vidno meglico, ki je splavala
kvišku in izginila na obzorju.

Uganke.

Najprej na varnem mirno spim,
pozneje rastem in visim,
naposled z vetrom odletim
in vel na zemlji obležim.

Rešitev prejšnje uganke: SLIVA.

Pravilnih rešitev smo prejeli 21. Nagra-
do, mladinsko knjigo, je žreb določil Mar-
tinu Goričanu v Juroveah pri Ptuj. Reši-
tve današnje uganke bo sprejemalo ured-
ništvo »Mladega Jugoslavana« v Mariboru,
Aleksandrova cesta 24, do srede, dne 16.
t. m. opoldne.

Vinko Bitenc.

Zgodba o žogi

Vroč, soparen poletni dan. Ležim na
žgočem pesku ob savskem bregu. Sava
teče počasi, kakor da je utrujena dolge
poti z daljnih gorenjskih strmin. Soln-
ni žarki se igrajo z malimi valčki, ki se
pode nagajivo drug za drugim in ska-
čejo čez veliko skalo v sredini reke. Za
skalo je globok temnozelen tolmun. Tam
se sučejo vrtinci. Par streljavej od me-
ne nalaga kmet na voz mivko; v plitvi
vodi ob bregu pa stoji ženska in spla-
kujejo perilo. Temnozeleni valčki čofa-
tajo okrog njih po vodi. Na produ pred
menoj leži kos pretrgane gumijaste žo-
ge. Poberem ga in ga ogledujem. Barva-
sta slika na njem je že nekoliko oble-
dela od vode in solnca, vendar še raz-
ločno predstavlja punčko s košarico v
roki. Za punčko pa se podi jata gosi.
Ena izmed njih jo vleče za predpasnik.
Spodaj pod sliko pa so z okornimi črka-
mi napisane tele besede:

Naši Verici za god.

Zamislil sem se. Kos raztrgane žoge
mi je zdrknil iz rok. Spomin mi je spla-
val preko širokih savskih bregov proti
lepi Gorenjski!...

V ozki dolini Save stojijo tri hiše. Kraj
se imenuje Soteska. Majhne hišice čepi-
jo tesno druga ob drugi, kakor bi se
bale samote. Najbornejša Strunarjeva
koča. Tu je prebivala vdova Strunarica
s kopico otrok. Najmlajša je bila pet-
letna Verica. Na sejmu v Kranju ji je
kupila mati za god s podobami poslikano
žogo. Verica je ni mogla prijeti s svojimi

malimi ročicami; nosila jo je kar v na-
ročju, skrbno jo stiskajoč k sebi. Od ti-
stega dne je bilo vse Veričino veselje
osredotočeno na pisano žogo. Ves dan se
je igrala z njo in jo kotalila semintja
po dvorišču. Psiček Belin pa je Verici
delal družbo.

»Na, Belin, steci za žogo,« se je sme-
jala Verica, ko je zakotalila žogo po
tleh. Kužek je kaj rad ubogal. Skakaje
se je pogljal za žogo. Ker je ni mogel
takoj prijeti z zobmi, je pričel lajati
nad njo. Pa je že prišla Verica, po-
brala žogo in igra se je pričela z novo.
Ščasoma se je kužek Belin toliko priva-
dil, da je lahko prijel žogo z zobmi in
jo nepokvarjeno prinesel Verici nazaj.

Ob vročih poletnih dneh so se vaški
otroci hodili kopat v bistro Savo. Tudi
Verica s svojima starejšima bratcema

je bila včasih med njimi. Sprva jo mati
ni pustila. Šele ko sta ji desetletni Mir-
ko in sedemletni Jožek obljubila, da bo-
sta pazila na sestrico, je mati le nera-
da dovolila. Še na pragu je klicala za
njima:

»Da mi ne izpustita male izpred oči,
zapomnita si!« Ej, na Savi, to vam je
bilo življenje za mladino. Smeh, kriča-
nje, čofotanje in pljuskanje po vodi se
j čulo vsepovsod. Samo solnčno veselje!

Mirko, Jožek in Verica so se bili ne-
kega popoldneva spet odpravili k vodi.
Spremljal jih je seveda psiček Belin.
Verica je nesla svojo ljubljeno žogo s
seboj.

Boltarjev Polde je tistega dne nekaj
imenitnega »pogruntal«, kakor je rekel.
Na produ je našel debel, preperel hlod,
ki ga je bila napolnila voda. Dečki so
zrinili hlod v vodo in Polde je samoza-
vestno prvi stopil na trnel les.

»Najprej se bom peljal jaz na splavu,
potem pa pridete drugi na vrsto.«

Otroci so bili vsi navdušeni za tako
velevažno iznajdbo. Tudi Mirko in Jo-
žek sta bila med navdušenimi. Samo Ve-
rica s svojo žogo in kužek Belin se nista
zmenila za vseslošno zanimanje. Verica
je stopicala vzdolž Save, kužek Belin
pa pohlevno za njo. Žogo je držala Ve-
rica z obema ročicama tesno ob sebi.

»Veš Belin, če izgubim žogo, da mi jo
boš poiskal!«

Kužek je veselo pomahal z repom, ka-
kor, da bi razumel Veričine besede.

Prišla sta do neke škarpe. Zarjavela
žica, s katero je bilo prevezano protje
in ogrodek škarpe, je s končastim kon-
cem molela iz vode. Verica se je nena-
doma spotaknila in zdrčala z brega v

vodo. Punčka je zajokala, psiček Belin
pa je pričel obupno lajati.

»Joj, Belin, moja žoga,« je med jokom
kričala Verica, ki pri padcu ni spustila
žoge iz rok, zato se je žoga nasadila
na več centimetrov debelo žico. Voda je
bila pri kraju plitva in je Verici komaj
segala do gležnjev. Prestrašena punčka
je skušala osvoboditi žogo; pri tem pa se
je žoga pretrgala na dvoje. Verica je
zgubila ravnovesje, zakrčala je in padla
v vodo, ki jo je hitro nesla naprej. Polo-
vica pretrgane žoge pa je plavala za njo.
Belin je lajal in tulil; nekaj časa je
tekel ob bregu, nato pa se je zagnal v
vodo, da reši svojo malo prijateljico.
Nesrečna Verica pa je že izginjala pod
vodo.

Medtem so prihiteli otroci, ki so bili
slišali krik in lajanje. Mirko in Jožek sta
bila vsa iz sebe, ko sta zanimala, kaj se je
zgodilo. Nekateri dečki plavalci so po-
skakali v vodo, da bi rešili Verico. Toda
to delo je že opravil namesto njih —
psiček Belin. Ves izmučen se je Belin
s težkim bremenom skobacal iz vode.
Med zobmi je držal za obletko Verico.
Spustil jo je na breg in pričel nato ve-
selo lajati in skakati okrog jokajočih
bratcev. Toda Verica je bila na žalost
— mrtva. Z ročico je krčevito stiskala
polovico žoge.

Poznal sem Verico. Mamica bi si bila
kmalu izjokala oči, ko so prinesli njeno
ljubljenko mrtvo domov.

Kos Veričine žoge pa še vedno leži na
pesku ob Savi in čaka, da ga jesensko
vodovje spet odnese naprej. In bo kje
znova pripovedoval svojo žalostno
zgodbo.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 15.881/3. 2528—3—3

Razpis.

Po pooblastilu ministrstva za finance z dne 11. junija 1930, št. 79.560/II, in na osnovi določil členov 82 do 105 zakona o državnem računovodstvu se razpisuje prodaja barake invalidskega doma v Toplicah v Novem mestu potom javne ustne dražbe, ki se bo vršila na licu mesta dne 15. oktobra t. l. ob trinajstih.

Izključna cena Din 14.000.— (štirinajstisočet Din). Kavcija 10% izključne cene.

Dražbeni pogoji se morejo vpogledati med uradnimi urami pri VI. oddelku kraljevske banske uprave pri sreskem načelstvu v Novem mestu, pri občinskem uradu v Toplicah in pri dražbeni komisiji pred početkom dražbe.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, 4. septembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C III 133/31—6. 2550

Oklic.

Tožeča stranka: Orlič Ines, pos., Ljubljana, Križevniška ul. 6, ki jo zast. dr. Goljar Srečko, odvetnik v Ljubljani, je vložila proti toženi stranki Kremzir Artur, potnik, Ljubljana, prej Križevniška ulica št. 6/II, sedaj neznano kje bivajočega, radi Din 450 s prip. k opr. št. C III 133/31—1 tožbo.

Prvi narok za ustno razpravo se je določil na dne 18. septembra 1931 ob poldevetih pred tem sodiščem v izbi št. 50.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. pr. pr. Petrovič za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. septembra 1931.

*

C 502/31. 2540

Oklic.

Tožnica Čarni Verona, pos., Kukeč 11, je vložila proti tožencema Fartely Ivanu in Klari roj. Kūronja, pos. v Moravcih 9, zadnja neznana bivališča v Franciji, radi 3250 Din, k opr. št. C 502/31 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 29. septembra 1931. ob enajstih pred tem sodiščem v sobi št. 23.

Ker je bivališče tožene stranke Fartely Klare neznano, se postavlja g. dr. Vesnik Slavko, odv. v Murski Soboti, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. II., dne 14. avgusta 1931.

*

E 272/31/7 in E 263/31/15. 2544

Dražbeni oklic.

Pri podpisnem sodišču bo v sobi št. 2 dražba sledečih nepremičnin:

1. Dne 2. oktobra 1931. ob osmih vl. št. 137 k. o. Višnja gora: hiša in vrt, cenilna vrednost Din 20.700.—; najmanjši ponudek Din 13.800.—;

2. Dne 23. oktobra 1931. ob devetih, Skupina a)

vl. št. 32, 230 in 2/3 inkl. vl. št. 34 k. o. Dob: hiša št. 1 v Hrastovem dolu z gospodarskim poslopjem in 16 zemljiškimi parcelami v cenilni vrednosti s pritliklinami Din 308.831.—; najmanjši ponudek Din 220.554.—;

Skupina b)

vl. št. 3 k. o. št. Vid: hiša št. 4 v št. Vidu z gospodarskim poslopjem in 5 zemljiškimi parcelami v cenilni vrednosti s pritliklinami Din 187.584.—; najmanjši ponudek Din 125.592.68.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Višnji gori, odd. II., dne 1. septembra 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

957 Sedež: Sromlje.

Dan vpisa: 2. septembra 1931.

Besedilo: Suša Franc.

Obratni predmet: Trgovina z mešanim

blagom in deželnimi pridelki ter izvoz sadja.

Imetnik: Suša Franc, trgovec v Sromljah.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 2. septembra 1931.

Firm 451/31 — Rg A III 131/2.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

958 Sedež: Celje.

Dan vpisa: 2. septembra 1931.

Besedilo: Ciril Vajt, tovarna pletenin.

Obratni predmet: Izdelovanje pletenin.

Izbrisi se dosednji imetnik: Vajt Ciril.

Vpiše se kot imetnica: Vajt Kati, trgovka in posestnica v Celju, Kralja Petra c. 29.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 2. septembra 1931.

Firm 453/31 — Reg A III 38/3.

*

959 Sedež: Gotovlje.

Dan vpisa: 2. septembra 1931.

Besedilo: M. Jošt, Zalec-Gotovlje.

Obratni predmet: Trgovina z deželnimi pridelki, lesom, kmetijskimi in stavbenimi potrebščinami ter mlinskimi proizvodi.

Imetnik: Jošt Miha, veleposestnik in trgovec v Gotovljah št. 15.

Prokura je podeljena Jošt Martinu, lesnemu trgovcu v Gotovljah št. 5, ki bo trdsko podpisoval s pristavkom: p. p.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 2. septembra 1931.

Firm 454/31 — Rg A III 132/21.

Vpisi v zadrugi register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

960 Sedež: Radmirje.

Dan vpisa: 2. septembra 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Radmirju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. združevati kmete v organizacijo v obliki pravne osebe, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi,

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, to je, preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh,

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo,

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga dopustna sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadružna pogodba (štatut) z dne 2. avgusta 1931.

Vsak zadružnik jamči s svojim opravljenim deležem in pa z njega petkratnim zneskom.

Javni razglasi zadruge se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo, po potrebi pa tudi s pismenimi obvestili posameznih članov.

Načelstvo obstoji iz načelnika, podnačelnika in iz nadaljnjih treh odbornikov.

Člani načelstva so:

1. Klemenčič Franc, kovač iz Radmirja, načelnik;

2. Vrtačnik Matevž, posestnik iz Radmirja, podnačelnik;

3. Ermenc Ivan, čevljar iz Radmirja, odbornik;

4. Poličnik Alojz čevljar iz Radmirja, odbornik;

5. Krajnc Ivan, krojač iz Radmirja, odbornik.

Pravico zastopati zadrugo ima: načelstvo.

Besedilo firme podpisujeta skupno dva člana načelstva.

V svrhu revizije v smislu zakona z dne 10. junija 1903 drž. zak. št. 133 pristopi zadruga kot članica k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 2. septembra 1931.

Firm 452/31 — Zadr. IV 32/2.

*

961 Sedež: Ribnica.

Dan vpisa: 4. septembra 1931.

Besedilo: Kmetijska gospodarska zadruga v Ribnici z okolico, r. z. z. o. z.

Obrat in premet:

Namen zadruge je pospeševati gospodarsko in pravno povzdigo svojih članov s tem, da

1. za svoje člane prodaja vse njih kmetijske, gospodarske in obrtne pridelke in izdelke na debelo in drobno, oziroma take kupčijske posle za svoje člane posreduje,

2. preskrbuje svojim članom poljedelske stroje in orodje, semena, umetna gnojila, močna krmila, plemensko živino in druge domače potrebščine, oziroma te posle za svoje člane posreduje,

3. industrijsko predeluje pridelke in potrebščine svojih članov,

4. skrbi za strokovni pouk in poglobitev zadržane misli med svojimi člani,

5. si oskrbi v dosegu teh namenov potrebne stavbe in tehnične naprave ter pridobi zato potrebno koncesijo.

Pravila z dne 16. avgusta 1931.

Opravljeni deleži znaša 50 Din in se mora plačati ali takoj ob podpisu izjave ali pa v od načelstva določenih obrokih.

Vsak zadružnik jamči s svojim opravljenim deležem in pa z enkratnim zneskom istega.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem objavljanju v zadrugi pisarni z nabitjem zadavnega oznanila in enkratnem oglasu v glasilu zadrugne zveze, katere izvršuje nad zadrugo revizijsko oblast.

Načelstvo obstoji iz 6 zadružnikov, člani

načelstva so:

Marolt Janez, posestnik in kolar v Gorenji vasi št. 23,

Joras Anton, posest. in konjar v Ribnici št. 148,

Mihelič Alojzij, pos. v Sajevcu št. 6,

Jecelj Seter, pos. v Hrvači št. 5,

Kmet Herman, šol. upravitelj v Ribnici,

Perovšek Alojzij, pos. v Bukovci št. 25.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo.

Besedilo firme podpisujeta skupno dva člana načelstva ali en član načelstva in en pooblaščenec.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 4. septembra 1931.

Firm 263/31 — Zadr. IV 34/1.

*

962 Sedež: Sv. Martin pri Vurbergu.

Dan vpisa: 20. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Sv. Martinu pri Vurbergu, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in premet: Namen zadruge je:

1. združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, to je, preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje s hlevi itd.;

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadružna pogodba z dne 17. avg. 1931.

Opravljeni deleži znaša 10 Din in se mora plačati takoj pri vstopu.

Vsak zadružnik jamči s svojim opravljenim deležem in pa še z njega petkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo, po potrebi pa tudi s pismenimi obvestili posameznih članov.

Načelstvo obstoji iz 5 zadružnikov, člani načelstva so:

1. Grafoner Franc, posestnik v Ciglencah št. 10 (načelnik),

2. Novak Jakob, posestnik v Sv. Martinu pod Vurbergom (podnačelnik),

3. Lešnik Ivan, posestnik v Sv. Martinu pod Vurbergom (tajnik),

4. Šmigoc Jakob, posestnik v Ciglencah,

5. Vuzem Jožef, posestnik v Ciglencah.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo, ki podpisuje za zadrugo na ta način, da se podpišeta pod zadrugo trdiko dva člana načelstva.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 20. avgusta 1931.

Firm 729/31 — Zadr. V 17/1.

2515

Proglasitev za mrtve.

Okrožno sodišče v Novem mestu je uvedlo postopanje, da se proglase spodaj navedeni pogrešanci za mrtve, ker se more o njih po § 1 cesarske naredbe z dne 31. marca 1918., drž. zak. št. 128, o pogrešancu, označenem z *) pa po § 24., št. 1 obč. zak. domnevati, da so umrli. Vsakdo, ki bi kaj vedel o kateremkoli teh pogrešancev, naj to sporoči sodišču, ali pa skrbniku. Pogrešance same pa pozivlja sodišče, naj se zglaste pri njem, ako še žive, ali naj mu dajo to kako drugače na znanje:

Ime in rojstni dan, stan in zadnje bivališče pogrešancev	Bistvene okolnosti, na katere se opira predlog	Proglasitev za mrtvega predlaga	Ime in bivališče skrbnika, ki je bil postavljen pogrešancu	Dan in opr. št.	Oklicni rok poteče
Rus Gregor, rojen 17. 1. 1883 v Raplovem, posestnik v Raplovem št. 8	Odšel ob izbruhu vojne s 17. pešpolkom na gališko fronto in se je udeležil bitke pri Goli gori.	Žena Rus Marija, posestnica na Raplovem	Jarc Ivan, vpok. sodni pristav v Novem mestu.	28./8. 1931. T 21/31/6	1./4. 1932
*) Stalzer Ivan, rojen 30. 10. 1869 v Škrilju št. 6, nazadnje delavec v Ameriki	Odšel leta 1899 v Ameriko, od 22. 6. 1914 ni več glasu o njem, baje je 22. 6. 1914 umrl v Brooklyn na zastrupljenju.	Žena Stalzer Petronela, posestnica, Dol. Topli vrh 17.	"	26./8. 1931 T 28/31/2	1./10. 1932
Knafelj Janez, rojen 30. 5. 1890 v Štrifu št. 23, zasebnik istotam	Odšel začetkom vojne s 17. pešpolkom na rusko bojišče. Od 8. 9. 1914 ni več glasu o njem.	sestra Bregar Marija, pos. žena v Štrifotu št. 6.	"	26./8. 1931 T 29/31/2	1./4. 1932
Kolenc Ivan, rojen 21. 12. 1891 v Podgori št. 27, pristojen v Prečno	Odšel leta 1914 s 17. pešpolkom na gališko fronto, od 8. 9. 1914 ni več vesti o njem	brat Kolenc Franc, posestnik v Češči vasi 10	"	26./8. 1931 T 30/31/2	1./4. 1932
*) Gril Jernej, rojen 23. 8. 1878 v Uršnih selih, posestnik v Dobindolu št. 20	Odšel leta 1911 v Ameriko, je bil nazadnje v Jolliex Jil. Od leta 1920. ni več glasu o njem.	sin Gril Jožef, Dobindol 20	"	26./8. 1931 T 31/31/2	1./10. 1932
Vidmar Josip, rojen 19. 1. 1886 v Fužinah, posestnik ondi št. 7	Odšel 1914 s 17. pešpolkom na rusko fronto, kjer je bil ujet od Rusov in se od tedaj ni več oglašil.	žena Vidmar Marija, posestnica, Fužine pri Zagradcu.	"	5./9. 1931 T 23/31/5	1./4. 1932
Pugelj Jože, rojen 15. 4. 1888 v Podtaboru, posestnik v Podtaboru št. 24	Je bil v svetovni vojni na soški fronti kjer je navodno dne 24. 7. 1915 padel.	mati Pugelj Terezija, posestnica v Podtaboru 24.	"	5./9. 1931 T 25/31/5	1./4. 1932
Zgone Martin, rojen 26. 10. 1898 v Kronovem, delavec, pristojen v Belocerkev	Je služil v planinskem strelskem polku št. 2 in se je udeležil bojev v Galiciji; se pogreša od 18. 8. 1916.	Ferkolj Alojzij, posestnik v Dol. Kronovem 19.	Ferkolj Alojzij, Dol. Kronovo 19	13./7. 1931 T 22/31/2	1./4. 1932

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. V., dne 5. septembra 1931.

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

»Vila Alberte« je stala v globoki dolini, in se dvigala proti nebu kot snežnobel marmornat otok iz oceana zelenja in cvetja. To je bil grandiozen san, vresničen potom čudežne moči milijonov dolarjev. Lepota arabske arhitekture je bila tu kombinirana z najplemenitejšim, kar nudi benečanski stil, ki je že tako blizu Orijentu. Barvana opeka, ki je posnemala »azulejos« Alhambre, vitki beli stebriči in galerije, pozlačene kupole in modra streha, vse je dajalo temu poslopju nekaj nezemeljskega. Take palače si človek predstavlja samo v sanjah ali v bajkah. Prelepo je bilo to, da bi bilo resnično. Izgledalo je tako, da bi moral samo lahen vetrič že razdreti to sliko, ki jo je pričarala Fata Morgana na temnomodro ozadje jasnega neba.

Pavel Garel se je bil vstavil in gledal s takim začudenjem ta bajni grad, da je pozabil na Pinta, na Indijanca in na dolgo povest o hudobnih duhovih. Kaj tako lepega še ni bil nikoli videl v svojem življenju.

— Kaj pravite k našemu bivališču, gospod Garel? je vprašal Pint in se nasmehnil, ko je videl, da je mladi mož kar ves iz sebe.

— Pri moji veri, je odgovoril Pavel, kaj takega pa v istini ne bi bil pričakoval.

Pet minut pozneje so pred vilo došli na široko avtomobilno cesto, ki je vodila iz notranjosti dežele, in vstopili v vrt. Pavlu se je zdelo, da je začaran in se spreha po svetu orientalske bajke. Še večje pa je bilo njegovo začudenje, ko je stopal po stopnicah navzgor in ga je Pint vedel v sobo, ki mu je bila začasno določena za bivališče. V najelegantnejšem hotelu v New Yorku ne bi bil mogel najti tako udobno in moderno opremljene sobe. Ko se je skopal in uredil svojo toaleto, je bil že čas za večerjo. Pint je prišel k njemu in ga je najprej vedel seboj v sprejemnico, kjer se je seznanil z miss Alberto, kakor tudi z astronomom Krasinskim.

Z miss Alberto sta se pristrčno pozdravila.

— Iste oči imate, gospod Pavel, je dejala Alberta, kot Robert, in že po očeh bi Vas takoj spoznala. Bodite iskreno pozdravljeni v moji hiši. Veseli me, da ste končali tehniko. Vidi se, da ste vreden brat mojega Ro-

berta. Jaz bom rabila mnogo inženjerjev, da se uresniči moja želja, in prosim Vas, da stopite v mojo službo.

— Z največjim veseljem je odgovoril Pavel, se hočem udeleževati v delu, kojega cilj je, rešiti Roberta.

Alberta mu je po teh besedah stisnila roko in vsi trije so se podali v jedilnico. Pogovor pri večerji se je vrtil edino okoli Roberta.

— Še nekaj moram reči, je dejal Pint, ko je Alberta pripomnila, da trdno veruje, da se bo neki dan sestala z Robertom. Robert Garel živi. Vzroki pa, da se je njegovo potovanje na Mars posrečilo, so tako skrivnostni in globoki, da jih morda zaenkrat ne razumemo, vendar pa takšen junaški poskus ni mogel ostati brez uspeha. Ona najvišja sila, ki vlada svetovje in vse življenje na njih z najtočnejšo logiko, ni mogla dovoliti, da se takšno potovanje izvrši brez uspeha. Lahko mi očitate, da sem mistik, toda jaz verujem, da je bilo že od vekomaj usojeno, da oba bratska planeta, Mars in Zemlja, stopita v medsebojno zvezo. Usojeno je bilo, da se je Robert Garel posrečilo njegovo potovanje, enako kot je usojeno, da se povrne in da oplodi vse človeško mišljenje in znanost s civilizacijo novega sveta. To je zame jasna in neomajana resnica.

Drugače hladni Pint se je bil ves razgrel pri teh besedah in oči in lica so mu kar žarela. Pavel je v svoji mladeniški navdušenosti občutil pri teh proroških besedah, da je v istini njegov brat izvoljenec, ki igra največjo vlogo v zgodovini obeh planetov.

— Sicer pa je dodal Pint, ne bomo čakali, da se Robert vrne, temveč bomo šli sami ponj in to še letos, ako se nam naši poskusi posrečijo.

Po večerji so se vsi trije podali v park, ki je obdajal grad. Bila je krasna, topla kalifornijska noč. Vse je duhtelo in opajalo s svojim močnim vonjem, v grmičju je prepeval slavec in na nebu je žarelo nebroj zvezd. Nekaj časa so sedeli tiho, potem pa so prižgali cigarete in se začeli pogovarjati. Prvi je bil prekinil molk Pavel, ki je vprašal, kje se nahaja Mars ob tem času.

— Trenutno je neviden za neoboroženo oko, je odgovoril Pint, toda pa treh mesecih ga boste že videli s prostim očesom. Nahaja se približno poleg one velike zvezde. In po treh mesecih bomo videli, ali se bodo ponavljali signali, po šest mesecih pa upam, da bomo mi na daljnem potu.

Naravoslovca je prekinil Indijanec Tehi, ki je bil brezslušno kot mačka pristopil in položil na mizo pred nje nekaj čudnega. Pavel ni mogel dobro videti, kaj je bil prinesel, toda miss Alberta je že bila pritislila na gumb in zasvetila se je električna luč. Pint je začuden vskliknil. Na mizi je ležala mrtva mačka, toda izgledala je, kot bi jo kdo izpraznil in bi bila ostala samo koža, napeta preko kosti.

Indijanec se je kar tresel od groze, a molčal je in čakal, kaj bo rekel naravoslovec. Miss Alberta in Pavel nista razumela, kaj to pomeni. Čemu ta neumnost z mačko? Toda Pint jo je bil že vzel v roko in jo ogledoval od vseh strani z največjim zanimanjem. Našel je za ušesom veliko rdečo točko. Pokazal jo je s prstom ter dejal:

— Tu je neka zver izpila mački kri in jo izsesala do zadnje kaplje.

— Toda kako je to mogoče, je dejala miss Alberta, saj vendar v Kaliforniji ne poznamo nikakih krvososov.

— To je bil hudobni duh, je dejal Tehi tresoč se kot šiba na vodi, oni, ki sem ga videl danes v gozdu.

— Čudno je to, je dejal Pint. Ne vem, kaj bi rekel, vsekakor takšnih živali tu ni, a tudi nikjer ni tako velikih vampirjev, da bi napadali kar žive velike mačke ter jim izsesali kri. To mi je pa res uganka. Tehi, odnesi to mačko in ne boj se, kajti edino živa žival je mogla storiti kaj takega.

Tehi je vzel mačko in nemo odšel. Trojica je pa še sedela pozno v noč, pokadila nekaj cigaret in uživala lepoto južne noči. Nato so se podali spat. Pavel je bil izmučen od dolgega pota in nešteti novih vtiskov in je prav hitro zaspal, toda Pintu današnji dogodki niso dali miru. Sedel je na balkonu svojega nadstropja in je mirno pušče cigareto razglabljal vprašanje čudne živali, ki je bila zadela ob Indijanca in ki je bila nato zvečer izsesala mački kri. O tem ni dvomil, da mora to biti ena in ista žival. Toda odkod naj bi prišla? Kar meni nič, tebi nič se ne more prikazati takšna zver v Kaliforniji. Odkod naj bi bila prišla? Z Jave? To je bilo malo verjetno, kajti med Javo in Kalifornijo je ležal Tihi ocean in tega ne more preleteti nobena ptica, tudi če bi letela od otoka do otoka, ker so razdalje prevelike, kaj pa šele leteti pes ali veliki nočni vampir, ki more k večjemu leteti eden do dva kilometra daleč. Strast naravoslovca se je zbudila v Pintu in mislil je, kako bi se dalo vjeti to zver.

Drva, deske, stavbni les
po najnižjih cenah
Ljubljana-Šiška
Gubčeva ulica št. 23
Telefon 32-52 1829

KONCESIONIRANA PRIKROJEVALNA ŠOLA ZA ŠIVILJE IN KROJAČE
Krojni vzorci se izdajajo točno poournalu in meri.
Pojasnila daje lastnik
T. Kunc, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 4/II
2084

A. Ponikvar
izdeluje vse vrste pletenin po najnižjih dnevnih cenah
Ljubljana
Privoz št. 10

Splošno strgarska delavnica za vsakovrstne lesne izdelke n. pr. električna stojala, električne lestence, ovalne rozete z rame-ni, ovalne okvirje in drugo
Specijalni izdelek:
»Biljard palice«

Karol Hlupič
strgarsko
Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Izdeluje vsa v strgarsko spadajoča dela po najnižjih cenah.
Postrežba solidna in točna 1752

Kolesa Šivalni stroji Otroški vozički
se kupijo najbolje pri trvdki
JOSIP KVEDER
LJUBLJANA
Florjanska ulica 22
2085

VILA
v lepem kraju, v Sloveniji, obstoječa iz 5 solnčnih sob, velike pokrite verande, kuhinje in pritliklin v I. nadstropju. Zraven vrt za povrtnino in vodo-vod. Vila je oddaljena 1 1/2 km od železniške postaje in mesta Konjice. Ob vili avtobusna postaja Celje-Maribor. Avtobus trikrat dnevno. Odda se v najem s 1. oktobrom proti mesečni najemnini 400.— Din.
Pojasnila pri gospej K. Hertl, Slovenske Konjice. 2094

Gojzerji, čevlje za turiste
in čevlji za razni šport
JOSIP PEKLENIK
izdelovanje in EKSPORT ČEVLEJ ročnega izdelka.
LJUBLJANA
Kolizejska 20
Popravila točna in solidne cene. 1627

Išče se
posojilo na 1 mesto trgovske hiše v centru Ljubljane po 7% obrestovanju. — Ponudbe pod šifro »Posojilo«. 2086

Stavbeno, galanterijsko in umetno kleparstvo
VINKO MALENSEK
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 18

Pocinkanje in pocinjenje vsakovrstnih železnih izdelkov
Točna postrežba
Cene solidne 1643

Krojaštvo
za dame in gospode, po najnovejši modi in kroju — nizke cene, solidna postrežba. — Vzorci češkega in angleškega blaga vedno na razpolago.
Jakob Šmerajc
modna krojačnica
1710 Ljubljana
Tržaška cesta št. 5

Kartonaža
izdelovanje vsakovrstnih kartonov
Točno — Solidno delo
Nizke cene

Ižanc Makso
Ljubljana, Mirje št. 4
2091

Čevljarstvo gojzerice smučarce
fine damske in moške čevlje ter vsa popravila izvršuje najceneje

ŠEŠEK IVAN
Ljubljana
Gerbičeva ul. 9
2092

Krojaškega vajenca sprejemem
Ljubljana
Cankarjevo nabrežje 25
pritličje

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI IN KOLESA
»ADLER« - »Gritzner«
švicarski pletilni stroji »DUBIED« le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana
za vodo
Telefon št. 2913.
Ček. račun 12.005.

Neprijeten duh ust

Je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Ze pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tubo po Din 8. — Velika tuba Din 13. — Dobite jo povsod.

Slovenia Transport

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje
Špedicija — Ocarinjenje
Tarifni biro
Ljubljana, Miklošičeva cesta 21
Mednarodni transporti
Prevozi — Preselitve
Telefon 27-18

Zahvala

Ob prebridki izgubi nepozabnega soproga, očeta, oziroma starega očeta, gospoda

Jerneja Kilar-ja
računskega nadsvetnika v p.

se najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za številne izraze tolažbečnega sožalja, kakor tudi za poklonjeno cvetje in vence.

Posebno se zahvaljujemo čast. duhovščini, prijateljsko-skrbnemu zdravniku gosp. dr. Albertu Trtniku, oficirskemu zboru na čelu z divizionarjem gosp. div. gen. Iličem, ravnateljstvu in uradništvu Trboveljske premožokopne družbe ter vsem, ki so spremlili predragega pokojnika na zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 16. septembra ob 8. uri v Križevniški cerkvi.

Ljubljana, dne 12. septembra 1931.

2097

Žalujoči ostali

Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a. d.

Dunajska cesta št. 31 (hiša Zidarjevih ded.) podružnica Ljubljana Račun poštne hranilnice št. 14.003 • Telefon 30-20

Centrala: Beograd

Glavna podružnica: Zagreb

Podružnica Sarajevo

Daje menične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom, in lombardira državne vrednostne papirje. — Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. — Otvorja tekoče in žiro račune. — Izdaja kavcije in garancijska pisma. — Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikov in obrtnih kreditnih zadrug. — Izvršuje vse ostale bančne posle.

Kam naj grem, kje naj kupim... da bom dobro postrežen....?

Tudi Vas se to tiče!

Deset let je že minulo, kar obstoja moje podjetje, pa še nisem imel časti, da bi Vas poslužil z najmanjšim delom. Vendar sem prepričan, da ste v tem času gotovo naročili kako tapetniško delo ali pohištvo. Zato Vas kot vodja higijskega zavoda za parno čiščenje perja, tapetniške delavnice in trgovine s pohištvo vabim, da se prepričate o zmernih cenah in solidnem delu. Največja čast mi je bila izkazana že z osebnim naročilom Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. Obiščite me! Oddaljen sem od Glavnega trga v Mariboru samo eno minuto na: Vojašniškem trgu 1 (Dravska vojašnica). Vdani B. Jagodič, Maribor

150 do 300 dinarjev dnevno

zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamko! Kosmos, Ljubljana Poštni predal 307 889

L. Ornik

manufaktura Maribor Koroška cesta 9

Plačilne olajšave! 697

Specijalne gojzerje

in smučarske čevlje in vsa popravila najceneje pri

ALBIN ERŽEN

LJUBLJANA Tavrčarjeva (Sodna) 4 1840

Modni atelje

Prvovrstni kroj Točna postrežba Solidne nizke cene

Kossi Franjo

Ljubljana Streliška ulica št. 24 1861

Turisti izletniki!

Prvovrstni turistiški provijant samo pri

TURISTU K. JARČ

1380 delikatesa Ljubljana Dunajska cesta št. 9

Priporoča se

Josip Bajde

Gospodstvska cesta 12

Specijalna delavnica za generalna popravila klavirjev, politiranje, uglaševanje priznana najboljša. 1435

Pralnica likalnica

Ljubljana Mestni trg št. 8

Telefon 3493 1290

Barvamo

in čistimo blago vsake vrste. Poizkusite i Vi pri nas

A. Koliš, Kranj 1154

Kovinska industrija JAKŠA & Co.

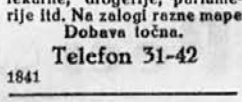
Ljubljana VII

Izdeluje rince, ključke in podkve za čevlje, vlasnice, kovinske gume, rince za nahrbtnike, naramnice, bičevnike, okovice za trakove, plombe in krepone za gravuro firme, spojke, sponke, ploščice, zaklopke za registratorje in mape i. t. d.

Karlenazna tovarna

Izdeluje škatle za zaklopke, in pomilne, signature, tekture, kuverte za recepte, vrečke iz papirja, kartone za zaloge, bonbonjere, konfete, karlenazno embalažo za industrije, lekarne, drogerije, parfume, riže itd. Na zalogi razne mape Dobava točna.

Telefon 31-42 1841

Izdelujejo se otroški vozički, razna dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franco. — "Tri-buna" F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška c. 4

Brivski salon

za gospode. Solidna postrežba. Striženje bubifrizur.

Mirko Zaletelj

Brivski salon za gospode. Ljubljana, Rimska cesta 24 na križišču Bleiweisove, Rimske in Tržaške ceste.

Ferdo Ferenz

stavbno in galanterijsko kleparstvo, napeljava strelodvodov podjetje za izvrševanje lesnocementnih streh ter kritje z lepljenim papirjem

Ljubljana Mirje 2

Račun pošt. hr. 13.439

Telefon 32-68

Kolesa,

šivalni stroji, gramofoni

Avugst Pečnik

Stožice 47, p. Ježice pri Ljubljani 1401

Ivan Zakotnik

Mesni tesarski mojster in zapriseženi izvedenec kr. sodišča Parna žaga in tovarna furnirja

LJUBLJANA Kobaridska ulica št. 45

Telefon interurb. 2379

Ustanovljeno leta 1880 1488

Ustanovljeno leta 1855

Makso Ferjan

Ljubljana Zvonarska ulica št. 7.

Izdelovatelj tehničnih in blagajniško ključavničarstvo — Strokovno popravila tehnične vse vrste po najnižjih cenah 1475

Izdelava vsakovrstnih železnih konstrukcij (ostrešje, podpore, nosilce) ter popravila strojnih delov po najnovejših in najcenejših metodah

Unger & Ko.

elektrovarinica LJUBLJANA VII

Lepodvorska ul. 20

Pojasnica in proračuni brezplačno 1589

CENJENIM DAMAM

se priporočam za moderniziranje klobukov po najnovejših modelih Preoblikovanje 1913 Din 28-

SALON „LA FEMME CH.C., Ljubljana, Šelenburgova 6/1.

1642

la Premog

trboveljski in drva

Vam nudi najugodnejše trgovino s kurivom

Franc Slovša

Ljubljana Kolizejska ulica 19.

Cene solidne, postrežba točna!

1642

Stavbeno, galanterijsko in splošno

kleparstvo

vodovodne instalacije, kopališčne in klosetne naprave. Instalacije in popravila najugodnejše pri

Ralael Kašča

in drug 1652

Ljubljana - Cegnarjeva ulica 12.

1642

Telefon št. 26-79

TAGA, cementni izdelki Ljubljana, Rožna dolina. 1687

Autogenično varjenje

1515

aluminija, železa in vseh kovinskih predmetov. Ključavničarstvo. Najfinjša izdelava. Solidne cene.

Mirko Kosirnik

Ljubljana VII. Sp. Siška Frankopanska c. 26

Telefon 34-77.

Damske, moške

1549

ter vse vrste športne in gorske čevlje

najfinjša izdelava in vsa popravila solidno izvršena, nizke cene nudi Vam

Ivan Kostanjšek

Ljubljana Krakovski nasip 10

ANTON KOZINA

matematična mehanična delavnica 1602

LJUBLJANA Šmartinska cesta 8 (Martina c.)

SPECIJALIST za popravilo GEODETSKIH FOTO-APARATOV in precizno mehaniko

Ivan Molk

umetna knjigovoznica, prej Jakopič

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 13

se priporoča za vsa knjigovozna dela, trpežna, okusna in po zmerni ceni. 1598

AUTO GARAŽE

MOTOR bencin, olje, pnevmatika

IVAN KOPAČ

mehanična delavnica 1626

Ljubljana Bleiweisova 52

Telefon 2775

Splošno mizarstvo, raznovrstno pohištvo, pisarniške opreme izgotavlja solidno in po ugodni ceni

Parizek Karl

mizarstvo Ljubljana, Cegnarjeva ulica št. 4 1683

Klavirje, pianine

svetovnih znamk najceneje kupite: Musica Sv. Petra cesta 40. 1269

la Premog

trboveljski in drva

Vam nudi najugodnejše trgovino s kurivom

Franc Slovša

Ljubljana Kolizejska ulica 19.

Cene solidne, postrežba točna!

1642

Stavbeno, galanterijsko in splošno

kleparstvo

vodovodne instalacije, kopališčne in klosetne naprave. Instalacije in popravila najugodnejše pri

Ralael Kašča

in drug 1652

Ljubljana - Cegnarjeva ulica 12.

1642

Telefon št. 26-79

TAGA, cementni izdelki Ljubljana, Rožna dolina. 1687

Autogenično varjenje

1515

aluminija, železa in vseh kovinskih predmetov. Ključavničarstvo. Najfinjša izdelava. Solidne cene.

Mirko Kosirnik

Ljubljana VII. Sp. Siška Frankopanska c. 26

Telefon 34-77.

Damske, moške

1549

ter vse vrste športne in gorske čevlje

najfinjša izdelava in vsa popravila solidno izvršena, nizke cene nudi Vam

Ivan Kostanjšek

Ljubljana Krakovski nasip 10

ANTON KOZINA

matematična mehanična delavnica 1602

LJUBLJANA Šmartinska cesta 8 (Martina c.)

SPECIJALIST za popravilo GEODETSKIH FOTO-APARATOV in precizno mehaniko

Ivan Molk

umetna knjigovoznica, prej Jakopič

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 13

se priporoča za vsa knjigovozna dela, trpežna, okusna in po zmerni ceni. 1598

AUTO GARAŽE

MOTOR bencin, olje, pnevmatika

IVAN KOPAČ

mehanična delavnica 1626

Ljubljana Bleiweisova 52

Telefon 2775

Splošno mizarstvo, raznovrstno pohištvo, pisarniške opreme izgotavlja solidno in po ugodni ceni

Parizek Karl

mizarstvo Ljubljana, Cegnarjeva ulica št. 4 1683

Klavirje, pianine

svetovnih znamk najceneje kupite: Musica Sv. Petra cesta 40. 1269

Splošno mizarstvo

stavbeno, pohištveno, zlasti za vse pisarniške opreme za tapecirarsko stroko.

Specijalni oddelki

za vsakovrstne zaboje, trgovske zaboje, zaboje za premog, podnožnice (pruke), tudi najmanjša naročila izvršujem po zmernih cenah. Albert Černe, miz. mojster, Ljubljana Zg. Šiška (poleg remize). 1675

Viktor Klešnik

sedlar in jermenar Ljubljana, Poljanska cesta 49. Zaloge vsakovrstnih konjskih oprem. Priporoča se za vsa v to stroko spadajoča sedlarska dela tudi po naročilu. Prejemajo se vsa popravila. Konkurenčne cene. Točna postrežba. 1569

Stavbne nasvete

daje tehnični biro „Tehna“, Ljubljana, Mestni trg 25-I. 570

Posestvo na Koroškem

pri kolodvoru, blizu mesta s šolo, cerkvijo, pošto, avto-zvezo, od tujcev živahno obiskanim jezerom, na ravnom ležeče, arondirano, se takoj prodaja. Vprašanja in ponudbe na upravnistično listo pod „KOROŠKA JEPa 100“ 1886

Elektrotehnična delavnica

E. Medvešek, Ljubljana VII, Celovška 42

Specialna delavnica za previjanje ter popravila vseh vrst elektromotorjev, električnih aparatov, transformatorjev in avto-dinam. 1590

JUG JOSIP

slikar in pleskar Ljubljana, Gajeva ul. št. 2

Naročila za slikarska dela se sprejemajo Gajeva ul. št. 2

Mreže za postelje

dobite najcenejše in solidno izdelane pri trdki

Pavel Strgulec

Gospodstvska c. 13 (Kolizej) — Ljubljana Sprejemam tudi v popravilo vloge v lesenih in železnih okvirjih ter železne zložljive postelje. — Zahtevajte brezplačni cenik 1708

Čevlje (ročno delo)

vsakovrstne za modo, turistiko in šport izdeluje in popravlja po najnižjih cenah

Leopold Pirnat

splošna čevljarna Ljubljana VII. Jernejeva 18.

Sprejema v popravilo tudi galosje in sneške. Cene nizke, postrežba solidna. 1637

Cementni izdelki

Cevi za kanale, kanalizacije — vsake dimenzije. Opeka zarezana, razni cementni okrasni, splošno vsi cementni izdelki. Solidno delo in zmerno cene pri trdki

FRANC PEKLAJ

VIČ-GLINCE Tržaška c. 19 1680

Goško Pipenbacher

konces. šoferska šola, Ljubljana, Gospodstvska cesta 12. Zahtevajte informacije.

Teodor Korn

Ljubljana Poljanska cesta št. 8 (prej Henrik Korn)

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelodvodov: kopališke in klosetne naprave 792

Čevlje

vsakovrstne, ročno delo. Gojzerce

čevlje za turiste in za šport. Moške, damske škornje

najboljše delo, solidne nizke cene Vam nudi čevljarna

Josip Omejc

Ljubljana Florijanska ul. 3. 1638

zelje-repa

vsaka množina v sodčih 25. 50 in 100 kg. izvrstne kakovosti, nizka cena, dobavlja

Gustav Erkljavec

Ljubljana - Kodeljevo Povšetova ul. 10

Ure popravila,

renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55/I, vhod Vidovdanska c. št. 1 (skozi dvorišče). 1736

Harmonike

vsakovrstne, ročno delo. Gojzerce

čevlje za turiste in za šport. Moške, damske škornje

najboljše delo, solidne nizke cene Vam nudi čevljarna

Josip Omejc

Ljubljana Florijanska ul. 3. 1638

zelje-repa

vsaka množina v sodčih 25. 50 in 100 kg. izvrstne kakovosti, nizka cena, dobavlja

Gustav Erkljavec

Ljubljana - Kodeljevo Povšetova ul. 10

Ure popravila,

renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55/I, vhod Vidovdanska c. št. 1 (skozi dvorišče). 1736

Harmonike

„Adler“ kolesa

Najboljša kvaliteta! — Nizke cene!

Edino prava Adler kolesa

kojih svojstvo je lahek tek in izborna kakovost, dobite samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

„Gritzner“ kolesa

Nizke cene! — Najboljša kvaliteta!

LUTZ-ove PEČI

po izdatno znižanih cenah stalno na zalogi

Ing. Guzelj
Ljubljana — Šiška
Beljaska ulica št. 4Lastna tovarna
„EMAJL“za emajlirane peči
za galvanično poniklanje
in izdelavo emajliranih
predmetov kakor: hišne
številk, občinske in
uradne napise i. t. d.
Sprejmejo se zastopniki!
Tel. 3252 Lutzove peči

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski
banovini in šteje nad 380 kmet, podružnic in
okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din
in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila
za umno gospodarstvo. Družba dobavlja
članom tudi razne kmetijske potrebščine.

459

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

Moka

1934

priznana dobre kakovosti iz Forgasc-ovega
mlina Bačka Topola, zopet stalno na zalogi
pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani

Peči sistema Lutz

in emajlirane napisne, nad- 1633
pisne table vseh velikosti. —
Pasje znamke. Najsolidnejši
izdelki in najnižje cene le pritvrdki Golob Alojz
Ljubljana, Puharjeva ulica 3

1912

Otomane

v različnih vzorcih in najmodernejših
oblikah, zložljive postelje, postelj. vložke,
peresnice, žimnice, divane, pat. fotelje, bla-
ga vse vrste in žimo dobite najceneje pri
F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6

GROZDJE

prvovrstno, iz lastnih ljtumerskih gor, bo
razpošiljal, čim dozor, po Din 350 za kg,
franko postaja Središče,vinogradnik R. Košar
Sv. Boltenk pri Središču.

Naročite takoj!

1379

I. SLANOVIC

806

Splošno ključavničarstvo, LJUBLJANA
Gajeva ulica 2Se priporoča za vsa v to stroko spada-
joča dela. Specijelno za delikatesna in
slastičarska namizna in izložbena stojala
iz medenine ali železno poniklovana.

Drva - premog - trame

in deske dobite pri

Josip Prelesnik nasl. Drobnica
LJUBLJANA, Janševa ulica. - Telefon 3389
Državni in samoupravni uradniki dobijo tudi
obroke. Dostavljeno na dom. Cene ugodne.

1519

Gramofonske plošče po 3 Din

izposojuje „SLAGER“, izposojevalnica
gramofonskih plošč in gramofonov,
Ljubljana, Vegova ulica 2.

1501

Preselitev!

Pisarna

FRANCOSKE LINIJE (FRENCH LINE)

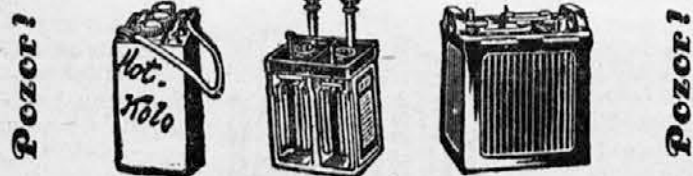
zastopnik

IVAN KRAKER

se preseli dne 1. oktobra t. l. iz KOLODVORSKE
ULICE ŠTEV. 35 na

Masarykovo cesto št. 14

v palačo Grafika, nasproti izhoda glavnega kolodvora.

VSEH VRST AKUMULATORJE

strokovno polni in popravlja 1473

A. JENKO
LjubljanaOblastveno dovoljena akumulatorska delavnica
vhod Miklošičeva cesta poleg palače Delavske
zbornice

P VIII 221/30 — 125

Prostovoljna sodna dražba v St. Vidu nad Ljubljano.

V nedeljo, dne 20. septembra ob dveh popoldne se
bodo na licu mesta v St. Vidu prodale

hiše št. 16 v St. Vidu,

tako zvane Fernadove hiše, stoječe sredi vasi ob državni
cesti, pripravne zlasti za obrt, in k tej hiši spadajoči vrt
z dvema šupama in kozolcem. Vrt se razdeli na

štiri stavbne parcele.

Izklicna cena za hiše je 80.000 Din, za posamezne
stavbne stavbne parcele pa po 18.000 Din. Kupnina se
plača v obrokih. Dražba se vrši ob vsakem vremenu.Ostali dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem
sodišču.Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 1 septem b1361er.

1970

Albin Šifrer, puškar

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 12

Poleg restavracije „Novi svet“

Potrebščine za lovski in ribarski sport.
Delavnica za popravila, montiranje daljno-
gledov. Cene najnižje, postrežba točna!

1521

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm,
portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

TOVARNA SODAVICE

Slomškova ulica 27

priporoča svoje najboljše brezalkoholne pijače,
kakor Soda-voda, pokalice in okrepčujoči
„Sanitas“.

Telefon št. 3213

1071

Vsa plesarska, ličarska, sobo- in črtnišarska
dela izvršuje specialna, stara domača tvrdica

Ivan Bricelj

Ljubljana, Dunajska cesta 15

Telefon št. 3307

1599

Cene solidne, delo solidno,
postrežba točna. Vzorci moderni.

STROJNO PODJETJE

R. Willmann, Ljubljana
SLOMSKOVA UL. 3Zatvornice, vodna kolesa in mlinke
naprave, beneški jarmeniki, krožne
žage, nihalne žage, transmisijski deli

1621

L. MIKUŠ

Ljubljana - Mestni trg 15

Telefon št. 2282

Ustanovljeno 1839

Na malo!

Na veliko!

Mošt, črni in beli

po 10—11 Din

Posebno prvovrstna kvaliteta vinogradniške zadruge
Jesenice pri Splitu ravno kar dospela. Sezija mor-
skih rib redne pošiljke, kakor tudi druga jedila v
veliki izbiri. Cene zelo nizke.Operna klet
Gledališka ul. 2.»Ljubljanski dvor«
Kolodvorska ul. 28.

Nasproti palače ravnateljstva Drž. železnice

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA

Ljubljana

Telefon št. 2040, 2457, 2548, 2706 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in pro-
daja vsakovrstnih vrednostnih pa-
pirjev, deviz in valut, borzna na-
ročilaPrešernova ul. št. 50
(v lastnem poslopu)Predujmi in krediti vsake vrste,
eskompt in inkaso menic, in kupo-
nov, nakazila v tu- in inozemstvu,
safe-deposits itd.